Sayı: 12 Mayıs 2026

Alman Liseliler Kültür ve Eğitim Vakfı Özel Okulları Yıllık Edebiyat Dergisidir.

Çınarların yüce gölgelerinde yetişmek...

ALKEV'İM

"Lise"

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

Alkent 2000 Mah. Mehmet Yeşilgül Cad. No.: 7
Büyükçekmece / İstanbul
Tel: +90 212 886 88 40
Fax: +90 212 886 88 55

İmtiyaz Sahibi:
Dr. İsmet AKSÖYEK
ALKEV Özel Okulları
Kurucu Temsilcisi & Genel Müdürü

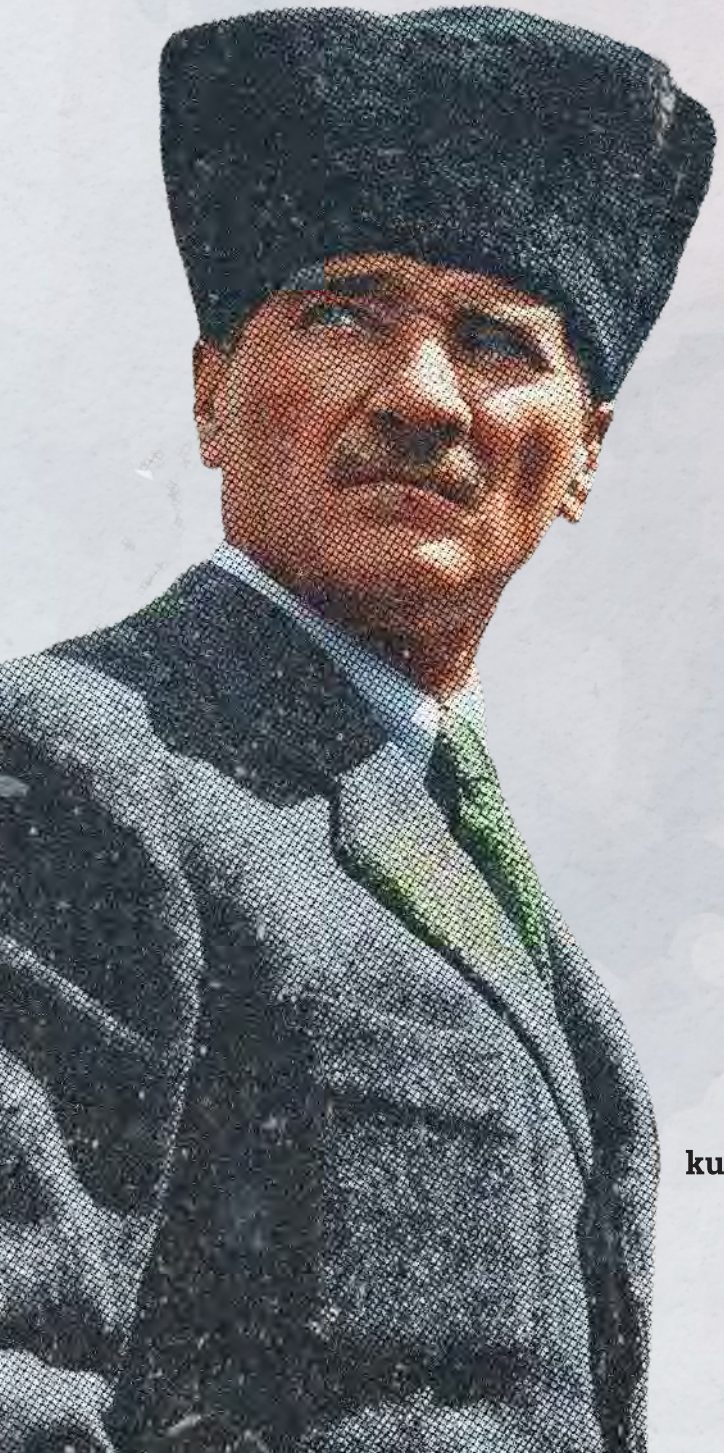
Editör:
Türk Dili ve Edebiyatı Zümresi

Yayına Hazırlayanlar:
Adnan SAYIM
Ayşe Nur ERSÖZ
Hamide TÜRK RASOOLİ
Heves FİDAN
İrfan ÇELİK
Melek GRANT SAROVA
Numan ŞENTÜRK
Özlem AKIN
Sırdem TOĞA

Dizgi Yapım - Grafik Tasarım
Fatma Çolak

Basım Yeri ve Tarihi:
İstanbul -2026

Yayın Türü:
Yıllık

ALKEV'İM
dergisinde yer alan öğrenci yazıları ve resimlerinin her türlü yayın ve kullanım hakkı ALKEV Özel Okullarına aittir.

ALKEV'İM para ile satılmaz.
ALKEV Özel Okulları lise öğrencilerinin edebiyat dergisidir.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ

ATA'YA MEKTUP

SEVGİLİ ATAM 4
10 KASIM MEKTUP 6
ATATÜRK'E MEKTUP 7
ULU ÖNDER ATAM'A 8
SEVGİLİ ATATÜRK 9
ATA'YA MEKTUP 10
ATATÜRK'E MEKTUP 12

ÖYKÜ

HUZURUN YANILGISI 14
ZİHNİMİ ARALAYAN KAPI 16
PENCEREDEKİ IŞIK 18
YALANCI İLKBAHARIN HATIRA DEFTERİ 19
ÖNCE KADINLAR VE ÇOCUKLAR 20
KÜRK MANTOLU MADONNA'YA MEKTUP 21

KÖŞE YAZISI

DUYABİLMEK VE ANLAYABİLMEK ARASINDA 23
TÜKETİM ÇILGINLIĞI KARŞISINDA ETİK TÜKETİMİN ÖNEMİ 24

MAKALE

FARELER VE İNSANLAR'DA GÜCE ERİŞİM BİÇİMİNİN KİMLİK DÖNÜŞÜMÜNE ETKİSİ 26
ZAMANIN ÇÖZÜLDÜĞÜ VE DUYGULARIN GÖKYÜZÜNE TAŞTIĞI ANLAR: "BELLEĞİN AZMİ" VE "YILDIZLI GECE" 28
TOPLUMSAL BASKILARIN KADIN KİMLİĞİ İNŞASINDAKİ ROLÜ 30
TOPLUMSAL NORMLAR VE ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ 32
ÖZGÜR İRADE VE ZORUNLULUK KISKACINDA PORTİA 35
KIRMIZI PAZARTESİ'DE EYLEME GEÇEMEMENİN NETİCESİ 36

ELEŞTİRİ

BİR İNTİKAM BİÇİMİ OLARAK "YAŞATMAK" 39
ATEŞİN GÖLGESİNDEN SAHNENİN IŞIĞINA: İNSANLIĞIN AYNASI TİYATRO 40
SESSİZ BİR İÇ SÜRGÜN 41
YAŞASIN ANLAŞMAZLIK 42
BOŞ VE KARANLIK BİR KARNIN İÇİNDEN TOPLUMSAL ELEŞTİRİ: DOSTOYEVSKİ'NİN ABSÜRT ÖYKÜSÜ "TİMSAH" 45
DURAĞAN HAYATLAR, SESSİZ KABULLENİŞLER: SABİTÂLEM MAHALLESİ ÜZERİNE 46
SAHTE CENNETLER VE BUZ GİBİ BİR GERÇEK: MEURSAULT'UN MASKESİZ DÜNYASI 47
"KIRMIZI PAZARTESİ" BİR TOPLUM GÜNAHI 48

GEZİ YAZISI

BOZCAADA: DOĞANIN VE EKONOMİNİN KESİŞİM NOKTASI 51
KALİFORNİYA'NIN BÜYÜSÜNE DOĞRU YOLCULUK: İNANILMAZ BİR DENEYİM 52
BİR ADADA UMUDU VE HUZURU BULMAK: MİDİLLİ 53
KAYSERİ'DE YEMEK, EĞLENCE VE UNUTULMAZ ANILAR 54
KARADENİZ'İN GÜZELİ ORDU 56

RÖPORTAJ

YAZAR FUAT SEVİMAY İLE "GÖR BAĞIR" ÜZERİNE RÖPORTAJ: SESSİZLİĞİN KIRILDIĞI AN 58

ŞİİR

KARANLIK, YANKI VE ÇIĞLIK 61
UYKUSUZ-1 62
UYKUSUZ-2 62
DEVRANIN HÜKMÜ 62
GELDİ OLAYI 63
RÜZGAR GÜLÜ 63
TANRILARLA ARAMIZDAKİ SIRLAR 64

SIDDHARTHA MASALI

IŞIĞIN YOLCUSU SİDDHARTHA 66
ALTIN NEHİR VE BİLGELİK PERİSİ 68

RESİMDEN EDEBİYATA KISA ÖYKÜLER

BİZİM DÜNYAMIZ 71
KUMAŞ SÖKÜĞÜ 71
YÜRÜYORUM 72

ALKEV'İM Dergisi Kıymetli Okurları,

Zamanın durmadan akan nehrinde on ikinci kez aynı heyecanla demir atıyoruz kıyılarınıza. Kalemlerin mürekkebe, kelimelerin kâğıda dönüştüğü bu sihirli yolculukta, ALKEV'İM dergimizin taze filizlerle bezenmiş yeni baharını sizlerle buluşturmanın o tatlı telaşı ve derin gururu içindeyiz. On iki... Dile kolay gelen ama her bir durağı ne paha biçilmez emeklerle ne taptaze hayallerle ve ne cesur düşlerle bezenmiş bir yolculuk bu.

Her bir sayı; okul koridorlarımızda yankılanan seslerin, sınıflarımızdaki meraklı bakışların ve bahçemizdeki umut dolu kahkahaların edebi bir yansımasıdır: Bir gencin kalbindeki ilk heyecan, dünyaya sorduğu en cesur sorular, hakikati ararken yeşerttiği o soylu vicdan, geleceğe dair kurduğu düşler ve geçmişten aldığı ilham... Bu dergi, öğrencilerimizin ruhlarının en derin vadilerinde açan en nadide çiçeklerden derlenmiş bir demettir.

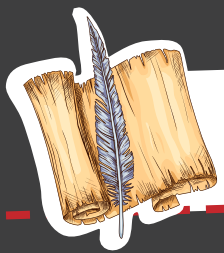
Bizler -edebiyatın bir harften daha fazlası olduğuna inananlar- biliriz ki her yazı, yazarının ruhundan kopan bir parçadır. Tıpkı bir heykeltıraşın mermere şekil verirken kendi ruhunu katması gibi öğrencilerimiz de kelimelere hayat verirken kendi varoluşlarını işlediler el emeklerine. Şimdi bu on ikinci durakta bir kez daha onların iç dünyalarına açılan pencerelerden içeriye bakmaya, onların gözleriyle dünyayı görmeye ve onların kelimeleriyle hissetmeye davetlisiniz.

Bu sayfalar arasında gezinirken bir öykünün sıcaklığına, bir şiirin zarafetine, bir denemenin derinliğine ve daha nicelerine tanıklık edeceksiniz. Çünkü elinizde tuttuğunuz bu dergi, tek tek yükselen genç seslerin oluşturduğu ortak bir koro, onların zihinlerinden ve kalplerinden süzülen kelimelerle örülmüş bir düşünce mozaiğidir. Her bir yazı, bu mozaiğin eşsiz bir parçası olarak hem ait olduğu bütünü zenginleştirir hem de kendi özgün ışığını parlatır.

Yeni sayılarımızın nice baharında buluşmak dileğiyle;

Kalemin ve kelamın izinde, sevgiyle kalın!

Türk Dili ve Edebiyatı Zümresi

ATA'YA
MEKTUP

Sevgili Atam,

Ben Lal Su. Henüz gençliğinin baharında bir Türk kızıyım. Lisede ilk adımlarını atan, geleceğe umutla yürüyen, kalbi seninle çarpan bir evladınım.

"Mustafa Kemal Atatürk"...

Adını her duyduğumda içimde tarif edilemez bir fırtına kopuyor. Adın dudaklarımdan döküldüğünde, kalbim hızlanıyor, tüylerim diken diken oluyor, ruhum coşkun bir deniz gibi kabarıyor. Kalbimde tarifsiz bir gururla gözlerimde sönmeyen bir ışık beliriyor. Çünkü sen, bu toprakların kalbisin. Sen, karanlığı aydınlatan bir güneş, umutsuzluğa doğan bir nefessin.

Bugün özgürce nefes alıyorsam, özgürce okuluma gidiyor, eğitim alıyor, bir kız evladı olarak dimdik ayakta durabiliyorsam, düşlerime umutla yürüyorsam bu senin sayendedir. Bana sadece bir vatan değil; aynı zamanda özgürlüğü, eşitliği, umudu miras bıraktın. Sen bana sadece hayatı değil, yaşamaya değer bir hayat sundun.

Ben sadece bir Türk genç kızı değilim; ben ülkemi çeşitli alanlarda temsil eden, dünyanın dört bir yanında bayrağını göklerde ve kürsüde dalgalandıran, kan kırmızısı bayrağımı gururla açan, kırmızı alı öperek gözleri dolan bir Türk kızıyım. O bayrak dalgalanıyorsa o öpücük dudaklarıma değiyorsa hepsi senin eserindir Atam. O an herkesin bilmesini istiyorum her defasında içimden geçirdiğim "Senin eserindir Atam!" cümlesini yüksek sesle haykırmak istiyorum.

Sen, Türk kızına öyle bir onur verdin ki kelimeler anlatmaya yetmez. Sen Türk kızını dünyaya tanıttın, sen kadınımıza çoğu ülkede olmayan onur, saygınlık, güç verdin. Sen olmasaydın biz belki de hiç var olamayacaktık. Sen bizi hayata bağladın, sen bize değer verdin. Çocukken hep resimlerini görürdüm. Sarıyı saçlarında, maviyi gözlerinde tanıdım. Her yerdeydin. Nereye gitsek senin izlerin vardı. Ben bu izleri izlemeye doyamazdım. Senin fotoğraflarına dalıp giderdim. Sonra anneme, babama "Bakın, bu Atatürk!" derdim gururla. Ama kim olduğunu anlamaya aklım yetmiyordu. "Çok büyük bir insan" diyorlardı. Ben de safça soruyordum: "Ne kadar büyük? Beş metre mi?" Oysa büyüklük boyla ölçülmezmiş sonradan anladım. Senin büyüklüğün bir milletin yüreğine sığmayan, dünyaya taşan bir büyüklüktü.

Senin hayatını ilkokulda öğrendim. Çanakkale'de göğsünü siper eden kahramanı, Anadolu'yu yeniden ayağa kaldıran lideri, toprağımızın tek karışından bile vazgeçmeyen komutanı... İşte o zaman anladım Atam: Sen sadece bir komutan veya asker değildin, sen bir milletin yeniden doğuran baba, bir devri başlatan ışık, bir geleceği inşa eden mimardın. Ben seninle büyüdüm, seninle öğrendim, seninle gurur duydum.

Ben de senin gibi matematiği severim. Ama tarihten tek bir konuyu sevdim: Senin hikâyeni... Senin mücadelelerini... Senin adımlarını... Her yıl anlatsalar her yıl dinlerim. Sözlerine hiç doyamam, gözlerim hiç yorulmaz. Sen benim için ders kitaplarında kalmış bir isim değil, kalbimin baş köşesine yazılmış bir destansın.

Her yıl dinledim, her yıl yeniden öğrendim. Ama yetmedi Atam, ben sana doyamadım.

Hayatta bazen düşüyorum, dizlerim kanıyor, kalbim kırılıyor, kalkamıyorum yığılıp kalıyorum. O anlarda sen geliyorsun aklıma. Sen bir milleti yoktan var ettin, küllerinden ayağa kalkışının destanını yazdın. Sen, en ağır yükün altında bile dimdik yürüdün. "Eğer Atam yapabildiyse, ben de yapabilirim!" diyorum. Hatta sen sessizce sanki fısıldıyorsun. "Ben yapabiliyorsam, sen de yapabilirsin" diyorsun bana. Sen benim omzuma görünmez bir el koyuyorsun. İşte o an güç buluyorum. Seninle

o an yeniden doğuyorum.

Ve sonra 10 Kasım geliyor...

1938, saat 09:05... O an dünya duruyor gerçekten duruyor, nefes kesiliyor. O an bir milletin kalbi paramparça oluyor. Tam o gün o saat bir kalp durdu: Senin kalbin. Ama bir milletin gözyaşları hiç dinmedi.

O an bir çağ kapandı, karanlık çöktü. Sanki gökyüzü kararır, sanki güneş sonsuza kadar batmıştır. Her yıl aynı acı, aynı sızı, aynı hüzün... Her yıl aynı dakikada zaman sanki yeniden duruyor. Dakikalar yürümüyor, zaman geçmiyor. O bir dakika, oluyor bize bir ömür..

Sanki sen yeniden aramızdan ayrılıyorsun. İçimden "Keşke zamanı durdurabilseydik, keşke o an hiç yaşanmasaydı" diyorum. Ama biliyorum ki sen bize yas değil, mücadele bıraktın. Sen gözyaşı değil, umut istedin. Dünya dursa bile biz senin yolunda yürümeliyiz. Bir kadını durdurabilecek tek dakika o dakikadır. Gerekirse senin için sonsuza kadar dururum ama sen bunu istemezsin çok iyi biliyorum.
Ama sen bize bıraktığın emanetle yaşıyorsun. Bizi yalnız bırakmadın. Fikirlerinle, sözlerinle, devrimlerinle içimizdesin.

Herkes seni görmek istiyor, bense seni her daim görüyorum. "Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu yeterlidir." demiştin. İşte ben seni görüyorum Atam! Çünkü senin düşüncelerin benim yoluma ışık tutuyor. Senin ideallerin beni hayata bağlıyor. Ben spora, müziğe, dansa senin sözlerinle başladım. Senin her bir kelimen benim için bir hayat kanunu oldu.

Biliyordun, seni unutturmak isteyenler olacağını ve oldu da, oluyor da. Bugün bile var. Ama biz Türk gençliği, senin izindeyiz. Senin bize emanet ettiğin vatana sahip çıkacağız. Bayrağımızı sonsuza dek dalgalandıracağız. Senin adını dillerden düşürmeyeceğiz. Sen bizim yüreğimizdesin, sen bizim kanımızdasın, sen bizim yolumuzdasın. Sen hiç ölmedin ki...

Kendi kendime sık sık söyleniyorum: "Ah, keşke bugün hayatta olsaydın da sana kocaman bir 'İyi ki varsın!' diyebilseydim." Belki de senden tek isteğim teşekkür etmektir. Çünkü sana olan minnettarlığım o kadar büyük, o kadar derin ki; kelimeler yetmiyor anlatmaya.

Atam...

Ben Lal Su.

Bir Türk genç kızıyım.

Ve şunu bil ki: Benim kalbimde sen hiç ölmedin.

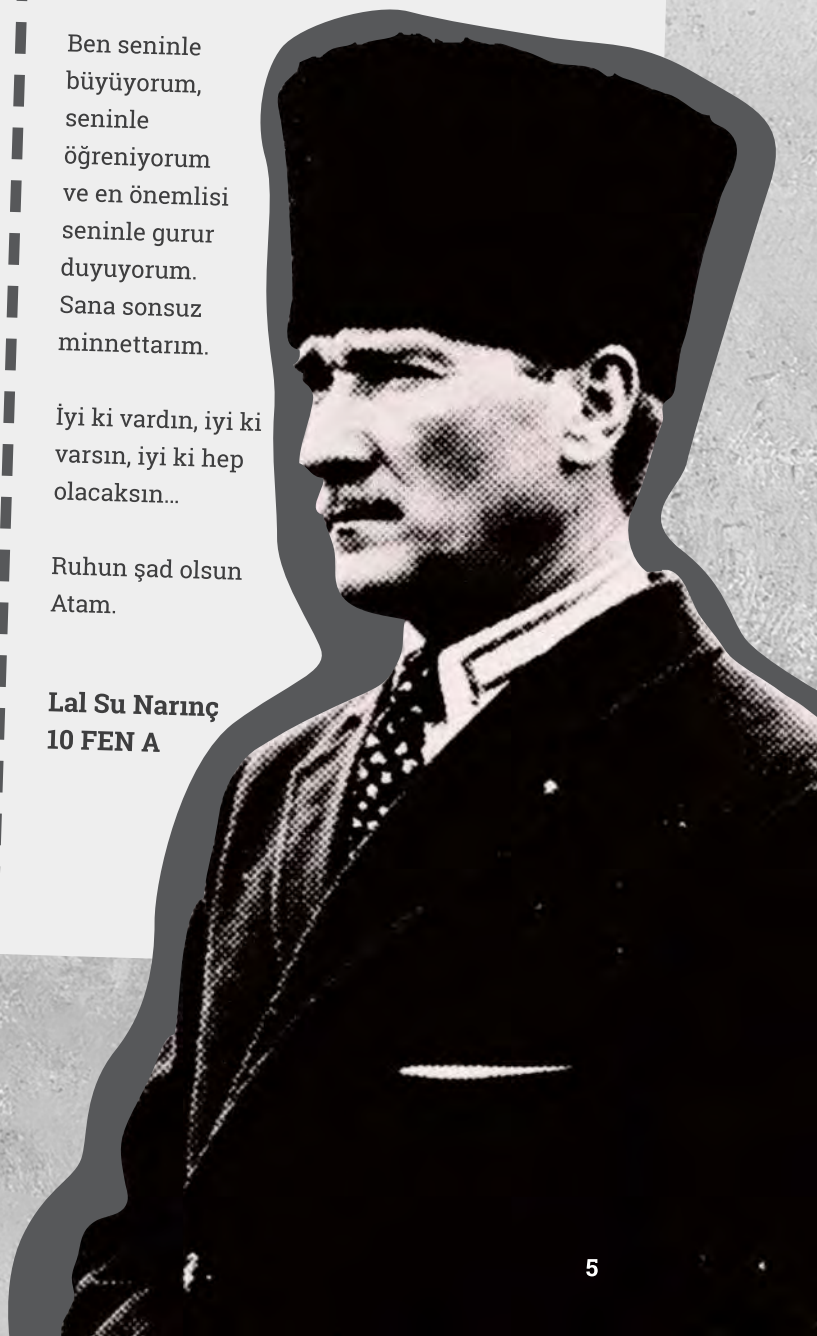
Sen her sabah doğan güneşsin, sen her dalgalanan bayraksın, sen her 29 Ekim'de gökyüzüne yazılan bağımsızlık destanısın.

Ben seninle büyüyorum, seninle öğreniyorum ve en önemlisi seninle gurur duyuyorum. Sana sonsuz minnettarım.

İyi ki vardın, iyi ki varsın, iyi ki hep olacaksın...

Ruhun şad olsun Atam.

Lal Su Narınç
10 FEN A

10 Kasım Mektup

Atam,

Kaleme aldığın çok değerli eserin Nutuk'ta bir milletin küllerinden doğuşunu okuyorum. Eserinde, solmuş bir milletten dikilen yemyeşil bir fidanı, cumhuriyetimizi biz gençlere emanet ediyorsun. Bizler, senin yolunda emin adımlarla yürümenin yanı sıra cumhuriyetimizi ve ülkemize kazandırdığın önemli değerleri yeni nesile anlatmaya, onlara senin kahramanlığından sonsuza dek söz etmeye ant içiyor, emanetini büyük bir gururla kabul ediyoruz.

Senin oldukça meşhur bir sözün vardır :"Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek demek değildir.Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu yeterlidir."Ben de bugün, senin fikirlerinin, duygularının ışığıyla yolumu çizen bir genç olarak sana bu mektubu yazıyorum. Bedeninin aramızdan ayrılışının üzerinden 87 yıl geçti, fikirlerin, hayata karşı olan bakış açın biz gençlere verdiği ilham, yeni nesillere aşıladığı umut, büyüklerimize ise hissettirdiği gurur her geçen yıl artıyor. Neden mi ?Çünkü bu vatana vatan diyebiliyorsak, burada özgürce, çağdaşça yaşayabiliyorsak senin sayende. İleri görüşlülüğünle varlığı bitmiş sanılan bir devletten laik, demokratik, sosyal, çağdaş bir cumhuriyet kurmakla kalmadın, yaptığın çeşitli ilke ve inkılaplar sayesinde Türkiye Cumhuriyeti Devletini çağdaşlaştırarak geliştirdin, dönüştürdün ve değiştirdin.Halkımız birçok çetin mücadele sırasında kaybolan umutlarını senin okyanus gözlerinde, tükenmiş vatan sevgilerini senin kalbinde buldu. Sadece yaşlının değil, çocuğun, gencin, erkeğin, kadının hayatına özgürlüğün kapılarını açtın. Bağımsızlığın, demokrasinin, hakkın, hukukun, adaletin ve özgürlüğün gerekliliğini savunarak bu ülkeye çokça önemli manevi değerler kazandırdın. Mustafa olarak geldiğin bu vatandan 10 Kasım 1938'de yalnızca bedenin ayrıldı. Sen her zaman Atatürk'ümüz olarak kaldın, kalacaksın.Çünkü şu anda toplumda kadınlar söz sahibi ise senin sayende, çocuklar cesurca davranabiliyorsa, toplumda herkes eşit haklara sahip olabiliyorsa, yaşı, cinsiyeti, kökeni fark etmeksizin herkes fikirlerini özgürce, çekinmeden ifade edebiliyorsa senin sayendedir. Mustafa Kemal'im sen, bir cumhuriyet kurmakla kalmadın, kurduğun devleti en yükseğe taşıdın. Bir cumhuriyet fidanı diktin, onu umutla, sevgiyle suladın. Bu suyun her bir damlası özgürlük, laiklik, demokrasi, halkçılık gibi cumhuriyetin temel değerleri idi. Bir cumhuriyet kuşunu küllerinden var ettin, kanatlarında ahengi eşitlikle, inançla, umutla, adaletle sağladın. 87 yıldır içimizdeki minnet bir gün bile azalmadı, aksine her yıl, her gün artıyor sana olan minnetimiz. O gün sirenler hüzünle yankılanıyor, geleceğe, vatanına umut ve sevgiyle bakan okyanus gözlerini düşündükçe gözlerimiz doluyor Atam. Milletimiz için kazandığın vatanımın her karış toprağında yeşeren yeni fidanlar bana seni, sonsuzluğunu, pes etmeyişini hatırlatıyor. Umutsuzluğa kapıldığımda senin başardıklarını düşünüyorum. Herkesin umudu kestiği topraklarda bir cumhuriyet kurmayı başardığını hatırlıyorum. Ardından biz gençlere emanet ettiğin vatan topraklarını ve cumhuriyetimizi daima yaşatacak olmanın gururu, bir Atatürk genci olmanın onuruyla kalkıyor ve yolumda yürümeye devam ediyorum. Ben her 10 Kasım günü senin fikirlerini yaşatmaya bir kez daha ant içiyorum, biliyorum ki fikirlerin yeni ufuklara yelken açmamızı sağlayan temellerdir.

Farkındayım ki senin kalbin durmadı. Aksine kalbinin ritmi bu cumhuriyete, bu vatana doğan her çocukla, emanetini kollayan herkesle güçleniyor. Senin kalbin her bir cumhuriyet bekçisinin ruhunda atmaya ebediyete kadar atmaya devam edecek, bizler seni yalnızca 10 Kasımlarda değil, her gün yaptığımız gibi hatırlamaya devam edeceğiz. Cumhuriyetin aydınlık gençleri sana daima minnettar kalacak Atam.

Sonsuz minnet saygı ve sevgilerimle,
Bir Cumhuriyet Genci

Defne Tuzlacı
10 AND D

Atatürk'e Mektup

Sevgili Atam,

Her 10 Kasım sabahı okulun bahçesinde saygı duruşunda bulunduğumda içimde hep aynı his uyanıyor: Sanki sen o an yanı başımızdasın. Sirenler çalarken herkes susuyor ama benim kalbim hep daha hızlı atıyor. Belki de o sessizlikte senin sesini duymaya çalışıyorum.

Atam, seni hiç görmedim ama hayatımın her alanında varlığını hissediyorum. Ders kitaplarında fotoğrafınla karşılaşınca konuşmalarında geçen sözlerini okurken ya da sınıfın duvarında gözlerinle buluşunca... Hep şunu düşünüyorum: "Eğer o günlerde yaşasaydım, senin açtığın yolda yürümek için ben de aynı cesareti gösterebilir miydim?"

Bazen yorulduğumda, hayatın ağırlığı omzuma çöktüğünde, senin cephelerdeki mücadelelerini hatırlıyorum. Açlıkla, yoklukla, umutsuzlukla savaşırken bile asla geri adım atmadığını düşündüğümde, kendi küçük dertlerim bana artık aşılmaz gelmiyor. Böyle anlarda sen bana yalnızca bir lider değil, aynı zamanda bir güç kaynağısın.

Atam, senin en çok hayran olduğum yönün, geleceği biz gençlere emanet edecek kadar bize güvenmen. Bu güveni boşa çıkarmamak için her gün biraz daha çalışmam gerektiğini biliyorum. Senin "en büyük eserim" dediğin Cumhuriyeti, bilgimle, emeğimle, aklımla korumak benim boynumun borcu. Sana olan özlemimiz elbette bitmeyecek ama biz, özlemden daha fazlasını yapmak zorundayız. Senin emanetine sahip çıkmak, yalnızca seni anmakla değil, senin düşüncelerini yaşatmakla mümkün. İşte bu yüzden biz, her zorluk karşısında senin azmini hatırlıyor ve "Vazgeçmek yok!" diyerek ayağa kalkıyoruz.

Sen rahat uyu Atam... Biz, gösterdiğin yolda kararlılıkla yürümeye devam edeceğiz. Cumhuriyetimizi sonsuza dek yaşatmak, benim en büyük görevim ve onurumdur.
Saygı, özlem ve sonsuz sevgiyle...

Nehir Cebecioğlu
10 AND D

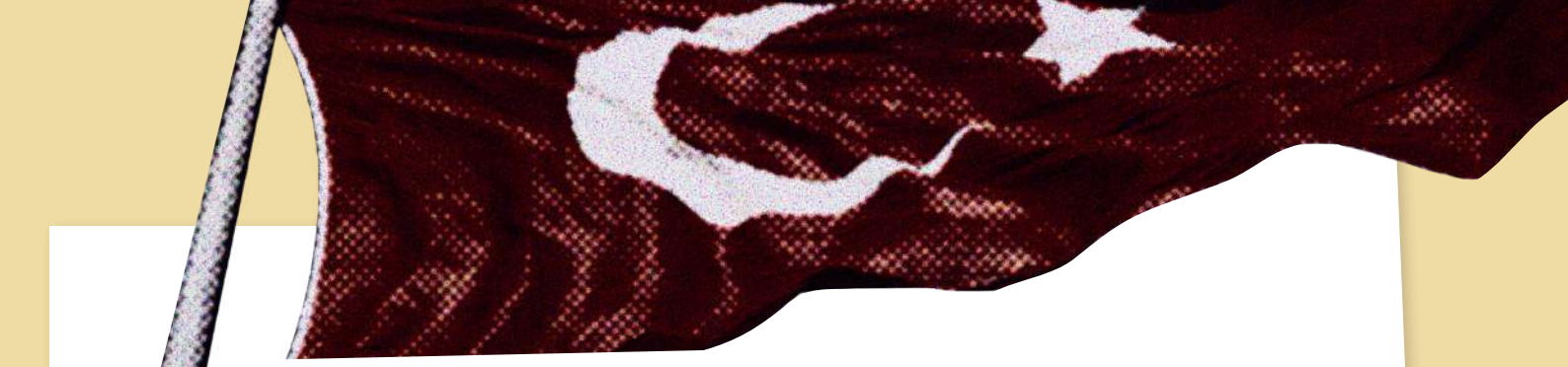
Ulu Önder Atam'a,

Senin yoktan var ettiğin bu ülkede, sen olmadan yaşamak zor. Sensiz günler hayli çetin, bir o kadar soğuk geçmekte. Sana bu satırları yazarken şu anda burada olmasan da sen bu satırları görüyor, bu satırlara dokunuyor olmasan da sana en büyük hürmetlerimi ve şükranlarımı dile getirmek isterim. Yine de umuyorum ki bu satırları sen de görüyorsundur. Türk halkı için, özgürlük için, Cumhuriyet için verdiğin zorlu mücadeleler; bize bizliği, gerçek bir Türk olmayı ve bundan gurur duymayı öğretmiştir. Cumhuriyet bizlere hürriyet ve istiklal dolu bir istikbal bahşetmiştir. Cumhuriyet, hem özgürlük için hem de senden bize yadigâr olduğu için yıllar boyu muhafaza edilecektir, en ufak şüphen olmasın. Biz çocuklar "Atam, sen kalk ben yatam" lafını öylesine söylemedik, söylemeyiz. Elimizde en ufak bir şansımız olsa senin bu ülkeye verdiğin değerleri canımızı vererek ödemek isterdik fakat ödeyemezdik. Şayet sen olmasan zaten biz olamazdık. Belki bir Yunan, İngiliz ya da kim bilir, belki de İtalyan sanırdık kendimizi; Türklüğümüzü kaybederdik belki, belki asimile olurduk, belki dağılırdık, tanımazdık Türk kardeşlerimizi. Başka bir lisanı konuşurduk belki; dilimizi unuturduk, belki de öylece göçüp giderdik hayattan; yok olurduk, biterdik belki; tarih kitapları sadece anardı Türk'ü, bizi. Lakin bunların hiçbiri olmadı, çünkü sen oldun, Türk askeri oldu, mücadele oldu, özgürlük savaşı oldu. Şimdi ise senin yokluğunla geçen 87 senede, her 10 Kasım'da senin için anma günü yapsak da seni sadece yılda bir gün değil, her gün anıyoruz ve arıyoruz; erken gidişine dair derin bir hüzün duyuyoruz. Biz Atatürkçüler olarak senin açtığın yolda, gösterdiğin hedefe doğru yürüyeceğimize dair and içtik. "Ne mutlu Türk'üm diyene!" sözünü yaşatıyor ve senin bize emanet olarak bıraktığın bu ülkeyi, Cumhuriyet'i sonsuza dek yaşatacağımıza da söz veriyoruz.

Atam, bizler senin ışığınla yolumuzu bulacak, okuyacak ve ülkemizi yaşatmaya devam edeceğiz. Damarımızdaki Türk kanında yeterli gücü bulacak ve hedefimizde ilerleyeceğiz. Çünkü sen bize "Türk milletinin karakteri yüksektir, Türk milleti çalışkandır, Türk milleti zekidir." diyerek aslında kim olduğumuzu hatırlattın ve bu sözlerinin hakkını vermek bizim yegâne görevimizdir. Senin gösterdiğin hedefe yürümek ve bu ülkeyi gururlandırmak bizim en büyük borcumuzdur. Ruhun şad olsun Atam.

Meliha Melis Yıldız
10 AND A

Sevgili Atatürk,

"Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyeti'ni, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir."

Senin bu sözünü her hatırladığımda bize yüklediğin sorumluluğun büyüklüğünü bir kez daha iliklerime kadar hissediyorum çünkü senin gençliğe emanet ettiğin bu görev, sıradan bir görev değil; karanlık bir labirentin ortasında yolumuzu aydınlatan bir ışık gibi adeta. O ışığın rehberliğinde doğru yoldan yürümek ve senin gösterdiğin ufka ulaşmak, hayatımın en büyük amacı oldu.

Biliyorum, ne kadar çabalasam da senin gibi bir insan olamam. Ama senin gibi olmaya çabalamak bile seni bir adım daha yakından anlamak demek benim için. Bu çabayı sarf ederken kendimi senin yanında oturan, senin sıcacık ellerin saçlarını okşarken nasihatlerini dinleyen küçük bir kız çocuğu gibi hissediyorum. Ellerin saçlarıma her temas ettiğinde aramızdaki bağ güçleniyor, seni anlamaya olan isteğim büyüyor.

Zihnimin her kıvrımı, kalbimin her atışı seni daha iyi anlamak için uğraşıyor çünkü biliyorum ki seni anlamak yalnızca sözlerini ezberlemek ya da yaptıklarını öğrenmek değil; söylediklerini hayatın her alanında yaşamak, mirasını her adımda taşımak demektir. Ben de bu bilinçle senin ışığında yürümeye ve emanet ettiğin değerlere sadık kalmaya kararlıyım.

Senin fikirlerini ve vizyonunu hayatımın her zerresine sinmiş bir ilke gibi taşımaya çalışıyorum. Kendimi en karanlık çıkmazlarda bulduğumda, herkes umutsuzluğun kıyısına sürüklenmişken senin, "hasta adam" damgası yemiş bu toprakları yeniden dirilttiğini, kırık dökük bir bedeni nasıl iyileştirerek ayağa kaldırdığını hatırlıyorum. Bunu düşünmek, bana vazgeçmeme izin vermeyen bir güç veriyor. Umutsuzluğun diz çöktürdüğü günlerde, Anadolu'nun dört bir yanı işgal altındayken pes etmeden tekrar denemeni hatırlamak bana cesaret veriyor. Öfke içimi sarıp beni kontrolden çıkardığında ise aklıma, ülkeni işgal etmiş ve yurttaşlarını öldürmüş bir devletin bayrağı ayaklarına serilse de basmaman geliyor. Düşmana karşı gösterdiğin soğukkanlılık ve insanlığa duyduğun saygı bana, öfkeyi eyleme dönüştürmeden önce aklımla tartmayı öğretiyor. Bir şeyden vazgeçmek istemediğimde ise senin bu memleket için yaptığın ağır fedakârlıkları hatırlıyorum; gençliğini, rahatını belki de huzurunu birer birer erteleyişini. Yaptıkların bana durmayı değil, emanetine dört bir kolla daha da sıkı tutunmam gerektiğini fark etmemi sağlıyor.

Sana, hayatıma nasıl yön vermem gerektiğini öğreten bir rehber olduğun için ne kadar teşekkür etsem az. Bu cennet vatanı ve özgürlüğü bizlere hediye ettiğin için sana sonsuz minnet duyuyorum. Bu minnettarlığımı sadece sözlerle değil, yaşantımla ve mücadelemle göstereceğime emin olabilirsin. Sana ve bizlere bıraktığın bu kutlu mirasa karşı omuzlarımda kocaman bir sorumluluk taşıyorum ve bu sorumluluğu son nefesime dek yerine getireceğim. Ant içerim ki bize emanet ettiğin cumhuriyeti ve vatanı sonuna kadar koruyacak, sana layık bir evlat olmak için bütün gücümle çabalayacağım.

Sevgilerimle,

Begüm İrem Köse
10 FEN B

Ata'ya Mektup

Atam,

Bugün ufak bir yürüyüşe çıktım. Güneş, ağaçların yapraklarını delip geçerken rüzgarın hissiz dokunuşları tenimden kayıp gitti. Bir bank buldum ve dinlenmeye karar verdim, gözlerimi kapatıp oturdum. Az ötede yerdeki ekmek kırıntılarını yiyen güvercinler vardı, sesleri rüzgarla bir olup içimi gıdıkladı. Gözlerim istemsizce açıldı, önce gökyüzünü ardından onları gördüm. Yalnız bir tanesi öyle güzel görünüyordu ki gözlerimi üzerinden alamadım. Bir kedi gibi bakışları, bir yıldız kadar belirgin ve parlak tüyleri, ufuk çizgisini kesip geçen uzun kanatlarıyla öylece duruyordu. Beyaz bir güvercin, ağzında birkaç çalı çırpı parçasıyla geziniyordu. İşte o an ciğerlerime dolan nefesimde hissettim onu. Senin ve izinden gelenlerin biz genç nesillere sunduğu o tarifsiz hissi kalbimin en derinlerinde hissettim. Kuşların yanına yaklaştım, hepsi kaçıp gitti. Biri hariç. Bir süre birbirimizi izledik yalnızca ne o bir ses çıkardı ne ben bir şey söyledim. "Özgürlük" hariç bir şey koymak gelmedi içimden adını. Tıpkı senin 102 yıl öncesinde o günün adını koyduğun gibi. Gün demeye bin şahit ister tabii çünkü bazılarına göre bir günden ibarettir o gün. Bizler için ise bir insanın kanatlarını açtığı, küçük bir kızın gökyüzüne bakıp gülümsediği, bir tırtılın kozasından çıkıp kelebeğe dönüştüğü, bir çocuğun uçan balonunu göklere bırakmaktan çekinmediği, bir gencin çimlere uzanıp gözlerini kapadığı, topraklarımızda atılan her adımın iz bıraktığı ve bir Türk'ün damarlarındaki kanı hissettiği andır özgürlük. Sen bizlerin yalnız özgürlüğünü değil; laikliğini, adaletini, hürriyetini, haklarını, fikirlerini, geleceklerini besleyensin. Aslında kaleme benzetiyorum bazen, biliyor musun? Bir kalem bir çizgiyi çeker, herkes görür onu. Ne kadar silinmeye çalışılırsa çalışılsın asla yok olmaz o çizginin izi, hep orada kalır. Öyle bir çizgidir ki bu; bazen karanlık, çıkışı olmadığı sanılan bir mağarada güneş ışığını gösteren ateş olur insana bazen de nereye bakılırsa bakılsın asla yanımızdan ayrılmayan, kaybolmayan ufuk çizgisinin bir ucu olur. Kalem bazen tükenebilir, mürekkebi bitebilir ya da kırılabilir. Ancak o kalemin çizgisi, asla yok olmaz. Kağıtlardan, tahtalardan silinse bile hafızalardan, ufuklardan asla kaybolmaz. Bizim çizgimizi çizen, bize yol gösteren sensin. Her yeni gecede güneşin doğuşunu görebilmek için gözlerimizi umutla kapatma sebebimiz, her yeni sabahta gecenin ışığı olan ay ve yıldızları seyretme hayalleri kurma sebebimiz sensin. Toprağın yağmurdan sonraki kokusuna, okyanusların uçsuz bucaksız dalgalarına, melodilerin sessiz çığlıklarına, rüzgarların bulutların yumuşaklığına uyum sağladığı gibi bizim umudumuz da sen oldun. Yıllar öncesinden dahi bugünlerimize ışık tutan, hayallerimiz ve umutlarımızı süsleyen, bizlere yol gösteren sen ve asker arkadaşlarına hangi kelimeleri sarf etsem nafile. Sizlere hiçbir dildeki hiçbir kelime bizlerin hislerinden bahsetmeye yetmez. Küçüklüğümden bu yana ayakkabımın bağcığını bağlayamayıp sinirlendiğimde, bisiklet sürmeyi öğrenirken düşüp dizimi her kanattığımda, balonumu tutamayıp yanlışlıkla elimden kaçırdığımda, bir şarkıyı ezberleyemediğimde, bir sınavda kalemimin ucunu kırdığımda, kalemtraşım kalemimin ucunu kırıp durduğunda, misketlerimi birbirlerine çarptıramadığımda, sek sek oynarken bir türlü doğru karenin içine zıplayamadığımda, bir yazı yazarken

kalemi düzgün tutamayıp elim titrediğinde, ayakkabılarımın teklerini yanlış giyip durduğumda, ceketimin önünü ilikleyemediğimde, hatta bu yazıyı yazdığımda ve daha nice zamanlarımda senin de bir elin elimi tuttu hep. Bana pes etmemeyi, ne olursa olsun vazgeçmemeyi hatırlattın daima. Gözlerini; küçük bir kız çocuğunun döktüğü yaşlarda, adımlarını bacakları titreye titreye sahneye çıkaran bir kızın kalp atışlarında, umudunu ve geleceğini kelimelere döken bir genç kızın hayallerinde, genç bir kadının gökyüzünün en gerinlerine attığı masmavi mezuniyet şapkalarının kırmızı kuşaklarında, bir annenin bebeğinin haykırışlarını duyduğu ilk anında, hayallerini koca bir çınarda büyüten ufak bir oğlanın adımlarında, bisikletini sağa sola kırarak dengede tutmaya çabalayan bir erkeğin rüzgarda uçuşan dalgalı saçlarında, elindeki küçük çam fidanını toprağa gömen genç oğlanın eline sinen toprak kokusunda, yağmurun ve çamurun ardından dik durmayı başaran gür çamın dikenli yapraklarından akıp giden damlalarda, bir kuşun kanat çırpışıyla gökte süzülen tüyünde, güneşin deniz dalgaları üzerinde bir yelkenli misali salınışında ve her ufka baktığımda hatırlıyorum. Tüm bunları, daha nicelerini hatırlatmaya ve unutturmamaya devam ettiğin için, bizlerin ve bizden sonraki nesillerin özgürlüğü yaşaması için öncü olduğun, bizlere armağan ettiğin tüm tarifsiz ilkeler için ve önderimiz olduğun için sana teşekkür ederiz. Bana umudumu yitirmemeyi unutturmadığın için teşekkür ederim. Ne de olsa... "Umutsuz durumlar yoktur, umutsuz insanlar vardır. Ben asla umudumu yitirmedim." demiştin.

Ben de Atam, ben de yitirmedim; yitirmeyeceğim. Umudumun zayıflamaya yaklaştığı zamanlarda gözlerinde kaybolmam dileğiyle...

Minnet ve saygılarımla,
Bir Genç Türk Kızı.

Ece Menken
10 FEN C

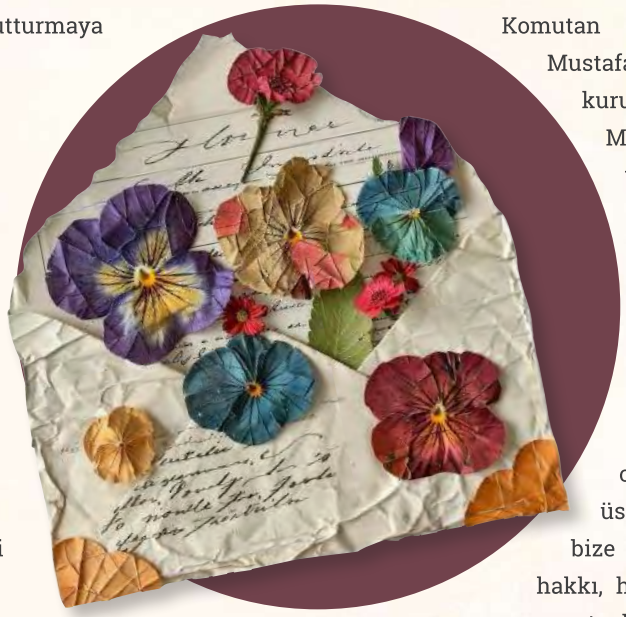

Atatürk'e Mektup

Sevgili Atam,

Bugün, bize bıraktığın en büyük emanet olan bu yurtta özgürce yaşayan bir genç olarak bu mektubu yazarak küçük de olsa bir teşekkür etmek istiyorum. Küçük diyorum çünkü bu vatanda yaşayan kim varsa sana müteşekkirdir. Minnetimizi bağırsak dünya yankılanır, yankılanıyor da. Bu mektubu, vatanı gözün arkada kalmadan emanet ettiğin tüm gençler adına yazıyorum.

Ben seni hiç görmedim, seninle aynı havayı hiç solumadım. Ama sen bıraktıkların, sözlerin, Türklere emanet ettiklerinle hep kalbimde ve hayatımda oldun. Bir karar verirken veya bir adım atarken hayatımın her anında seni hissettim çünkü ben Atatürk genciyim. Senin kararlarından, sözlerinden ve deneyimlerinden, tuttuğun ışıktan yola çıkarak yaşıyorum ve böyle yaşamaya da devam edeceğim.

Mavi gözlerindeki ışığı bize unutturmaya çalışanlar oldu, üstünü örtmeye çalışanlar... Ama bilemediler ki bu gençlik Mustafa Kemal'in yolundan asla şaşmaz! Senin açtığın yolda emin adımlarla, tek bir şüphemiz olmadan yürüyoruz ve yürümeye de devam edeceğiz. Mehmet Akif'in dediği gibi: "Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım. Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!" Türk gençliği olarak, bu cennet vatana her zaman gözümüz gibi bakacağımıza, bu vatana zarar vermeye çalışan kimseye geçit vermeyeceğimize, gözümüzü bir kez bile kırpmadan göğsümüzü siper edeceğimize söz veriyoruz.

Bıraktığın her şey bizim için mirastır ve bu miras ne olursa olsun korunmaya devam edecektir, güvenin boşa çıkmayacaktır.

Sana hissettiğim minneti, kimse elimden alamaz çünkü biliyorum, bu vatan kolay kurtarılmadı. Sen ve silah arkadaşların düşman askerine, işgalciye karşı göğsünüzü siper ettiniz, ne olursa olsun geri adım atmadınız bu vatanı halkına emanet edebilmek için. "Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum!" Gözün bu kadar karaydı işte. Çünkü vatan kazanacaktı, halk kazanacaktı. Ne olursa olsun bu vatan kurtarılacaktı. Türkler'in gücünü dünya öğrenecekti, kimse yüce Türk'ün azmini yenemezdi ve kimse Mustafa Kemal'in önünde engel olmaya cesaret edemeyecekti.

Senin gibi bir lider bir daha gelmedi, gelmeyecektir de. Ve isterse bin yıllar geçsin Mustafa Kemal Atatürk adı, dünyanın her yerinde bilinecek ve saygı duyulacaktır!

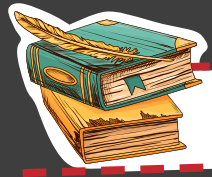
Komutan Mustafa Kemal, Gazi Mustafa Kemal, Türkiye'nin kurucusu, ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal kimse tarafından unutulamaz, unutturulmaya teşebbüs dahi edilemez! Bu vatanı kurtarmak için gözünü kırpmadan, bazen hiçbir teçhizatı, yiyeceği, giyeceği ve yarınının garantisi olmayan, düşmanın üstüne inançla yürüyen, bize özgürlüğü, bağımsızlığı, hakkı, hukuku, adaleti armağan ve emanet eden; çocuğu, genci, yaşlıyı herkesi önemseyip sayıp seven ve halkın devleti diri ve ayakta tuttuğunu öğreten Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının adı ne bu ülkeden ne de kalplerimizden silinebilir. Çünkü biz attığımız her adımda senin yolundayız.

Atam, bilmeni isterim ki gençliğin gözü ve yolu açıktır. Bize bıraktığın bu vatan asla sahipsiz değildir ve asla öyle bilinmeyecektir çünkü ne yaşanırsa yaşansın; senin savaşta, mecliste, dış işlerinde dünyaya karşı gösterdiğin kararlılığı biz de kanımızın son damlasına kadar göstereceğiz.

Bu mektup, sana karşı duygularımın çeyreğini bile anlatmama yetmez çünkü sen benim içimdesin, hayatımdasın ve her yerdesin. Tekrar söylemek isterim; her şey için, sonsuz teşekkür ederim.

En büyük minnet ve saygıyla,
Türk gençliği

İpek Dayan
10 AND D

ÖYKÜ

HUZURUN YANILGISI

Sonunda... Nihayet. Her bir adımıma eşlik eden o bitmek bilmeyen uğultu, o an kulaklarımda uğuldayan dalgaların sesinde eriyordu. Derin bir "oh" çektim. Tahmin ediyordum ki huzuru bulmuştum. Gözlerimi kapatıp dinlenecektim artık. Ne kadar yanılgı dolu bir düşünceydi aslında, bunu sonradan anladım. Bu bulutlar, o sessiz fısıltılar... Onlar beni rahat bırakmayacaktı. Nasıl bırakabilirlerdi ki? Âdeta bir basamaktı onlar; ayaklarımın altında uzanan bu keşfedilmemiş dünyaya, bu gizemli denize doğru yükselen bir merdiven. Yeni dünyamı keşfetmek için, öğrenmek için. Kendimi öğrenmek için.

Ve işte orada. Tüm bu hırçın dalgaların ortasında, asilce, dimdik duran o zirve. O kadar kudretliydi ki okyanusun ortasından yükselmiş, bulutlara ermişti. Onu görmemin bir sebebi vardı belli ki. Belki de dayanamayacaktı, çökecekti geçecek yıllar sonucu. Durdum bir anlığına, gitmeliydim eteğine. Onunla birleşmeli, gücünü içimde hissetmeliydim.Tırmandım üzerine. Her bir adımda zirvenin kudretini damarlarımda hissediyordum. O kendine yuva olarak onca zayıf toprağın, onca eğilip bükülen dalın arasında, kudretli dalgalarıyla bu azgın okyanusu seçmişti. Her bir dalgaya karşı, yıpranmadan, eğilmeden, dimdik duruyordu, bir duvar gibi. Onca hırçın dalganın arasında büyümüş, bulutlara, sislere ulaşmıştı. Onu görünce kendimi anımsadım. O da benim gibi burada var olmak için yaşıyordu, o çok evvelden başarmıştı ama ben ise buraya yeni varmış bir misafirdim. Bu yol uğruna feda etmiştim her şeyimi. Biliyorum, zor bir yoldu ama geriye dönmek yoktu, peki sonucunda değecek miydi? Bu manzara, bu görsel şölen, her bir yanımı öyle bir çepeçevre sarmıştı ki sanki cevap tam da burada gizliydi. Evet, huzuruma varmıştım, kendimce endişelenecek bir şey kalmamıştı. Ama hayır, bu sonsuz dünyanın gizemindeki bilinmezlik kaygılandırmaya başlamıştı beni. Ne yapacaktım ben burada, bu ıssız ve gizemli fırtınanın eşiğindeki dünyada? Zirvedeydim ama attığım her adım beni bilinmezliğe sürüklüyordu. Kendi iç çatışmam bir girdap gibi beni dizginlemeye başlamıştı. Tam o anda içimdeki utku meşalesi alevlenmişti. Tanrı benimle neyi kastetmiş olabilirdi? Durmayacaktım, bunu keşfetmeliydim.

İşte oradaydı, önüme uzanan o yol, sisler, bulutlarla kaplı. Korkutmalıydı beni, insan bilinmezlikten korkardı neticesinde. Ama korkmadım, korkamazdım, bunca şey benim korkmam için yaşanmamıştı ama garip bir his vardı içimde. O okyanusun üzerinde yükselen gizemli kıvrımlar, ne demekti bu? Bilinmezliğe açılan bir kapı mı? Yoksa bilinmezliğin kendi kafamdaki bir tasviri mi? Bilinmeyenin çağrısı, aynı zamanda kendi içimdeki fırtınanın bir yansıması mı? O anda anladım, asıl maceram şimdi başlıyordu. Huzura ereceğini düşünen masum bir adamken ben, şimdi duygularımla dizginlenmiş iradem, o bulutların çevreleyici gizemine, o sonsuzluğuna meydan okuyordu. Geriye dönmek yoktu, yürüyecektim, bu sisin, gizemin içine. Ne olursa olsun.

Yolculuğumun ne getireceğini bilmiyordum, cesareti cehaletimde buluyordum. Bu gizemli dünyada bir gezginden başkası değildim artık. Sisler, gizemler arttı ben yürüdükçe, öyle ki her yeni keşfimde yeni bilinmezlikler doğuyordu. Bir anlığına göğe doğru baktım, bir ukde düştü içime, ne vardı orada, o zirve miydi cevap? Hayır olamazdı, orası bir göstergeydi bir cevaptan ziyade. Ben ise cevap arıyordum, anlamıştım bundan sonra cevapların açık olmadığını, devam ettim yoluma. Elimde yoktu bir haritam, bilinmezliğin beni çektiği yere gidiyordum, bu sonum olacaktı belki de bir gün. Varmıştım bu dünyaya, son olacak diye düşünerek bilmiyordum ki bunca şeyin anlamsızlığını, nerede olduğunu bilmedikten sonra. Ben de değişmiştim maziye kıyasla, adapte olmuştum bu karanlığa, kafamı kurcalayan onca düşünce çevreme daha duyarlı bir hâle getirdi beni. Deliriyor muydum yoksa bunca belirsizlik takıntılı mı yapmıştı beni? Kendi kendime, kendi içimde kayboluyordum, bu dünyanın gizemi beni de sarmıştı. Geri kazanmam gerekiyordu kendimi, benliğimi, ama nasıl, onca zamanın ardından hiç bilmediğim

bir yere gelmiştim. Değişmem normaldi ama bu değişim iyi bir yönde değildi, ait hissetmiyordum buraya, hissizleşiyordum.

Kendimle uğraşmaktan odaklanamıyordum yolculuğuma, amacıma, bu dünyayı keşfetmeye. Peki keşfedip ne yapacaktım, imparatoru mu olacaktım, hayır tabii ki, bunun cevabına ben de bilmiyordum. Bunun hakkında düşündükçe anlamsızlaşmaya başladı yolculuğum. Ben ne arıyordum gerçekten. Belki de bir yuva bulabilirdim kendime, kendimden insanlara rastlayabilirdim. Yolculuğuma devam etmek için ufak bir umut kırıntısıydı bu sadece. Daha önümde uzanan uzun bir yol vardı ama dayanabilecek miydim? Asıl sorun ise çevrem değil, kendi iç çatışmamdı. Kendim kafamı o kadar meşgul ediyordum ki geç kalmıştım, yetişmeliydim. Harcadığım her saniye, geri alabileceğimden fazlaydı artık. Hızlanmam gerekiyordu ki yetişebileyim kaderime, yetişmeliydim ki ayakta durayım, şayet tek motivasyonum tamamlamaktı bu yolculuğu. Sonrası adına bir hedefim yoktu ama ben gerçekten ne yapacaktım tüm bu keşiften sonra? Son zamanlarda fazlasıyla düşünmüştüm bu yolculuk hakkında. Sonra bir karar verdim. Gelecek hakkında düşünmeyecektim, fark ettim ki ben düşündükçe ruhum umutsuzlaşıyor, yolculuğum uzuyordu. Unutmaya çalışıyordum tüm bu düşünceleri.

Dağıldı birden etrafımdaki sisler, gökyüzü parlamaya başladı. Onca ışık demetinin arasından zarif bir varlık gözüme çarptı. Gökyüzünden ne inebilirdi ki? Bana bakıyordu, sinirliydi. Bunca ışık beni kör etmişti âdeta. Birden başka bir yerde buldum kendimi. Bütün sislerin üzerinde, bulutların üstündeydim. Altımdaki dünyanın gizemi buradan bile çözülemiyordu. Kimsesiz ve ıssızdı burası ama sisler yoktu bu defa. Önümde tek düz bir yol vardı, ne yapacağım belliydi, yürüyecektim. Ben yürüdükçe ışık artıyor, yolu seçmek zorlaşıyordu. Işık seviyesinin arşa çıktığı noktada yolun bittiğini fark ettim, bekledim, bekledim ki kaderim yetişebilsin bana. Şimşek çaktı birdenbire, bazı canlılar belirdi, parlıyorlardı, anlaşılmıyordu ne oldukları. Zaman geçtikçe şimşeğin etkisi azaldı, parlaklıkları azaldı. Bunlarda birer insan sıfatına sahipti, benim gibi, peki ne yapıyorlardı burada, göğe çıkıp neye varmışlardı. Hepsi bana bakıyordu, nasıl bilmiyordum ama anlıyorlardı sanki beni, anlamışlardı bu yolculuğun bitmesini istediğimi.

Yeryüzündeki tüm o sis, göğe yükselmeye başladı. Göz gözü görmüyordu sisler seviyemize geldiklerinde. Biraz daha yükseldiler sonra, farklı bir yerdeydim şimdi. Hayır, geri dönmüştüm, tüm bu yolculuğun en başına. Feda ettiğim her şey, benimleydi artık, oraya geri dönmeyecektim, hiçbir şeyimi feda etmeyecektim artık. Geri dönmüştüm o uğultulu yaşama, ama sisler, gizemler yoktu bu sefer. Tüm bu tantana sona ermişti ama ne olmuştu sonunda? Öğrenmiştim ki, her gizem, bir kapıydı geçmişe açılan. Artık bu dünyadaydım. Geriye dönmek yoktu. Ne olursa olsun.

Çınar Karaman & Efe Gür
9 AND C

ZİHNİMİ ARALAYAN KAPI

Zihnimde bir yolculuğa çıkmaya karar verdim dün gece. Beni neyin beklediğini bilmiyordum. Gözlerimi kapattığımda karşımda dev bir kapı belirdi. Zihnime açılan kapı. Çok küçük kalıyordum yanında. Üstü makaralarla, birbirine dolanmış zincirlerle, kilitlerle doluydu. İçeriye girmem çok zor olacak sandım. Fakat biraz sonra fark ettim ki kapı zaten biraz aralıktı. İçeriden gelen ışıktan anlamıştım bunu. Büyüleyici gözüküyordu. Hemen içeri süzüldüm.

Bir evdi burası. Kocaman... Sonu görünmeyen koridorlar, çerçevelenmiş resimlerle doluydu. Ama bir tuhaftı bu resimler. Tanıdık geliyorlardı, dejavu yaşadım sanki. Bu çizimler... Benim okuduğum kitaplardan, izlediğim dizilerden, gördüğüm rüyalardan sahnelerdi. Hepsi hem çok net hem de çok belirsizdi.

Karşımda duran ilk odaya girdim. Benim eski yatak odamdı burası. Küçük bir mutluluk kapladı içimi, biraz da özlem. Etrafa göz gezdirdim. Her yer anısı olan eşyalarla doluydu. Bir köşede küçükken oynamayı en çok sevdiğim oyuncaklarım duruyordu. Çalışma masamda kendi boyadığım kalemliğimi gördüğümde annemle kalemliğimi düzenlediğimiz zamanlar geldi aklıma, kıkırdayarak hatırladım o anları. Komodinimdeki dizili fotoğrafları inceledim; ailemle gülümsediğim bir fotoğraf, arkadaşlarımla poz verdiğim bir kare... Dolabımın içini açtığımda küçüklüğümden bu yana giymeyi en sevdiğim elbiselerle karşılaştım. Hepsinin tarzı çok farklıydı ama hepsi bendim.

Biraz daha karıştırdım etrafı. Yaptığım çizimleri, yazdığım notları, mektupları buldum. Ardından taktığım kolyeleri, tokaları, dizime kadar gelen çoraplarımı gördüm. İlkokul öğretmenim iltifat etmişti aksesuarlarıma bir kere, o güne gitti zihnim bir anda. Daha sadece birkaç yıl önce aldığım hediyeler, gittiğim yerlerin biletleri de oradaydı. Hazine gibiydi burası. İçinde kayboldum.

Anılarımın durduğu odadan çıktığımda içimde sıcacık bir his vardı. Bildiğim hatıraların verdiği güvendendir belki, evin diğer odalarını keşfetmek için daha cesur hissediyordum. Soldaki odaya girdim bu sefer. Diğer odanın yanında baya boş bir odaydı burası. Bir pencere vardı, yanında ise üstünde kalın bir kitap duran bir sandalye. Duvarlar bembeyazdı. Hiç ses yoktu. Sandalyeye oturduğumda kapının arkasında bir saat olduğunu fark ettim. Saat kaçtı, hatırlamıyorum. Biraz kitabı incelemek istedim. Kapağında "öğren" yazıyordu. Sayfaları çevirmeye başladım hızlı hızlı. Bitmiyordu. Gerçekten bitmiyordu. Sonsuz sayfa,

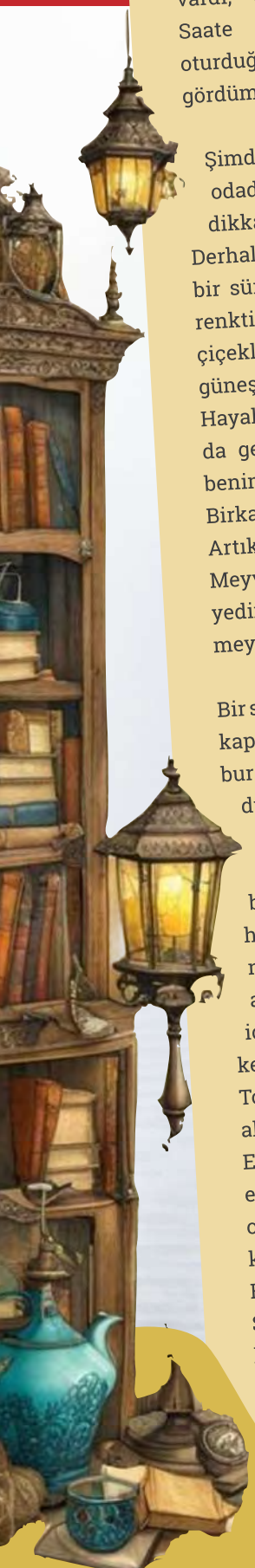
sonsuz bilgi vardı içinde. Sayfalar arttıkça bilgilerin çokluğu başımı döndürmeye, beni ezmeye başladı. Kitap büyüdükçe ben küçülüyordum sanki. En sonunda kitabın kapağını kapatıp pencereden dışarıyı izlemeye başladım. Güzel bir manzara vardı; denizi görebiliyordum. Esnedim. Saate tekrar baktığımda sandalyeye oturduğumdan beri iki saat geçtiğini gördüm. Düşüncelere dalmışım meğer...

Şimdi nereye girsem diye düşünerek odadan çıktığımda karşıda bir cam kapı dikkatimi çekti. Bir bahçeye açılıyordu. Derhal oraya gittim. Kapıyı açtığım anda bir sürü farklı koku doldu burnuma. Renk renkti her yer. Küçük küçük fidanlar ve çiçeklerle doluydu. Yaprakların arasından güneşin yükseldiğini görüyordum. Hayaller bahçesiydi burası. Her bir fidan da gelişmekte olan bir hayal, bir hedefti benim için. Arzularımla doluydu etraf. Birkaç büyümüş bitki de vardı içlerinde. Artık fidanlıktan çıkmış, ağaç olmuşlardı. Meyveleri vardı hatta. Bir elma koparıp yedim. Şu ana kadar yediğim en tatlı meyveydi zannımca.

Bir sonraki odaya girdiğimde kapı arkamdan kapandı. Diğer odaların aksine karanlıktı burası. Pencere yoktu. Parmaklarımı duvarda gezdirerek ışık açabilecek bir tuş aramaya çalıştım. Buldum ama çalışmıyordu. Garip bir uğultu gelmeye başladı. Kaynağını çözemedim. Attığım her adımdan çıkan tıkırtı sesi, verdiğim nefesler yankılanıyor ve korkutucu bir hal alıyordu. Biraz gerilmiştim ve karanlık içimi daraltıyordu. Yine de ellerimle odayı keşfetmeye çalıştım. Tahta bir raf buldum. Tozluydu. Biraz da ilerleyince ayaklarımın altından hışırtılı sesler gelmeye başladı. Eğilip ne olduğunu anlamak istedim ama elime değen tüylü bir şey beni korkuttu, odadan hızla çıktım. Uğultular yükselirken kapıyı kapattım ve derin bir nefes aldım. Korkularımın olduğu odaydı burası.
Şimdi nereye girsem diye düşünürken bir köşede duran üst üste birikmiş kolileri gördüm. Korkularımdan sonra bu kutular bana tatlı ve sakin bir merak uyandırdı. Eve ilk girdiğimde de görüp merak etmiştim, aklımdan çıkmış. Bir bakayım dedim. Açtım birkaç tanesini. İlk kutunun üzerinde "kaybolanlar" yazıyordu. Açtığımda bir hava dalgası karşıladı beni. Sanki içindekiler sahibini arıyormuş gibiydi. İçinde kaybolmuş eşyalarım dışında eski alışkanlıklarım, davranışlarım, sesim, düşüncelerim vardı. İkinci kutu ise utançlarımı gösteriyordu bana. Çok kurcalamadım o kutuyu. Bazı şeylerin karanlıkta kalması daha iyidir, diye düşündüm. Bir diğer kutunun üstünde "unutulanlar" yazısını gördüğümde merakla açtım kutuyu. Ama boştu kutunun içi. Daha doğrusu dipsizdi. İçindekileri göremiyordum. Bakınca içimi bir boşluk kapladı.

Uykum gelmişti ve hala sayısız oda vardı beni bekleyen. Bu koridorun, yani zihnimin, bir sonu yoktu belki de. Bilmiyorum. Evin tamamını gezememiş, her köşesini görememiş olabilirim. Ama yine de gördüklerim bana zihnimin ne kadar büyük, karışık ve dolu olduğunu anlamama yetti. İstediğim bir zaman tekrar gelebilirim zaten. Kapım her zaman aralık olacak...

Duru Uzun
HZ FEN B

PENCEREDEKİ IŞIK

Bazı ışıklar karanlığı aydınlatmaz; bu ışıklar insanın içini kurcalar. Her gece, masamın başına geçtiğimde gözlerim istemsizce karşı apartmanın üçüncü katına doğru kayardı. O pencerede yanan tek bir ışık vardı. Saat tam dokuzda yanar, gece yarısına doğru usulca sönerdi. Ne eksik ne fazla... Sabahları ise o pencere sanki hiç var olmamış gibi sessizleşirdi. Ne bir perde kıpırtı sesi ne de bir gölge...

Zamanla o ışık, gecelerimin sıradan bir parçası hâline geldi. Ona bakarken zihnimde hep küçük hikâyeler doğardı. Belki birini bekliyordu. Belki uyku ona küsmüştü. Belki de karanlıkla baş başa kalmaktan korktuğu için ışığa sığınıyordu. Bir gece, ışık yanmadı.

Saat ilerledikçe içimde tarif edemediğim garip bir huzursuzluk daha da büyüyordu. Defterim önümde açıktı ama aklım hala o boş penceredeydi. Sanki alıştığım bir görüntü aniden yok olmuştu. O gece içimde eksik bir şey vardı.

Ertesi gün her şeyi öğrendim. Karşı apartmandaki o evde yaşayan yaşlı kadının yakın zamanda eşini kaybettiğini söylediler. O an her şey anlam kazandı. O ışık, yalnızlığa karşı yakılan küçük ama o kişi için inatçı bir umuttu. Bir alışkanlığa tutunma, geçmişi biraz daha yanında tutma çabasıydı belki de; bunu hiç bilemeyeceğim. Kendimi düşündüm. Ben de bazen sırf ev sessiz kalmasın diye evin televizyonunu açıyordum.

O akşam odamın ışığını kapatmadım. Masamda oturup saatlerce pencereye baktım. Bir süre sonra, karşı penceredeki o umut yeniden yandı. İki ayrı odada, iki ayrı yalnızlık... Sessizce birbirine eşlik etti.
O gece karanlık yine vardı ama artık yalnız değildi.

Ömer Hayrettin Atmaca
HZ AND C

YALANCI İLKBAHARIN HATIRA DEFTERİ

"İlkbahar bir bayram, bir uyanış, bir mucize, bir çılgınlık, olmayacak gibi duran bir şeyin oluşu; ilkbahar şu, ilkbahar bu... Kuş, papatya, gelincik, çayır, çimen, ağaç, çiçek, mimoza, zakkum, su sesi, hindiba, çingene, kuzu... Klasik ilkbaharların içinde hepsinin; hatta sülüğün bile yeri vardır. Unuttuklarım da çoktur a, en mühimi nisan, mayıs güneşi."

Yaşı kırkı aşmış bir adamın mevsimler içinde ilkbaharı üzüntü ile duymamasına imkân yoktur. Eski çılgınlıklar nerede: Nerede o, birdenbire bir genç kız elinden, bir genç kız rüzgârından sararma, o yürek çarpıntısı? Şu ömrü mevsimlere benzetenler iyi etmişler doğrusu. Herkesin bir ilkbaharı, bir yazı, güzü, kışı oluyor işte. İnsanın ilkbaharı, öteki hayvanlara bakarsak geç başlıyor. Bir at bir yaşında, hadi iki yaşında ilkbaharındadır. Bir kuzu, altı ayda koç olur. Ama insanoğlu ilkbaharını yirmisinden önce pek idrak edemez. Yirmisinden evvel idrak edilen ilkbahar, bir yalancı ilkbahardır.

Ben böyle bir yalan ilkbaharın hikâyesini yazıyorum.

Tam otuz sene evvel on iki yaşındaydım. Anadolu'nun bir şehrinde bulunuyorduk. Yaşımın on iki olduğu çağlarda mevsimlerin insanın içini böyle karıştırabileceğini bilmezdim. İlkbahar toprak kokusu, güneş ışığı ve sokaklardan gelen çocuk sesleri demekti. Ama şimdi düşünüyorum da o günlerde içimde bir şeyler sessizce filizlenmeye başlamış. İnsanın büyüdüğünü en çok ilkbaharda anladığını fark ettim sonradan. Kalbin nedensiz yere hızlanması, bir bakışın insanı utandırması, rüzgarın bile insana bir şey anlatıyormuş gibi esmesi... Hepsi o ilk uyanışın işaretleriymiş. Belki de kırkından sonra bile ilkbahar insana hem sevinç hem hüzün verir. Herkesin içinde bir yerlerde hâlâ o on iki yaşındaki çocuk durur; dünyayı ilk kez taze gözlerle gören o çocuk. Bazen o çocuğun bir kaldırım taşına oturup uzun zamandır göğe baktığını hissederim sanki bulutlar arasından geçen ışık zamandan bir işaret taşırmış.

İnsan yaşlandıkça hatıralar ağırlaşmaz, tam tersine daha ince bir hale gelir. Belki de ilkbahar bu yıl yüzünden acıtıyor çünkü her şeyi saklamadan ortaya çıkarıyor. Unutuldu düşünülen yüzler, sesler ve kokular aniden karşınıza çıkmak için koşar. Bir köşe, bir ağaç ve bir pencere önü sizi durdurmak için yeterlidir. O zaman her şeyi anlarsınız, zamanın aslında düz bir çizgi olmadığını. Çocukluk, gençlik ve yaşlılık bastırır. İlkbahar bu yüzden insanı hem görevlendirir hem yorar. O eski heyecandan sadece kaçsan da ne üzerine ne ölüsüne yakalıyor seni bir serçe kanadı. Belki de büyümek, bu yakalanmalara razı hale gelmektir. İçinde hâlâ eksik bir yer olduğunu kabullenmektir. Kırk bilinmez yaşından sonra insan sevinci daha sessiz, hüznü daha derindir. Ama nisan, mayıs güneşi aynı yerden vurur kalbe. İnsan her ilkbaharda biraz daha eksik uyanır. Ama belki de biraz daha gerçek olur. İlkbahar solup giderken, nisan sona ererken ve mayıs geceleri karardığında bile içimizde uyanan şey kolay kolay susmaz. Bazı mevsimler yalnızca bir kez yaşanır, bazılarıysa ömür boyu sürer. Bu yüzden ilkbahar, sadece zamanın bir parçası değil, bir hatırlayıştır. Kim olduğumuzu, kim olarak kaldığımızı ve kim olamadığımızı usulca fısıldar. Yıllar sonra bile bir kuş sesi, bir rüzgâr ya da bir güneş ışığı insanı aynı yere geri götürebilir. Ve insan, hayat ne kadar değişirse değişsin, ilk uyanışın izinin kalpten asla silinmediğini öğrenir. İlkbahar bitse de bıraktığı iz insanın içinde yaşamaya devam eder.

Devrim Tuana Civak
9 AND C

ÖNCE KADINLAR VE ÇOCUKLAR

Fırtına var gemi ters dönmüş silahlar patlıyor ve kaptan anons yapıyor: "Önce kadınlar ve çocuklar."

Bunu, saat ölüme çeyrek kala olduğunda da olmadığında da kısacası hiçbir zaman anlamadım, anlamayacağım. Neden kadınlar ve çocuklar? Niçin? Ben bir çocuktan daha mı değersizim, ha? Neden ki? Çocukları sevmem bile.

"Ama kadınlar ve çocuklar erkekler kadar güçlü değildir ve yardıma ilk önce onların ulaştırılması etik açıdan daha doğru olur."

Tamam, peki, onlar filikaya bindi diyelim. Ben ne yapacağım? Okyanusta, buz gibi soğuk suda ölmeniz ne kadar sürer biliyor musunuz? Yıldızların en tepede olduğu, falınızın en iyi çıktığı, Merkür'ün ters takla attığı bir tarihte bile on beş dakika! On beeş! Boğularak ölmem ben.

O filikayı hayal etsenize bir. Biniyorlar şimdi. Zırlayan pis veletler. Kadınlar panik içinde. Şimdi düşünüyorum da, onlar da ölecektir zaten. En azından yardım hemen ulaşmazsa. Bu yüzden beni bindirin! Ben hallederim. Yüzme bilmiyorum ama yüzerim yani, ne var. Dedim ya, boğularak ölmem.

"Ama çocuklar dünyanın geleceği oldukları, kadınlarsa dünyaya yaşam getirebildikleri için öncelikli olmalıdır."

Mantıksız. Sanki gemideki bir avuç insan kurtulmadı diye soyumuz kuruyacak. Zaten insanoğlu fazla kalabalık değil miydi? Hani yemek, su yetmiyordu, bitiyordu? Onu geçtim. Sanki kadın kendi kendini hamile bırakıyor. Erkek olmasa da yaşam biter. Ne farkı var ki? Kadın da erkek de yaşamın devamı için şart. Bu yüzden beni kurtarın. Gerçi ben çocuk falan yapmam. Schopenhauer ne demiş: "Çocuklarıma bırakacağım en büyük miras hiç var olmayacak olmalarıdır." Adam haklı. Hiç hazzetmem çocuklardan. Bunu söyleyince de nedense canavar oluyoruz fakat şu an bunun sırası değil, beni kurtarın!

Bu yolcular da bir sussa artık! Ne tatlıymış canınız. Yok olsalar hiçbir şey değişmeyecek ama haberleri yok. İnsan ömrü zorlasan seksen yılken böyle kasmanın alemi yok. Bir de şöyle bir durum var. İnsanlık kurtarılmaya gerçekten değer mi ki? Yararlardan çok zararımız var. Bence helak olmalı, ya da...

"Güçlü adam öldü, dünya güçsüz kadın ve çocukların elinde." Çok saçma. Dünyayı boşverin. Önce beni kurtarmanız gerekiyor! Beni aşağıya atmayın! Aaaaaaa! A a a a a a a a a a a a a ! Aaaaaa...

Peri YENDÜN
10 FEN A

KÜRK MANTOLU MADONNA'YA MEKTUP

Ah Maria,
Hiç çıkmayacak mısın aklımdan? Yoksa aklımın bir köşesinde, hâlâ ilk günkü gibi hatırladığım; o güzel gözlerinin üzerine düşen upuzun kirpiklerinle, tebessüm ettikçe kalbime işleyen bakışlarınla, coşkuyla başından geçenleri anlatırken umarsızca elimi tutan narin ellerinle, beni buselere boğduğun dudaklarınla ve veda etmeden önce beni mesut ettiğin temkinli fakat bir o kadar da samimi gülüşünle, ebediyen yer almaktan mutlu musun?
Bak Maria, daha ilk gün o galeride çizdiğin oto portreyi gördüğümden ve ihtimamla incelediğimden beri seni her yanınla ezberledim. En azından ben öyle zannediyordum. Daha sonra seni tanıdıkça seni ezberlemenin katiyen mümkün olamayacağına kanaat getirdim.
Seninle geçirdiğim her saniye senin farklı bir cihetini görüyor, farklı bir fikrini idrak etmeye çalışıyordum. Benim bütün gün müzelerde, parklarda başıboş gezdiğim, anlamını arayıp da bulamadığım o monoton hayatıma tüm çelişkilerinle ve şahsına münhasır kişiliğinle bir güneş gibi doğdun. Şimdi bir düşünüyorum da bir günü diğerine uymayan radikal fikir değişimlerin ve hiç çekinmeden bana açtığın karakterin benim hayatıma heyecan getiriyor fakat bilhassa beni derinden ürkütüyordu.
İlk günden beri tanıdığım Maria ne kadar dışavurumcu ise ben de bir o kadar içime kapanıktım. Gerçi sen de biliyorsun, ben hayatım boyunca böyle yaşamıştım.
Biliyor musun Maria, itizar ederim ki ben hala daha öyleyim! Ankara'da, şehrin bittiği yerde, iki katlı sarı bir binada, ailemle beraber yaşıyor; bir dairede tercüme işleri ile meşgul oluyorum. Sorma Maria, ne kadar da acı çekiyorum! Evde herkesin derdi başka! Biri para puldan başka bir şey bilmez, birinin tek önem verdiği şey statüdür! En önemlisi de kimse birbirini dinlemez! "İnsanlar birbirini tanımanın ne kadar güç olduğunu bildikleri için körler gibi dolaşmayı ve ancak çarpıştıkça birbirlerinin mevcudiyetinden haberdar olmayı seçiyorlar (Ali 33)." Bu da beni öyle bir karamsarlığa sürüklüyor ki! Oysa seninle ben birbirimizi tanımak için nasıl da uğraşırdık.
İş hayatım daha bile acınası! Derin bir sükûnet içerisindeyim ve insanlar bu nedenle beni bir halta yaramaz, "sıradan" biri zannetmekte. "Acaba bunlar neden yaşıyorlar? Yaşamakta ne buluyorlar? Hangi mantık, hangi hikmet bunların yeryüzünde dolaşıp nefes almasını emrediyor?" (Ali, 9) diyeceğin türden bir insanım artık. Halbuki Maria, sen beni tanırsın! Kendimi neden anlatayım ki anlaşılmayacaksam?
İşte tam da bu yüzden yeis içerisinde size yazıyorum... Bakın yine "sizli" konuşmaya başladım... Yabancılaşıyor muyuz yoksa? Aramızdaki bu noksan nedir?..
Demiştiniz ki, "Aşk hiç de sizin dediğiniz basit sempati veya bazen derin olabilen sevgi değildir. O büsbütün başka, bizim tahlil edemediğimiz öyle bir histir ki, nereden geldiğini bilmediğimiz gibi, günün birinde nereye kaçıp gittiğini bilemeyiz." (Ali, 119) Bu düşüncenizde haklı mıydınız emin değilim, zira sizden sonra hiç kimseye âşık olmadım. Karımı çok seviyorum ama... Anladınız beni işte. İnsanın hayattan öğrenecek ne çok şeyi varmış.
Bu yaşımda fark ediyorum ki biz aslında aynı dünyada buluşmaya çalışan iki farklı dünyadan insanmışız.

Megan Ela Oldman
9 FEN B

Ali, Sabahattin. Kürk Mantolu Madonna. YKY Yayıncılık, 1998

KÖŞE YAZISI

DUYABİLMEK VE ANLAYABİLMEK ARASINDA

Yaşadığımız bu devirde insanlar çoğu zaman kendi sesi hariç kimseye kulak vermez. Kalabalıklar içerisinde yürürken birbirimize çarparız ama birbirimize dokunmayız. Oysa o bakışların ardında saklanan bir suskunluğun, kırgınlığın içinde büyüyen fırtına olabilir. Empati, işte tam da o zaman bu sessizliğin içinde birbirimizi duyabilmenin yoludur.

Empati, aslında o kişinin yerine geçmektense onun yanında durabilmektir. Acele etmeden anlamaya çalışmak, yargılamadan dinlemek veya bazen sadece sessizliği koruyarak eşlik edebilmektir. Aslında her insan içinde görünmeyen bir yük taşır. Sadece kimi bunu gülüşünün ardında saklar, kimi ise kelimelere dökme cesaretini gösteremez. Empati, o yükü hafifletmenin en insancıl yoludur. Günlük hayatınızda çok fazla konuştuğu için sessiz olmasını dilediğiniz kişi, içinde taşıdığı yükü anlatmamak için başka konulardan konuşuyor belki, belki neden hiç konuşmadığını sorguladığınız kişinin içinde kopan bir fırtına var. Ama empati bunların çözümü olabilir. Okul koridorlarında, iş yerlerinde, sınıfta, günlük hayatın telaşı içinde çoğu şeyi fark etmeden geçip gideriz. Oysa sizin göstereceğiniz küçük bir anlayış, birini en çok rahatlatacak şey olabilir. İçten bir yaklaşım, uzak sandığımız bir kalbi yakınlaştırabilir. Empati olan yerde öfke susar, yerini anlayışa bırakır. Bugün günlük hayatımızda toplumun her yerinde karşılaştığımız öfke, tartışma, şiddet, akran zorbalığı hatta son günlerde ülkemizde de oldukça fazla gündem olan ergen zorbalığı ve kadın şiddetinin temelinde empati yoksunluğu yer almaktadır.

Belki içinde bulunduğumuz bu dünyayı bir anda değiştiremeyiz. Ancak bir insanı anladığımızda, dünya onun için yaşanabilir bir hale gelebilir. Empati; gürültülü çağımızda sessizce büyüyen, insanı insana yakınlaştıran en kıymetli değerdir. Bugün empati kurmayı seçtiğimiz her an, yarının daha sakin, adil ve insanca bir dünya olmasına bir katkıdır. Çünkü insan, en çok anlaşıldığını hissettiğinde güçlenir.

Dora Baykal
HZ AND B

TÜKETİM ÇILGINLIĞI KARŞISINDA ETİK TÜKETİMİN ÖNEMİ

Günümüzde tarihin en yüksek seviyelerine ulaşan tüketim çılgınlığı, dünyamıza ve çevremize büyük zararlar vermektedir. Bu durum konusunda toplumda hâlâ bilinçsiz bir kesim varken diğer bir kesim bu zararların yakın ve uzak gelecekte yaratabileceği sorunları fark etmiş; bunun sonucunda ticari faaliyetlerdeki adaletsizlik ve çevresel bozulmalar gibi durumların da etkisiyle tüketiciler daha duyarlı hâle gelmiş, tüketim kararlarında etiğin rolü artmıştır.

Tüketicinin başka durumlarında da olduğu gibi etik tüketime ilişkin aldıkları kararların temelinde de bir karşılaştırma vardır. Etik tüketimde tüketici, satın alacağı ürünü değerlendirirken ürünün fiyatını ve sağlığını göz önünde bulundurarak ürünün sağlayacağı faydayı karşılaştırmakta ve buna göre karar verip kararı doğrultusunda hareket etmektedir. Aynı zamanda etik tüketim yapan bilinçli tüketici, ürünü almadan önce ürünü aldığı ve almadığı takdirdeki durumları düşünmekte ve ürünün alım öncesi ve sonrası durumlarını karşılaştırarak elde edeceği kazanımları ve kayıpları da göz önünde bulundurmaktadır. Bunları yalnızca kendi açısından değil; toplum, çevre ve diğer canlıları da dikkate alacak bir kapsamda değerlendirmektedir. Kısaca etik tüketim, tüketicinin satın alımlarını toplumsal ve çevresel etik kavramlarına göre şekillendirmesidir. Etik tüketimde tüketiciler, satın alınan ürünlerin atıklarının da çevreye verebileceği zararları göz önünde bulundurmalıdır. Çevreye zarar veren, insan sağlığı için tehdit oluşturan, geri dönüştürülemeyen, hayvanlar üzerinde test edilmiş ürünlerin satın alınması da tüketim etiğine uymamaktadır. Bu tarz tüketimde bulunan tüketicilerin sergiledikleri davranışlar bilinçsiz, çevreyi, insanları ve hayvanları olumsuz etkileyen tüketici davranışları olarak değerlendirilmektedir.

Bu bağlamlar sonucunda çevreci davranışlardan birinin etik tüketim olduğu söylenebilir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler tarafından giderek benimsenen, zaman geçtikçe yatırımların arttığı ve yeni adımların atıldığı çevreci davranış biçimi, birçok problemin çözümüne katkıda bulunmakta ve dünyamızı, insanları ve diğer canlıları koruyarak daha yaşanabilir bir yer hâline getirmektedir. Birleşmiş Milletler tarafından yürütülen Uluslararası Kalkınma Programı'nda yer alan 12. Madde: Sorumlu Üretim ve Tüketim ile etik tüketim doğrudan bağlantılıdır. Dünyayı daha yaşanabilir kılmak ve gelecekte dünyamızın sağlıklı kalmasını sağlamak için diğer maddeler de incelenebilir; 12. maddeye ve diğer maddelere uymaya özen gösterilebilir. Dünya bizden başka kimse değildir; dünya, bizler sayesinde daha yaşanabilir bir yer olacaktır. İlk adımı atması gereken bizleriz, başkalarını beklememeli ve hemen harekete geçmeliyiz. Biz biriz ve hep birlikte her şeyi başarabiliriz.

Yağmur Tosun
HZ AND C

MAKALE

FARELER VE İNSANLAR'DA GÜCE ERİŞİM BİÇİMİNİN KİMLİK DÖNÜŞÜMÜNE ETKİSİ

John Steinbeck tarafından kaleme alınan "Fareler ve İnsanlar" isimli roman türündeki eserde George ve Lennie isimli iki tarım işçisi arkadaşın yeni geldikleri Soledad'daki çiftlikte başlarından geçenler konu edilmektedir. Eser her ne kadar Lennie'nin yumuşak şeylere olan zaafının getirdiği katastrofik sonuçlar üzerine odaklansa da dikkatli bir okumayla karakterlerin kimlikleri ile içinde bulundukları toplumda güç istencini karşılama biçimleri arasında bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Güç istenci, Nietzsche'nin felsefesinde varlığın güçten oluşan "güç odakları" halinde bulunduğunu ve bu güç odaklarının sürekli kendi gücünü artırmaya çalıştığını öne süren bir yaklaşımdır (Soysal). Bir varlık olarak bireyin de temel motivasyonu güç istencidir ve davranışları bu amaca yönelik gelişmektedir. Nitekim Nietzsche'nin eylemin, eylemi yapanla aynı şey olduğu noktasındaki argümanı, güç istencinin kimlikle bir bütün olduğunu göstermektedir (Soysal). Eserdeki karakterler de toplumsal bir hiyerarşi içerisinde, konumlarını koruma ya da yükseltme amacıyla farklı güç kaynaklarına başvurarak bu istenci tatmin etmeye çalışmaktadırlar. Karakterler, toplumsal yapı sebebiyle hangi güç kaynaklarına erişebiliyorlarsa bu kaynağı kullanmayı öğrenerek kimliklerini o yönde geliştirmektedirler. Bu çalışmada bireyin güç istencini karşılayabileceği temel alanlardan olan sosyoekonomik konumun, cinsiyetin ve saygınlığın eserdeki karakterlerin kimliklerini nasıl dönüştürdüğü incelenecektir.

Eserdeki güç kaynaklarından biri olan sosyoekonomik güç, sonradan da elde edilebilmesine rağmen eserde özellikle bireyin ailesinden miras aldığı bir kaynak olarak ele alınmaktadır. Romanın ana antagonisti olan Curley, ayrıcalıklı konumunun farkında olan ve bunu çevresine her fırsatta duyuran kavgacı ve agresif bir karakterdir. Ön plana çıkan kimliği "patronun oğlu" olmasıdır. "Sol elinde iş eldiveni vardı, patron gibi topuklu kovboy çizmesi giymişti. 'Babamı gördün mü?' diye sordu (Steinbeck 30)." Okurla karakterin ilk kez karşılaştığı bu sahnede Curley'nin babası gibi giyindiği, hakkında öğrenilen ilk bilgilerdendir. Onun topuklu çizmeleriyle aileden gelen statüsü simgelenirken bu konumunu görünür kılma çabası da fark edilmektedir. Doğumuyla elde ettiği bu güç kaynağı yüzünden Curley, güç istencini tatmin etmek adına farklı alanlara- örneğin ahlaklı olmak yoluyla güç elde etmeye- yönelmemektedir. Curley, özellikle fiziksel güç kaynağı (boyu kısadır) anlamındaki zayıflığını, sosyoekonomik olarak daha aşağı olan çalışanlarına abartılı agresyon gösterileri yaparak telafi etmeye çalışmaktadır. Burada güvendiği nokta, yaşlı temizlikçinin belirttiği gibi statüsü sayesinde hep kazanacağı düşüncesidir. "Şimdi farz et ki Curley iriyarı birinin üstüne atlayıp onu yendi boksta. Herkes Curley'nin ne kadar iyi bir dövüşçü olduğunu söyleyecektir. Şimdi bir de tersini düşün ... İşte o zaman da herkes iriyarı adamın kendi sıkletinde biriyle dövüşmesi gerektiğini söyler, hatta hep beraber toplanıp ona saldırır. Her durumda kazanan Curley oluyor (Steinbeck 31)."

Bu bağlamda Lennie gibi iri yarı ancak zekâ geriliği sebebiyle zayıf görünen, işçiler arasında da statüsü olmayan bir çalışanı hedef almak, onun gülüşünü ya da bir soruya cevap vermemesini bahane ederek kavga çıkarmak Curley için gücünü göstermenin avantajlı bir yoludur. Güç istenci doğrultusunda aktif olarak bu stratejileri kullanan bir karakterin hem kavgacı bir kimliğe bürünmesi hem de en önemli aidiyetinin babasının oğlu olması ilginç değildir.

Karşılaşılan diğer bir güç kaynağı, aynı zamanda bireyin toplumsal baskı hedefi olmasını da sağlayan cinsiyettir. Eserde bu fenomen, kadınların toplumda tabi oldukları normların onları

feminen özellikleri üzerinden güç elde etmeye yöneltişiyle ele alınmaktadır. Curley'nin karısı eser boyunca asıl isminden bahsedilmeyen bir karakterdir. İsimsizleştirme ile kimliğin en önemli parçalarından biri karakterden alınmakta, yerine karakterin cinsiyeti ve cinsiyetine bağlı toplumsal konumu getirilmektedir. "Dolgun dudaklarına ruj sürmüş, iri gözlerine ağır bir makyaj yapmıştı. Tırnakları kırmızı ojeyle boyanmıştı (Steinbeck 36)." Burada da karakterin tanıtımı yalnızca feminen özellikleri üzerinedir. Curley'nin karısının bir birey olarak kişiliği, hayalleri ve duyguları ölümünden hemen önceki sahneye kadar kara bir kutu olarak kalmaktadır. Karakterin kendisinin de asıl benliğini kadın kimliği altında bastırmayı öğrendiği görülmektedir. Eser boyunca karakterin, aslında toplumda baskılanmasına sebep olan kadın kimliğini özellikle erkekler üzerinde güç sahibi olmak adına kullandığı fark edilmektedir ki zaten toplum normu dahilinde karşı cins ile yalnızca bu bağlamda iletişim kurabilmektedir. Örneğin George ve Lennie ile ilk tanışmasında "ellerini arkasında kavuşturup kapının kenarına" dayayarak "vücudunu öne doğru" çıkarmak yoluyla karakterin, yeni gelen işçiler üzerinde çekiciliği yoluyla otorite kurma isteği belirtilmektedir. Böylece karakter, güçlü olabilmek için bir nesne olmayı öğrenmiş hatta hayallerinde dahi kendini nesneleştirerek Hollywood'a hayranlık duyan ve kadın kimliğinin toplumsal anlamıyla şekillenmiş bir kişilik olarak sunulmaktadır.

Eserde diğer örneklerin aksine, olumlu yönden elde edilen bir güç kaynağı da bireyin tutarlı ve etik davranışları ile kazandığı saygınlıktır. Bu özelliğin ne kadar etkili bir otorite sağlayabileceği, toplumsal hiyerarşide yalnızca bir çiftlik çalışanı olan Slim karakteri üzerinden yansıtılmaktadır. Slim isminin, Arapça kökenli Salim kelimesinden gelmiştir ve huzurlu, sakin, sağlam gibi anlamlara sahiptir (KÜYEM). Eserde de Slim; gözlemci ve sakin yapısı, bilgeliği ve kendisine duyulan güven ile ön plana çıkmaktadır. "Herkes onun bilgisine sonsuz güvendiğinden konu ister siyaset ister aşk olsun onun görüşü doğru kabul edilirdi (Steinbeck 39)" ifadesinden de anlaşıldığı üzere Slim'in kimliğini bu yönde şekillendirmesi ona çevresindekiler üzerinde küçümsenemeyecek bir kontrol fırsatı sunmaktadır. Eserde bu durumu kötüye kullandığı görülmese bile "sözünün kanun olması" nedeniyle işçiler arasındaki herhangi bir anlaşmazlığın onun uygun gördüğü biçimde çözüldüğü fark edilmektedir. Slim'in saygınlık yoluyla elde ettiği otorite o kadar büyüktür ki Curley'nin sosyoekonomik gücünü de bastırmaktadır. "Slim'i korkutmak istedin, beceremedin. Ödün koptu ondan. Baksana süt dökmüş kedi gibi oldun şimdi korkudan (Steinbeck 68). Bu ifade Slim'in Curley üzerinde kurduğu dolaylı veya direkt bir otorite olarak yorumlanabilir. Slim, diğer işçilerin üzerindeki etkisi neticesinde Curley'nin iyi geçinmek isteyebileceği bir kişi olmanın yanı sıra tutarlı karakteri ile Curley'i direkt etki altına alıyor da olabilir. Böylece eserde diğer güç kaynaklarına erişimi olmayan bireyin ahlak ve zekâ yoluyla güç istencini karşılayabileceği ve elde ettiği otoritenin, belki zannedilebileceğin aksine, sosyoekonomik kaynaklardan daha güçlü olabileceği işlenmektedir.

Bireyin erişebildiği güç kaynaklarının karakterlerin kimlik dönüşümüne etkisi, güç istencininin karşılanabildiği alanlardan olan sosyoekonomik konum, cinsiyet ve saygınlık üzerinden ele alınmıştır. Curley'nin ailesinden gelen sosyoekonomik konumundan yararlanarak kimliğini "patronun oğlu" olmak üzerine kurduğu; Curley'nin karısının ise nesneleştirilen kadının toplumdaki tek güç kaynağı tutarlı ve ahlaklı kişiliğiyle kazandığı saygınlık cinselliği kullanarak otorite kurmaya yöneldiği işlenmiştir. Buna karşın Slim'in, başka ayrıcalıklı kaynaklara sahip olmamasına rağmen dürüst bir karakter geliştirerek saygınlık yoluyla otorite kurduğu ve ahlakın sosyoekonomik konumdan daha etkili olabileceği gösterilmiştir.

Ecrin Yılmaz
11 IB

Kaynakça
KÜYEM. Salim İsminin Anlamı Nedir? tarih yok. 4 Ekim 2025. <https://sertifika.kent.edu.tr/salim-isminin-anlami-nedir-detayli-isim-analizi?srsltid=AfmBOoq02HRdgYLPoUkzwf69QJXYji2pm1hEFZFzYFrC5oAa_NHSEVMR>.
Soysal, Sonar. «Güç İstenci ve Yorum.» Tabula Rasa: Felsefe ve Teoloji 1 Mayıs 2008: 126-149.
Steinbeck, John. Fareler ve İnsanlar. İstanbul: İletişim Yayınları, 2023.

ZAMANIN ÇÖZÜLDÜĞÜ VE DUYGULARIN GÖKYÜZÜNE TAŞTIĞI ANLAR: "BELLEĞİN AZMİ" VE "YILDIZLI GECE"

Resim sanatı, insanın duygu, düşünce ve hayal dünyasını görsel bir dil aracılığıyla ifade etmesini sağlayan sanat dallarından biridir. Tarih boyunca resim sanatı farklı dönemlerde değişime uğramış; her dönemin düşünsel yapısını ve insan algısını yansıtan pek çok sanat akımı ortaya çıkmıştır. Bu sanat akımlarından biri olan sürrealizm; bilinçaltını, düşleri ve gerçeklik algısının ötesini merkeze alan yaklaşımıyla sanat tarihinde önemli bir yer edinmiştir. Sürrealizm akımı doğrultusunda dünya çapında ön plana çıkan en önemli eserlere Salvador Dali'nin "Belleğin Azmi" ve Vincent Van Gogh'un "Yıldızlı Gece" adlı eserleri örnek gösterilebilir. Bu eserler gerek zaman ve gerçeklik algısını sorgulamaları gerekse sanatçıların iç dünyalarını güçlü imgelerle yansıtmaları yönleriyle sürrealizmin özelliklerini incelemek için oldukça güçlü örneklerdendir.

Öncelikle Salvador Dali'nin "Belleğin Azmi" adlı eseri ele alındığında, sanatçının 1931 yılında yaptığı ve gerçek adı "Eriyen Saatler" olan bu yapıtın sürrealizmin en çarpıcı örneklerinden biri olarak kabul edildiği görülmektedir. Eser, dünya genelinde en çok merak edilen ve tartışılan çalışmalar arasında yer almakta; özellikle tabloda aktarılan felsefi görüş ve sanatçının izleyiciye vermek istediği mesaj yoğun biçimde yorumlanmaktadır. Dali, bu yapıtında zaman, bellek ve gerçeklik kavramlarını sorgulayan bir bakış açısı sunmaktadır.

Sürrealist eserlerin anlam dünyası, gerçekçi eserlerden farklı olarak tek bir yoruma indirgenmez; aksine her dönemde ve her izleyicide değişebilen, çok katmanlı ve öznel anlamlar üretir. Bu nedenle sürrealist sanat, izleyiciyi pasif bir konumdan çıkararak düşünmeye ve yorumlamaya davet eder. Dali'nin yalnızca "Belleğin Azmi" değil, farklı dönemlerde ürettiği birçok eseri de bilinçaltı imgeleri, dönüşüm ve kimlik sorguları üzerinden sürrealist anlayışı güçlü biçimde yansıtır.

"Belleğin Azmi" eseri incelendiğinde, tabloda yer alan dört eriyen saat ilk bakışta dikkat çeker. Saatlerden birinin üzerinde bir sineğin bulunması, bir diğerinin karıncalar tarafından sarılmış olması ve üçüncü saatin insan yüzünü andıran bir formun üzerine yayılması, zamanın kontrol edilemezliğini ve insanın zaman karşısındaki çaresizliğini simgeler. Saatlerin katı bir nesne olmaktan çıkıp eriyen, biçimi bozulan bir hâle gelmesi; zamanın mutlak, değişmez ve güvenilir bir kavram olmadığına işaret eder. Dali, bu imgeler aracılığıyla belleğin ve zaman algısının bilinçaltında nasıl bükülebileceğini gözler önüne serer.

Bir diğer önemli sürrealist eser ise Vincent Van Gogh'un "Yıldızlı Gece" adlı tablosudur. Benzer şekilde, sanat tarihinde iz bırakmış bir diğer büyük ressam olan Vincent Van Gogh da eserlerinde iç dünyasını, duygularını ve ruhsal dalgalanmalarını güçlü bir biçimde yansıtmıştır. Özellikle renk kullanımı ve

hareketli fırça darbeleri, onun resimlerini yalnızca görsel değil, duygusal bir deneyime dönüştürür. Van Gogh'un en bilinen eserlerinden biri olan "Yıldızlı Gece", sanatçının Saint-Rémy'de bir akıl hastanesinde bulunduğu dönemde yapılmıştır ve onun ruh hâlini derinlemesine yansıtan bir tablo olarak kabul edilir.

"Yıldızlı Gece"nin teması, tablonun sol ön planında yer alan ve genellikle yas ile ilişkilendirilen servi ağacının yeryüzü ile gökyüzü arasında bir köprü görevi görmesi üzerinden şekillenir; bu unsur, Van Gogh'un ölüm, sonsuzluk ve ahiret düşüncelerine dair süregelen içsel sorgulamalarını simgeler. Gökyüzündeki ışıl ışıl yıldızlar ve dönen spiral hareketler, sanatçının zihinsel çalkantılarını ve huzursuzluğunu yansıtırken aynı zamanda evrenle kurduğu duygusal bağı da görünür kılar.

Vincent Van Gogh'un gece manzaralarını doğrudan resmeden ilk sanatçılardan biri olduğu ve bunu yapabilmek için şapkasına mumlar yerleştirdiğine dair söylentiler, onun sanata olan tutkusunu efsanevi bir boyuta taşımıştır. Bu noktada Van Gogh'un kardeşi Theo'ya yazdığı mektuplardan birinde geçen "Gece, gündüzden daha canlı ve daha zengin renklere sahiptir" ifadesi, sanatçının bakış açısını açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca "Yıldızlı Gece"yi tamamlamak için üç gece boyunca neredeyse hiç uyumadığı ve bu eserin onun "gündüzden daha canlı" anlayışının somut bir yansıması olduğu da sanat tarihçileri tarafından sıkça dile getirilmektedir. Sanatçının bu tabloyu bir akıl hastanesindeyken üretmiş olması, eserin yorumlanmasını daha da derinleştirmiş ve anlamını çok katmanlı hâle getirmiştir.

Salvador Dali'nin "Belleğin Azmi" ile Vincent Van Gogh'un "Yıldızlı Gece" adlı eserleri, farklı dönemlerde ve farklı sanatsal yaklaşımlarla üretilmiş olmalarına rağmen izleyiciyi gerçekliğin ötesine taşıyan ortak bir anlatım dili paylaşır. Her iki eserde de zaman, duygu ve bilinçaltı kavramları merkezde yer alırken sanatçıların iç dünyaları güçlü imgeler aracılığıyla dışa vurulur.

Bu eserlerin mesajı, insanın hem zaman hem de evren karşısındaki kırılganlığını ve sorgulayan doğasını ortaya koymaktır. Dali, zamanın eriyip anlamını yitirdiği bir dünya sunarken; Van Gogh gökyüzünü duygularının aynası hâline getirir. Sanata dair verdikleri ortak mesaj ise, sanatın yalnızca görüneni değil, hissedileni ve söylenmeyeni de ifade edebilen güçlü bir anlatım aracı olduğudur. Bu yönüyle her iki eser de izleyiciyi sanatçıların iç dünyasına yapılan derin bir yolculuğa davet eder ve sanatın evrensel dilini bir kez daha görünür kılar.

Ceyda Bozbay
9 AND C

KAYNAKÇA

Artucky. (n.d.). Salvador Dali: Belleğin Azmi tablosu. Artucky Blog. https://artucky.com/blogs/blog/salvador-dali-bellegin-azmi-tablosu

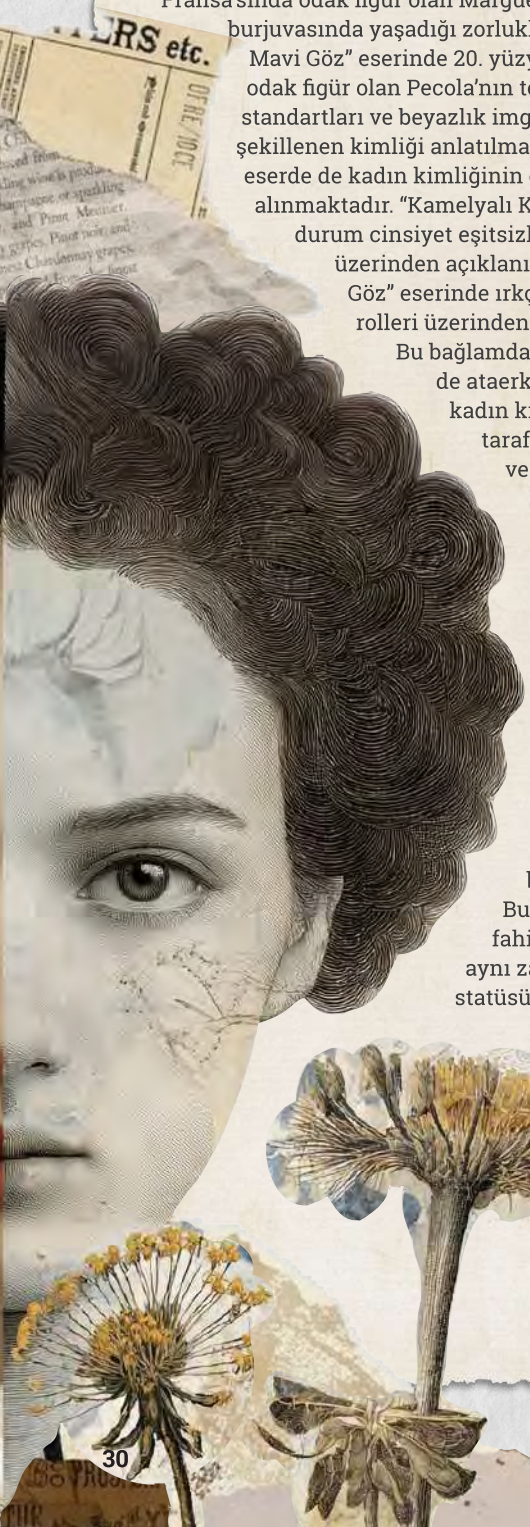
Art & Object. (2023, July 28). A brief history of Van Gogh's Starry Night. https://www.artandobject.com/news/brief-history-van-goghs-starry-night

Van Gogh Gallery. (n.d.). The Starry Night by Vincent van Gogh. https://www.vincentvangogh.org/starry-night.jsp

TOPLUMSAL BASKILARIN KADIN KİMLİĞİ İNŞASINDAKİ ROLÜ

Toplumsal normlar ataerkil bir toplumda kadın kimliğini belirlemektedir. Bu bağlamda cinsiyet klişeleri, toplumda kadının kimliğinin dış etkenler tarafından oluşturulduğunu göstermektedir. Bu tema Alexandre Dumas Fills tarafından yazılan roman türündeki "Kamelyalı Kadın" eserinde (Fils) ve Toni Morrison'un kaleme aldığı roman türündeki "En Mavi Göz" eserinde (Morrison) kadın kimliğinin bastırılması ortak olarak görülmektedir. "Kamelyalı Kadın" eserinde 19. yüzyıl Fransa'sında odak figür olan Marguerite'nin Paris burjuvasında yaşadığı zorluklar ele alınırken "En Mavi Göz" eserinde 20. yüzyıl Amerika'sında odak figür olan Pecola'nın toplumsal güzellik standartları ve beyazlık imgesi tarafından şekillenen kimliği anlatılmaktadır. Her iki eserde de kadın kimliğinin ötekileşmesi ele alınmaktadır. "Kamelyalı Kadın" eserinde bu durum cinsiyet eşitsizliği ve sosyal statü üzerinden açıklanırken, "En Mavi Göz" eserinde ırkçılık ve cinsiyet rolleri üzerinden gösterilmektedir. Bu bağlamda her iki eserde de ataerkil bir toplumda kadın kimliğinin toplum tarafından oluşturulduğu ve bastırıldığı karakterizasyon, bireyin çatışmaları, sembolizm üzerinden okuyucuya aktarılmaktadır. "Kamelyalı Kadın" eserindeki odak figür olan Marguerite Paris burjuvasında yaşayan kibar fahişe olarak betimlenmektedir. Bu durum onun sadece fahişelik yapmadığını aynı zamanda toplumda statüsünü arttıracak aktivitelere katıldığını gösterir. Bu durum onun kimliğinin toplum tarafından şekillendiğini gösterir. Marguerite'nin kibar fahişe olması onun kimliğinin toplumun beklentisine göre oluştuğunu ve toplumsal klişeler bağlamında kadın kimliğinin ezildiğini simgeler. "En Mavi Göz" eserindeki Pecola karakterinin ise ten renginin siyah olması toplumun beyaz güzellik standartlarının dışında kaldığını gösterir. Dönemin baskısıyla beraber Pecola beyaz güzellik standartlarına uymaması onun kadın kimliğinin ırkçılık bağlamında parçalandığını simgeler. Bu bağlamda "Kamelyalı Kadın" eserinde kadın kimliği toplum tarafından oluşurken "En Mavi Göz" eserinde toplumsal normlar kadının kendi kimliğini reddetmesine yol açmaktadır. Bu duruma Pecola'nın en mavi gözlere ulaşma isteği onun kendi kimliğini reddedip toplum algısının onun kimliğine etki etmesine izin verdiğini gösterir. Bu durum kadının güzellik standartlarına göre ve toplumsal baskılar tarafından kendini değersiz hissetmesine yol açar. Toplumsal baskı burada yalnızca dışsal bir baskı değil aynı zamanda bireyin iç dünyasını etkileyerek öz benliğini yok etmektedir. Bu bağlamda her iki eserde kadın değeri toplumsal baskılar ve algılar tarafından ölçülür.

"Kamelyalı Kadın" eserinde Marguerite hep kamelya ile dolaştığı için ona "kamelyalı kadın" denir. Bu durumda ayın bazı günleri kırmızı kamelya diğer günleri ise beyaz kamelyayla gezmesi onun iç çatışmasını yansıtır. Kırmızı kamelya çiçeği, cinselliği ve günahın simgesiyken beyaz kamelya çiçeği saflığın ve masumiyetin simgesidir. Bu durum onun kendi arzularıyla toplumsal baskılar arasındaki sıkışmışlığını aynı zamanda iç çatışmalarının oluşturduğu karışık ruh halini gösterir. Diğer yandan "En Mavi Göz" eserindeki karahindiba bitkisi Pecola'yı temsil eder. Karahindiba bitkisinin toplum tarafından istenmeyen ve değersiz bir çiçek olması Pecola'nın toplumsal algılara uymadığı için onun kadın kimliğinin istenmeyen ve değersiz olduğunu gösterir. Aynı zamanda karahindiba bitkisi her koşulda yetişebilen bir bitki olması Pecola'nın ailesi tarafından ihmal edilmesine, annesinden sevgi görememesine, babasından şiddet görmesine ve okulda sürekli dışlanmasına rağmen olan kimlik direncini ve kadının klişelere rağmen olan umudunu imgelemektedir. "Kamelyalı Kadın" eserinde Marguerite ve Armand'ın yaşadığı yasak aşkını Armand'ın babasının kabul etmemesi üzerine kadın kimliğinin fedakârlık teması altında parçalandığını gösterir. Marguerite ve Armand'ın ilişkisi, başta toplumsal yargılardan uzak, duygusal ve eşitlikçi bir bağ gibi sunulsa da bu ilişkinin toplumla temas ettiği anda özgürlüğünün yok edildiği görülmektedir. Bu durum, bireysel duyguların ataerkil ve sınıfsal normlar karşısında değersizleştirildiğini gösterir. Armand'ın babasının müdahalesi, erkek merkezli ahlak anlayışının kadın kimliğini kontrol etme gücünü simgeler. Böylece aşk, kadının kendinden vazgeçmesi gereken bir fedakârlık alanına dönüşür. Marguerite'in toplum tarafından ötekileştirilen bir karakter olması ve ev hanımı gibi klişelere uymayan toplum tarafından

şekillenen tipik ev kadını tanımına uymaması Armand için kendi aşkından vazgeçmesine sebep olur. Bu durum, toplumun "kabul edilebilir kadın" tanımının sınırlarını açıkça ortaya koyar. Marguerite'in geçmişi ve toplumsal konumu, onun bireysel özelliklerinden bağımsız olarak damgalanmasına yol açar. Kadın kimliğinin burada sabit bir öz değil, toplumun ahlaki beklentilerine göre şekillenen bir yapı olduğu gösterilir. Bu bağlamda Marguerite'in aşkı bırakması, kadının öznesi olduğu bir tercih değil, toplumsal baskının zorunlu sonucudur. Bu bağlamda istenmeyen veya kabul görmeyen kadın kimliğinin kendinden vazgeçtiği görülür. Kadının fedakârlığı yüceltiliyor gibi sunulsa da aslında bu fedakârlık, ataerkil düzenin kadına yüklediği sessiz itaatin bir yansımasıdır. Marguerite'nin geri çekilişi, kadın kimliğinin toplumla çatıştığında varlığını sürdüremediğini gösterir. Böylece eser, kadın kimliğinin ancak toplumun çizdiği sınırlar içinde değer gördüğünü vurgular. Bu durum aynı şekilde Pecola'nın kendi kimliğini reddedişi üzerine hayatından vazgeçmesine kadar yol almaktadır. Pecola'nın yaşadığı süreç, Marguerite'ninkinden farklı bir bağlamda ilerlese de benzer bir kimlik parçalanmasını yansıtır. Pecola, özellikle okul ortamında sınıftaki erkek çocuklar tarafından sürekli alaya alınır; ten rengi, saçları ve yüz hatları üzerinden aşağılanır. Bu zorbalık, erkek çocukların toplumun beyaz güzellik ve kadınlık normlarını yeniden üretmesiyle gerçekleşir. Bu durum Pecola'nın kadın kimliğini daha çocuk yaşta içselleştirilmiş bir değersizlik duygusuyla ilişkilendirmesine neden olur. Bu bağlamda kadının ne kadar umudu olsada ve kendi kimliğiyle savaşmaya çalışsa da toplumsal normlar tarafından sömürüleceği anlatılmaktadır. Bu duruma örnek olarak Marguerite'in verem hastalığı verilir. Verem hastası olması onun kimliğinin tüketilmesinin fiziksel yansımasını sembolize eder. Marguerite'in bedensel çöküşü, toplum tarafından sürekli bastırılan kadın kimliğinin kaçınılmaz sonucudur. Verem, yalnızca biyolojik bir hastalık değil, toplumsal baskının bedende somutlaşmış hâlidir. Kadının ruhsal tükenmişliği fiziksel bir çürüme ile paralel ilerler. Böylece kadın kimliğinin toplum tarafından nasıl yavaşça yok edildiği gösterilir. Hayat boyunca ne kadar kendi kimliğini oluşturmaya çalışsa da en sonunda dış etkenlerin onun bedenini ve psikolojisini sömüreceği gösterilir. Aynı durum Pecolada görülmektedir. Pecola'nın zihinsel çöküşü, Marguerite'in bedensel çöküşüyle paralellik gösterir. Her iki karakterde de toplum, kadının hem ruhunu hem bedenini tüketen baskıcı bir güç olarak konumlandırılır. Bu durum, kadın kimliğinin bireysel çaba ile korunamayacak kadar kırılgan olduğunu ortaya koyar. Toplumsal güzellik algısına uymaması onun kendi kimliğiyle çatıştığını ve hayatı boyunca değersiz hissetmesini sonucunda da kendi hayatından vazgeçtiği görülür. Pecola'nın değersizlik duygusu, bireysel bir psikolojik sorun değil, sistematik bir toplumsal şiddetin sonucudur. Kadın kimliği burada toplumun estetik ve ırksal imgeleri tarafından parçalanır. Bu durum, kadınların kendi benliklerini ancak toplumun onayladığı ölçüde var edebildiğini gösterir. Bu durum her iki eserde de her koşulda dış etkenlerin ve toplumsal baskıların kazanacağını göstermektedir. Bu bağlam kadın kimliği ile toplumun savaşını birey toplum çatışmasını yansıtır. Bu çatışmada kadın kimliğinin ötekileştirilmesi anlatılır. En Mavi göz eserinde Pecola'nın yaşadığı ev onun psikolojik kimlik inşasını oluştururken, Kamelyalı Kadın eserinde ev sembolü Armand ile saf aşkını yaşamak için kaçtığı ve fahişeliğin saf kısmını yansıtır. Marguerite ile Armand'ın kırsal alanda kaçtıkları ev, Marguerite'in toplumsal algılardan kaçışının sembolüdür. Bu bağlamda toplumsal baskılardan uzak kendi kimliğinin inşasını ve kendi arzularını simgeler. Her iki eserde de kadının kendi tarafından oluşturulan kimliğinin toplumda kabul görmediği onun yerine toplumsal algılara göre şekillenen kimliğin klişeler altında değer gördüğü anlatılmaktadır.

Alexandre Dumas Fills'in yazdığı "Kamelyalı Kadın" eseri 19. yüzyıl Fransa'sında ele alınırken, Toni Morrison tarafından yazılan eser En Mavi Göz 20.yüzyıl Amerika'sında geçmektedir. Dönem ve mekanların farklı olmasına rağmen her iki eserde ortak olarak toplumsal baskıların kadın kimliğini şekillendirdiği ve değersizleştirdiği teması ele alınmaktadır. Bu bağlamda kadının değeri toplum tarafından ölçülür hale geldiği anlatılmaktadır. Kadın kimliğini içsel çatışmalara yol açtığını gösterir. Cinsiyet rolleri en mavi göz eserinde ırkçılık ve güzellik kavramı üzerinden verilirken, "Kamelyalı Kadın" eserinde sosyal statü ile yer almaktadır. İki eserde de toplumsal normların ve beklentilerin kadın kimliğini oluşturduğu görülmektedir. Karahindiba bitkisi, kamelya çiçeği, verem hastalığı, Paris burjuvası, mavi göz ve ev sembolleri ile birey toplum çatışması, iç çatışmalar ve karakterizasyon okuyucuya aktarılmaktadır.

Ekin Tekeoğlu
12 IB

Kaynakça
Fils, Alexandre Dumas. Kamelyalı Kadın. Can yayınları, 1848.
Morrison, Toni. En Mavi Göz . Sel yayıncılık, 1970.

TOPLUMSAL NORMLAR VE ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ

Furuğ Ferruhzad'ın şiir türündeki "Tutsak" adlı eseri bireyin modern toplumda karşı karşıya kaldığı yapısal sınırlandırmaları, toplumsal normların bireyin özgür kimlik oluşumundaki sınırlayıcı etkisini ele almaktadır. Eser şiir türünde yazılması ile dörtlükler üzerinden ve imgelerden yararlanarak birey-toplum çatışmasının aktarımını sağlamaktadır. Bu bağlamda semboller lirik bir anlatım ile bireyin kimlik mücadelesini yansıtmıştır. "Tutsak" eserinde bireyin sosyal düzenin dayattığı kalıplar karşısında özgürlük mücadelesi semboller üzerinden okura aktarılmıştır.

Eser, toplumsal yapıların bireyin öznel alanını kuşatan baskısı etrafında mekânsal sembolizasyonlar ile şekillenmektedir. Bu bağlamda ele alınan semboller, bireyin içine kapatıldığı ruhsal ve mekânsal tutsaklığın çerçevesini çizen bir sınır niteliğindedir. Nitekim eserin ilk biriminde "Sen, aydınlık ve el değmemiş gökyüzü Ben, bir kuşum, tutsak bu kafeste" (Ferruhzad 32) ifadesi özgürlük–tutsaklık tezatlığını "aydınlık" ve "tutsaklık" kavramları üzerinden ele almaktadır. İlk dizedeki "aydınlık" ve "el değmemiş gökyüzü" ifadeleri hem mekânsal hem de kavramsal olarak sınırsız bir alanı temsil ederken bireyin kişisel arzularını ve isteklerini yansıtmaktadır.

Gökyüzü sembolü mutlak özgürlüğün, bireyin toplum değerlerine karşı bireysel ideallerini temsil ederken "aydınlık" metaforu şiir kişisinin özgürleşme çabasını temsil etmektedir. Nitekim şiir kişisi aydınlık ve gökyüzü metaforlarını "sen" olarak bir birey edinimi ile özdeşleştirilmiş, özgürleşen kimlik idealini bir "öteki" haline getirmiştir. Bu anlamda birey, özgürleşme çabasını bir "öteki" üzerinden semboller aracılığıyla ele alırken kendi benliğini ikinci dizede "kafesteki kuş" olarak nitelendirmiştir. İkinci dize, bireyi "kuş" metaforu üzerinden tanımlayarak "tutsak bu kafeste" ifadesiyle bireyin varoluşsal işlevinin dışsal bir otorite veya yapı tarafından engellendiğini ortaya koymuştur. Kafes, toplumsal normlar, kültürel baskılar ve sınırlandırmaların somutlaştırılmış ifadesi olarak toplumsal baskının sembolizasyonunu sağlamaktadır. Benzer şekilde eserin ikinci

biriminde tutsaklık kavramı mekânsal imge ile somutlaştırılmıştır. Birimin ilk dizesindeki "karanlık ve soğuk parmaklıklar ardından" ifadesi bireyin sınırlandırılması anlamında "parmaklık" sembolizasyonu ile tutsaklık imgelemesini sağlamaktadır. Bu anlamda karanlık ve soğuk olarak nitelendirilen parmaklıklar esere karamsar bir atmosfer sağlayarak şiir kişisinin çatışmasını yansıtmaktadır.

"Bir elin uzanışını düşünüyorum
ve ansızın kanatlanmayı sana" (Ferruhzad 32)

dizeleri öznenin özgürlüğe duyduğu özlemi vurgulayarak bireyin toplum normlarına karşı özgürleşme çabasını yansıtmaktadır. Bu anlamda "kanatlanmak" ifadesi kuş sembolizasyonu ile desteklenerek bireyin ulaşılmaz arzusunu mekânsal sınırlamalar ile nitelendirmiştir. Bu bağlamda birey kimliğinin toplumsal normlar odağında baskılanması ve sınırlandırılması "kafesteki kuş" ve "karanlık ve soğuk parmaklıklar" metaforları ile sağlanırken şiir kişisinin özgürleşme ideali ve arzuları "sen" karakterizasyonu, "aydınlık" ve "gökyüzü" sembolleri üzerinden tezatlık yaratılarak okura aktarılmıştır.

Şiir kişisinin toplum normları karşısında özgürleşme çabası eserde iç çatışma üzerinden imgeler aracılığıyla aktarılmıştır. Şiir kişisi toplum değerlerine karşı başkaldırma isteğini özgürleşme çabası bağlamında ele almaktadır. Bu anlamda şiirin üçüncü biriminde

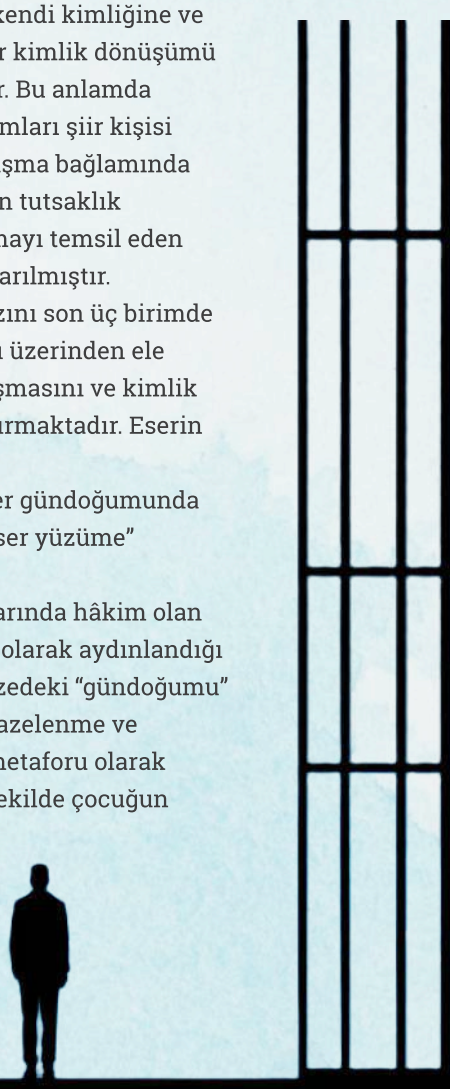
"Bu sessiz zindandan kanatlanıp uçmayı
Tebessümle bakarak gardiyanın gözlerine"
(Ferruhzad 32)

dizeleri şiir kişisinin özgür kimlik edinme çabasını yansıtmaktadır. Mekansal sembolizasyon bağlamında "zindan" ifadesi kullanılarak ilk ve ikinci birimlerdeki sembolizasyonlara benzer şekilde toplum baskısının sınırlayıcı yönü temsil edilmiştir. Buna karşın bireyin toplumun kendisine dayatmış olduğu normlara başkaldırma arzusu ve özgür bir edinim gerçekleştirme çabası "kanatlanma" ifadesi ile aktarılmıştır. Bu anlamda bireyin kişisel arzularını gerçekleştirme ideallerine karşı toplumun normatifliği "gardiyan" sembolizasyonu üzerinden verilmiştir. Nitekim gardiyan, toplumun bireye yüklemiş olduğu değerleri ve kalıplaşmış yargıların karakterizasyonunu sağlayan bir semboldür. Bu anlamda bireyin özgür edinimlerini sağlayamayarak edilgenleştirilmesi temsil edilmiştir. Öyle ki eserin dördüncü biriminde "Gücüm yok bu kafesten çıkmaya/ Gardiyan razı olsa da/ Takatim yok kanatlanıp uçmaya" (Ferruhzad 32) dizeleri şiir kişisinin kabullenilmiş toplum normlarına karşı edilgenliğini ve duyarsızlaşmasını ortaya koymaktadır. Bu anlamda gardiyan olarak sembolize edilen toplum normlarının dış engel olarak ortadan kalkması durumunda dahi bireyin kabullenilmiş tutsaklık bağlamında özgürleşememesi ele alınmıştır. Nitekim "takatim yok kanatlanıp uçmaya" ifadesi bireyin norm temelli dış baskıların yanında kendi iç çatışmasının da varlığını ortaya koymaktadır. Bu anlamda şiir kişisi normları kabullenmiş, edilgenleşmiş ve duyarsızlaşmış bir edinim gerçekleştirerek kimliğine yabancılaşan bir tutum sergilemiştir. Bireyin toplumun normatifliği ekseninde sıkışmışlığı, şiir kişisinin kendi kimliğine ve arzularına yabancılaşan bir kimlik dönüşümü geçirmesini temsil etmiştir. Bu anlamda "kafes" ve "gardiyan" kavramları şiir kişisi için hem iç hem de dış çatışma bağlamında özgürleşme çabasına karşın tutsaklık imgelemini ve yabancılaşmayı temsil eden semboller olarak okura aktarılmıştır.

Eser, bireyin kimlik çıkmazını son üç birimde umut ve çaresizlik tezatlığı üzerinden ele alarak şiir kişisinin iç çatışmasını ve kimlik dönüşümünü sonuca ulaştırmaktadır. Eserin beşinci biriminde

"Parmaklıkların ardında her gündoğumunda
Bir çocuğun gözleri gülümser yüzüme"
(Ferruhzad 32)

dizeleri, şiirin önceki kıtalarında hâkim olan karanlık atmosferin geçici olarak aydınlandığı bir geçiş yaratmaktadır. Dizedeki "gündoğumu" imgesi, yeniden başlama, tazelenme ve özgürlüğe dair umutların metaforu olarak kullanılmaktadır. Benzer şekilde çocuğun gülüşü, şiirdeki karanlık atmosferin tersine masumiyet ve saflığı temsil etmektedir. Fakat bu gülüş, şiir kişisinin içinde

bulunduğu kapalı mekân ile ele alındığında bireyin sınırlandırılması sebebiyle arzularına ulaşamamasını temsil ederek tezatlık yaratmıştır. Nitekim atmosfer bağlamında yaratılan tezatlık eserin altıncı biriminde

“Ey gökyüzü eğer bir gün
Bu sessiz zindandan kanatlanıp uçarsam
O ağlayan çocuğun gözlerine bakarak nasıl derim
Vazgeç benden, ben tutsak bir kuşum”

(Ferruhzad 32) dizelerinde bireyin mutlak tutsaklık durumu ve arzuları arasındaki çatışmayı temsil etmektedir. Bu anlamda ilk dizede gökyüzüne seslenme ile oluşturulan retorik öge, bireyin toplum tarafından kendine dayatılmış olan normlar dolayısıyla arzularına ulaşamaması ortaya konulmuştur. Öyle ki “ağlayan çocuk” ifadesi esere lirik bir ton katarak bireyin kimlik çıkmazını ve özgürleşme çabasının zorluğunu yansıtmaktadır. Benzer şekilde eserin son biriminde şiir kişisinin benzetme aracılığıyla kurduğu imgelem, toplumun şekillendirdiği birey kimliğinin sınırlılığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda,

“Ben bir mumum
Gönlümdeki ateşle aydınlatırım viraneyi
Eğer sönmeyi seçersem
Yıkar dağıtırım yuvayı” (Ferruhzad 32) dizeleri şiir kişisinin giydirilmiş kimlikler odağında toplumun kendisine dayatmış olduğu normları kabul etme zorunluluğunu semboller aracılığı ile temsil etmektedir. Öyle ki şiir kişisinin kendini “mum” olarak nitelendirmesi ile yapılan mum ve ateş sembolizasyonu bireyin toplum normlarına uyma zorunluluğunu temsil ederek özgür kimlik ediniminin toplum tarafından baskılanmasını ortaya koymuştur. Nitekim mumun sönmesi ve yuvanın dağılması ifadeleri ile bireyin kendisine atanmış rolleri gerçekleştirmesindeki zorunlu edinimleri temsil edilerek özgürleşme çabası sınırlandırılmıştır. Bu anlamda şiir kişisi kendisine giydirilen değerler bağlamında bir kimlik edinimi göstermek zorunda kalmış ve özgür kimlik oluşturma çabası toplum tarafından engellenmiştir. Bu anlamda şiir kişisinin zorunlu normatiflik bağlamında kendisine yabancılaşarak toplum tarafından baskılanması durumu atmosfer tezatlığı ve tutsaklık imgeleminin mum sembolü üzerinden aktarımı ile sağlanmıştır. Furuğ Ferruhzad’ın şiir türündeki “Tutsak” adlı eseri, toplum normlarının birey kimliğindeki baskısı karşısında bireyin özgürleşme çabasını ele almaktadır. Bu bağlamda eserdeki tutsaklık imgelemi bireyin mekânsal sembolizasyon ile toplum tarafından baskılanması ile sağlanırken eserdeki ton ve atmosfer seçimi dolayısıyla bireyin kimlik mücadelesi ortaya konulmuştur. Bu anlamda bireyin kimlik çıkmazı kafes, parmaklıklar, zindan ve gardiyan sembolizasyonu ile karanlık bir tonda ele alınırken bireyin arzuları aydınlık, gökyüzü ve çocuğun gülüşü sembolizasyonları ile temsil edilmiştir. Şiir kişisinin temsili kuş ve mum imgelemleri ile sağlanmış, “sen” karakterizasyonu ile bireyin ulaşılmaz arzularının temsili gerçekleştirilmiştir. Bu anlamda bireyin toplumun dayattığı kalıplar karşısında özgürlük mücadelesi semboller üzerinden okura aktarılmıştır.

Selin Zeliha KAYA
12 IB

Kaynakça
Ferruhzad, Furuğ. Rüzgar Bizi Götürecek. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2024.

ÖZGÜR İRADE VE ZORUNLULUK KISKACINDA PORTİA

William Shakespeare'in "Venedik Taciri" adlı eserinde yer alan Portia'nın tiradı, insanın bilmekle yapmak, akılla duygular, özgür irade ile zorunluluk arasında yaşadığı derin çatışmayı son derece etkileyici bir biçimde ortaya koyar. Eserde geçen: "Eğer iyi olanı yapmak, bilmek kadar kolay olsaydı küçük kiliseler katedrallere, yoksulların kulübeleri de kral saraylarına dönüşürdü." (Shakespeare 12) sözü, Portia karakteri aracılığıyla insanın ahlaki doğruları kavrama gücü ile bu doğrular doğrultusunda davranabilme iradesi arasındaki derin uçuruma dikkat çeker. Bu sözlerle Portia, doğruyu bilmenin tek başına yeterli olmadığını; bilgiyi eyleme dönüştürmenin çoğu zaman çok daha zor ve sancılı bir süreç olduğunu vurgular. İnsan çoğu zaman neyin doğru olduğunu bilir ancak bunu gerçekleştirecek cesareti, kararlılığı ya da özgürlüğü kendinde bulamayabilir. Benzer şekilde, yanlış olduğunu bildiği davranışlardan uzak durmak için gerekli iradeyi gösteremediği durumlar da insanın iç dünyasında derin bir çatışma yaratır. Bu yönüyle tirat, Portia'nın bireysel deneyiminin ötesine geçerek insanlığın ortak yazgısına işaret eder.

Tiradın bağlamı incelendiğinde, Portia'nın babasının vasiyeti nedeniyle evleneceği kişiyi seçme hakkından mahrum bırakıldığı görülür. Sandıklar sınavı, onun ne arzu ettiğini seçmesine ne de istemediğini reddetmesine izin verir. Bu zorunluluk, Portia'yı yoğun bir iç sıkışmışlığın içine sürükler. Dışarıdan bakıldığında zeki, güçlü ve zaman zaman alaycı bir karakter olarak görünen Portia, iç dünyasında kararsızlık, çaresizlik, korku, huzursuzluk ve bastırılmış öfke gibi öz güvenini zedeleyen duygular taşır. Tiradın merkezinde akıl ile duygu arasındaki gerilim ve özgür irade sorunsalı yer alır. Nitekim Portia'nın: "Beynimiz duygularımıza yasalar koyabilir ama tutkular bu kuralları aşar." sözleri, bu iç çatışmayı açık bir biçimde gözler önüne serer. Bu tirat, bir başkasını ikna etmeye yönelik bir konuşmadan çok, Portia'nın kendisiyle hesaplaştığı bir iç monolog niteliği taşır. Nerissa ile konuşurken aslında kendi ruh hâlini açığa çıkarır ve içinde bulunduğu durumu anlamlandırmaya çalışır.

Sonuç olarak Portia'nın tiradı aracılığıyla sahnede dile getirilen bir karakter konuşmasının ötesine geçilerek insan doğasına dair evrensel bir sorgulamaya yer verilmiştir çünkü bu çatışmalar, yalnızca Shakespeare'in dönemine ait değildir; günümüzde de bireylerin sıklıkla yüzleştiği ahlaki ve varoluşsal sorunlardır. Bu nedenle "Venedik Taciri" yalnızca tiyatro sahnesine değil, insanın kendi iç dünyasına da güçlü bir ayna tutar.

Ahmet Caner Erçin
HAZIRLIK FEN C

KIRMIZI PAZARTESİ'DE EYLEME GEÇEMEMENİN NETİCESİ

Marquez'in Kırmızı Pazartesi eseri, bir toplumun gördüğü bir olaya karşı yine de nasıl sessiz kaldığını tasvir eden en güzel örneklerden biridir. Bu husus, kitapta gerçekleşen kötülüğü durdurma sorumluluğunun sayısız insan arasında dağılarak buharlaşmasıyla mâni olunamaması, konuşulması gereken en önemli konulardan biridir.

Eserde neredeyse tüm kasaba halkı "illaki birisi olaya müdahale eder" düşüncesiyle hareket ettiğinden kötülük hiçbir şekilde engellenemez ve sorumluluk paylaşıla paylaşıla yok olur.

Eserdeki tüm kasaba halkı ertesi gün psikopos geleceği için bir telaş içindedir. Herkes kendi nezdinde bunun için hazırlık yapmaktadır. Santiago Nasar'ın öldürüleceği günde psikopos gelecektir. Pablo ve Pedro Vicario Santiago Nasar'ı öldüreceklerini her yerde bildirirler. Özellikle bunu hakkında Clotilde Armenta'nın dükkanında geçen Pablo Vicario'nun bir alıntısı vardır: "Biz Santiago Nasar'ı öldüreceğiz." (Marquez, Kırmızı Pazartesi, s. 65). Neredeyse tüm kasaba halkı bu yaşanacak hadiseyi gün doğumuna doğru aheste aheste öğrenir fakat kimse olaya müdahale etmez çünkü herkes psikopos geleceğinden hazırlık yapar. Bu sebeple Santiago Nasar bu surette ölüme terk edilir. Bu meşguliyet Clotilde Armenta'nın bir alıntısıyla anlaşılabilir: "Tam da o uğursuz gün psikopos geliyordu." (Marquez, Kırmızı Pazartesi, s. 66). Clotilde Armenta ve Cristo Bedoya katliamı engellemek amacıyla teşebbüslerde bulunur fakat ne Clotilde Armenta'nın çabaları işe yarar ne de Cristo Bedoya'nın olayı yetişme girişimleri. Buradan çıkarılır ki bir olaya karşı verilecek tepkinin etkisi toplumla daha olanaklıdır.

Toplumun gerçekleşecek olaya karşılık vermemesinin bir diğer sebebi ise alışkanlıklar ve kadere bağlılıktır. Ekseriyet, ülke koşullarının kötülüğünü bahane edip "hep böyle olaylar olur" mantığında düşünür ve toplumda bir pasiflik peydâ olur.

Gerçekleşecek olaydan aslında herkes haberdardır. Arada geçen küçük dedikodular kasabada olacakları çoğunluğa iletir lakin çoğunluk buna dur demez çünkü Kolombiya'da bu tip olaylar halihazırda vardır. Bu nedenle toplum bu tip olaylara alışmıştır ve bunları normalleştirmiştir. Bu içtimai vurdumduymazlıkla ilgili eserde Albay Aponte'ye ait bir bölüm yer almaktadır: "Vicario kardeşlerin bu hükmün infazını yerine getirmek kaygısında olmaktan çok, biri çıkıp bir iyilik yaparak kendilerini engellese." diye düşündüklerinden kesinlikle emindi. Ama Albay Aponte'nin vicdanı rahattı. "Sırf kuşkulara dayanarak kimseyi tutuklatamazsınız." demişti. "Şimdi bütün iş, Santiago Nasar'ı uyarmakta; ondan sonra sen sağ ben selamet." (Marquez 55). Buradaki alıntıdan anlaşılabilir ki herkes olayın farkındadır fakat bu olacak olay herkese amiyane gelir; bu yüzden hiç kimse eyleme geçemez. Albay dahi olayı umursamaz.

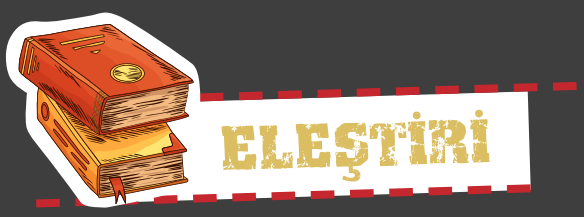
Olayın ciddiyetinin küçümsendiği ve toplum beklentilerine göre hareket edildiği de burada bariz bir gerçektir. Buna da Albay Aponte'nin alıntısı örnek verilebilir. Rütbeli bir asker bile eserde kitle psikolojisine bağlanıverir. Max Scheler'in de dediği gibi: "Toplumsal duygular ve bastırılmış tepkiler insanların ahlaki davranmasını engelleyebilir." Bu eserde, bastırılan tepkileri ekseriya Clotilde Armenta temsil eder. O elinden geldiği kadar herkesi uyanışa çağırır fakat toplumun umursamazlığı

baskın gelir ve birey, kalabalık içinde kişisel kimliğini ve sorumluluk duygusunu kaybederek grubun etkisi altına girer (Freud, 1921).
Gelişimsel süreçler ve kültürel normlar bireyde kaygı, korku ve psikosomatik tepkilerin oluşmasına zemin hazırlar. Eserdeki karakterler güçlü bir içtimai baskı ortamında, bilinçdışı kaygılarının tesiriyle pasif kalmış ve olayın gerçekleşmesini engelleyememiştir (Çakır F. ve Günday R., 2017).

Sonuç olarak bu eser çoğunluğa göre hareket edilince bir bireyin nasıl herkes gibi birine dönüşmek zorunda kalıp doğruyu yayamadığını, sorumluluğun eyleme geçmemekten kaynaklı olarak nasıl yok olduğunu ve neticesinde herkesin nasıl Pablo ve Pedro Vicario gibi olayın failleri olduğunu gözler önüne serer.

Kaynakça:
Çakır F. ve Günday R. Kırmızı Pazartesi"nin Büyülü Gerçekçilik Temelli Psikanalitik Eleştirisi: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2017
Freud, S. (1921). Group psychology and the analysis of the ego. International Psycho-Analytical Press.
Márquez, G. G. (2025). Kırmızı Pazartesi (İ. Kut, Çev.; 80. bs.). Can Yayınları.
Scheler, M. (1961). Resentment. Schocken Books.
Wade, S. Writing True Crime: A Guide to Skills and Research in Producing Books and Articles. Brighton: Emerald Publishing, 2009. Web. 9 Mart 2020
Yazıcı Çangur, M. Gabriel Garcia Marquez'in "Kırmızı Pazartesi" adlı romanında toplumun suçla olan ilişkisi: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 15 Aralık 2020

Ahmet Burak Trabulus
9 AND A

ELEŞTİRİ

BİR İNTİKAM BİÇİMİ OLARAK "YAŞATMAK"

Tiyatro sahnelerinde haksızlığa uğrayan karakterler izlenirken genellikle iki tipik tepkiyle karşılaşılır: Ya çaresiz bir ağlama krizi ya da kontrolsüz bir öfke patlaması. Ancak Murathan Mungan'ın "Geyikler Lanetler" oyunundaki Cudana karakteri, bu alışılagelmiş ezberi bozan en güçlü figürlerden biridir. O, acısını içine gömmek veya çığlıklarla tüketmek yerine; kelimeleri keskin bir silaha dönüştürmeyi seçer. Bu bağlamda Cudana'nın tiradı sadece bir öfke nöbeti değil "bilinçli bir duruşun" edebi tezahürü olarak karşımıza çıkar.

Cudana'nın tiradına hâkim olan duygu, ilk bakışta saf bir öfke gibi algılansa da satır aralarına inildiğinde bu durumun basit bir sinir krizinden çok daha fazlası olduğu anlaşılır. Bu ruh hali, salt bir histeriden ziyade kökleri derin bir acıya dayanan "bilinçli bir hüzün" olarak tanımlanabilir. Sahnede ihanete uğramış, yalnız bırakılmış bir kadının çaresizliği vardır ancak Cudana ne söylediğinin gayet farkındadır. Mustafa ile iplerin koptuğu o kırılma anında, fiziksel gücünün yetmediği noktada, Doğu'nun kadim ve korkutucu gücüne, yani "beddua"ya sığınılmıştır. Bu durum bir zayıflık göstergesi değil köklerden gelen kültürel bir gücün dışavurumudur.

Metnin dramatik yapısındaki en çarpıcı nokta ise karakterin intikam anlayışında gizlidir. Cudana düşmanına "Öl!" demez. Tam tersine, tüm gücüyle "O kadar uzun yaşa ki..." diye haykırır. Çünkü karakterin dünyasında ölüm bir kurtuluş, bir kaçış yoludur. Asıl ceza; vicdan azabı çekerek ve sevdiklerini kaybederek mutsuzlukla dolu uzun bir ömür sürmektir. Buradaki temel amaç, karşısındakini fiziksel olarak yok etmekten öte ona yaptıklarını "unutturmamak" ve muhatabını pişmanlık dolu bir yaşama mahkûm etmektir.

Murathan Mungan; bu eserde sadece bir kadının kişisel trajedisini anlatmakla kalmaz, aynı zamanda Mezopotamya'nın o mistik ve efsunlu havasını da okuyucuya derinden hissettirir. Nitekim Cudana'nın sözleri; modern bir tiyatro metni olmasının ötesinde o coğrafyanın eski efsanelerinden, büyülerinden ve trajedilerinden izler taşır. Bu sentez, metni sadece bir diyalog olmaktan çıkarıp kültürel bir hafıza aktarımına dönüştürür.

Sonuç olarak "Geyikler Lanetler", insanın canını yakmak için her zaman fiziksel silahlara gerek olmadığını kanıtlar nitelikte bir tiyatro metnidir. Bazen doğru seçilmiş bir söz, en keskin kılıçtan daha derin ve iyileşmeyen bir yara açabilir. Cudana'nın o yaralı ama mağrur çığlığı, işte bu yüzden edebiyatımızın en etkileyici anlarından biri olarak hafızalardaki yerini korumaktadır.

Çağlayan Deniz Ulu
HZ FEN A

ATEŞİN GÖLGESİNDEN SAHNENİN IŞIĞINA: İNSANLIĞIN AYNASI TİYATRO

Tiyatro, sözlüklerde "duyguların ve olayların bir sahnede canlandırılması" olarak tanımlansa da esasen insanlığın binlerce yıllık yolculuğunun en canlı tanığıdır. Etimolojik kökenine indiğimizde Yunancada "seyirlik yeri" (theatron) kelimesinden türeyen bu sanat, kelime anlamının çok ötesinde, insanı kendine tutulan bir aynada seyretme sanatıdır.

Bu büyülü yolculuk, ne gariptir ki modern sahnelerde değil; ilkel bir mağaranın loş karanlığında, bir ateşin başında başlamıştır. İlk avcıların, yaşadıkları deneyimi genç kuşaklara aktarma çabası, dilin yetersiz kaldığı o anda bedensel bir anlatıya dönüşmüştür. Rüzgârı anlatmak için esen, avı anlatmak için kaçan, avcıyı anlatmak için kovalayan o ilk insanlar, farkında olmadan tiyatronun temellerini atmıştır. Belki de doğayı anlama çabası ile başlayan bu taklitler, insanın "öteki" ile empati kurma yeteneğinin ilk kıvılcımlarıydı.

Zamanla bu ilkel anlatılar, Antik Yunan'da Şarap ve Bereket Tanrısı Dionysos adına düzenlenen görkemli ritüellere evrilmiştir. Koronun şarkılarına verilen ilk yanıtla doğan diyalog, tiyatroyu estetik bir sanat katına yükseltirken; aynı zamanda halkı eğiten toplumsal bir güce dönüşmüştür.

Tiyatronun o dönemden günümüze taşıdığı en gizemli miras ise şüphesiz masklardır. Antik oyuncuların seslerini duyurmak ve belki de yaptıkları siyasi eleştirilerin gazabından korunmak için yüzlerine taktıkları o maskeler, aslında derin bir felsefeyi gizler. Bugün tiyatronun simgesi olan gülen ve ağlayan yüz, sadece birer sembol değildir. Ağlayan maske karamsar filozof Herakleitos'u, gülen maske ise iyimser Demokritos'u selamlarken; bizlere hayatın acı ve tatlıdan oluşan o muazzam dengesini hatırlatır.

Tarihsel süreçte tiyatro, insan ruhunun farklı hallerini farklı türlerde sahneye taşımıştır. Mitolojinin ve soyluların ağırbaşlı dünyasını anlatan tragedya, hayatın ciddiyetine bir ayna tutarken; sıradan insanın günlük hallerini hicveden komedya, bize kendi kusurlarımıza gülme cesareti vermiştir. Rönesans ile yeniden filizlenen ve Shakespeare ile zirveye ulaşan bu sanat, 19. yüzyılda hayatı tüm gerçekliğiyle kucaklayan "dram" ile zenginleşmiş; II. Dünya Savaşı'nın yıkıntıları arasından Bertolt Brecht'in "epik tiyatro"su ile düşünsel bir uyanış olarak yeniden doğmuştur.

Aristoteles'in yüzyıllar önce "Poetika"da belirttiği gibi; tiyatronun asıl gücü, izleyicide uyandırdığı acıma ve korku duygularıyla ruhu arındırmasında yani o meşhur "katharsis" anında saklıdır.

Tiyatro; mağara duvarlarına yansıyan gölgelerden bugünün modern sahnelerine uzanan, hiç bitmeyen bir kendini arayış öyküsüdür. Geçmişten günümüze toplumsal belleğimizi canlı tutan bu sanat, o meşhur tanımıyla; "insanı insana, insanla ve insanca anlatmaya" ve medeniyetimizin en güçlü sesi olmaya devam edecektir.

Ömer Kayra Tekiner
HZ FEN C

SESSİZ BİR İÇ SÜRGÜN

Sabahattin Ali; toplumsal adaletsizlikleri, bireysel trajedileri ve sistem eleştirisine odaklanan eserleri ile tanınır. "Kürk Mantolu Madonna" eserinde ise yabancılaşmayı yalnızca toplumsal bir uyumsuzluk olarak değil, bireyin topluma, kültüre, doğaya ve kendi özüne doğru genişleyen çok katmanlı bir kopuş olarak kurar. Bu nedenle roman hem dış dünyanın baskısı hem de iç dünyanın acımasız suskunluğu üzerinden anlatılır.

Eserdeki Raif Efendi karakteri; Dünya edebiyatında Gregor Samsa ve Meursault ile bağdaştırılır. Gregor Samsa örneği onun gündelik hayatın içerisinde "nesneleştirilen" yüzünü öne çıkarır ve okuyucuya yansıtır. Raif Efendi, Samsa gibi bir dönüşüm geçirmez; Meursault gibi gürültülü bir trajedi de kurmaz; onun yabancılaşması sessizleşerek derinleşen bir iç sürgündür. Anlatıcının ilk bakışta Raif'i silik sanması romanın en kritik hamlesidir. Siyah kaplı defter yalnızca bir hatıra defteri değil, Raif'in iç dünyasının bastırılmış arşivi ve metnin kırılma noktasıdır.

Raif Efendi'nin sanata ve sezgiye verdiği kıymet, toplumun maddiyat merkezli faydacılığı ile sert bir çatışma yaşar. Çünkü çevresi için "değer", paraya ve performansa endekslenmiştir. Ancak Raif için değer incelik ve estetik duyarlılıktır. Bu yüzden kendini anlaşılmaz hisseder zira anlaşılmamak onun hatası değil, çevresinin ölçütlerinin darlığındandır. Yalnızlık ise bu çatışmanın doğal sonucudur. İnsan ancak "konuşabildiği" dilde anlaşılır. Raif'in dili ise içte işler. İş arkadaşlarının onu garip ve huzursuz olarak görmesinin sebebi Raif'in "tuhaf" olmasından çok, onların sıradanlığını ifşa eden bir ayna konumunda olmasından kaynaklanır. Yaptığı çeviriler, onun yaratıcı ruhu için "ruhu besleyen mekanik bir eylem"e dönüşür.

Dönüştüğünde emek, anlam üretmekten çıkar ve sadece benliği aşındıran tekrara indirgenir. Bu tekrarlılık, Raif'in iradesini büyütmez; onu içe çeker, duygu repertuarını daraltır ve hayatı katlanamaz kılar. Hamdi Bey'in Raif'e "Efendi" diye seslenmesi de bu durumu görünür kılar. Aynı zamanda bu kelime Raif'i edilgen, "zararsız" ve yönetilebilir bir tipe sabitleyen bir damgadır. "Hakkı da var... Hakkı da var." (Ali, YKY 5. baskı, s.27); bu alıntı Hamdi Bey'in bakışındaki hiyerarşiyi görünür kılar. "Baba rolüne oynayan yabancı" ifadesi, Raif Efendi'nin aile içerisindeki varoluşunu özetler: Aynı evin içerisinde bulunur ama duygusal olarak oraya yerleşemez. Evlilik ve ebeveynlik, onda bir yakınlık inşası değil; daha çok görevlerin yerine getirildiği, içtenliğin çekildiği bir sahne düzeni gibi işler. Ev, Raif için sığınak değil; yabancılaşmanın özel alandaki devamıdır.

Defterde beliren "genç, tutkulu Raif" ile gündelik hayatta görülen sessiz, silik Raif kişisinin kendi benliğine yabancılaşmasının somut kanıtıdır. Maria Puder'in Raif için "sıradan bir kadın" değil tam bir "Madonna" oluşu, onun zihninde aşkın ikonlaşması ve dokunulmaz bir imgeye dönüşmesinden kaynaklıdır. Raif, Madonna imgesi ile gündeliğin sıradanlığını aşmak ister ama bu aynı zamanda kırılganlık üretir. Maria–Raif ilişkisinin dinamikleri tam da bunun üzerine kuruludur. Maria'nın bağımsız ve ezberlenmiş tavrı, Raif'in bastırılmış benliğini uyandırırken Raif'in içe çekilişi Maria'nın yalnızlığını derinleştirir. Raif Efendi'nin asıl sığınağı fiziksel bir mekân değil, defterin diliyle genişleyen hatıra evrenidir.

1930'lar Türkiye'sinin ekonomik zorlukları ve toplumsal dönüşümleri, geçim sıkıntısını büyüterek Raif'in iç sıkıntısını ağırlaştırmış olacaktır ki yoksunluk, estetik duyarlılığı "lüks" gibi damgalayan bir baskı üretir. Son tahlilde Sabahattin Ali'nin kaleminden sızan melankoliyle birleşen bu tablo, aşk, yabancılaşma ve sanat ekseninde bir aydın trajedisi kurar. Raif Efendi kaderi, gürültü içinde kaybolan bir sessizlik değil; anlamın metalaştığı bir çağda benliğin içine çöken bu ricatta, aşkın bile hatıraya dönüşmesiyle insanın hem kendine hem dünyaya aynı zamanda sürgün edilebileceğini sezdiren ontolojik bir ifadedir.

Kaan Manav
9 FEN A

YAŞASIN ANLAŞMAZLIK

Gündüz Vassaf'ın "Cehenneme Övgü" adlı deneme türündeki eserinden bulunan "Yaşasın Anlaşmazlık" adlı deneme yazısında, bireyler tarafından içselleştirilen "uyuşma" ideolojisinin bireysel kimlik oluşumu üzerindeki etkisi ele alınmaktadır. Deneme dört bölüme bölünmekte, böylece düşünce akışı kademeli olarak kurulmakta, her bölümde "uyuşma" kavramının farklı toplumsal alanlardaki görünümü tanımlanmaktadır. Böylelikle bireyin kısa vadeli huzurlara erişme isteği nedeniyle hakikat ve gerçeklikten uzaklaştığı ve benliğini dışsal beklentiler doğrultusunda şekillendirdiği çok yönlü bir şekilde ortaya konulabilmektedir. Denemede, uyuşma/uyuşmazlık ve rahatlık/hakikat karşıtlıkları yinelenerek pekiştirilmekte ve bu doğrultuda bireyin düşünce ve fikirlerinin nasıl yapılandırıldığı aktarılmaktadır. Gündüz Vassaf'ın, Yaşasın Anlaşmazlık adlı deneme türündeki eserinde yineleme, karşıtlık ve retorik soru kullanımı gibi anlatım özellikleri yardımı ile bireylere toplum tarafından dayatılmış olan "uyuşma" ideolojisinin, kimlik oluşumunda içselleştirilmiş bir davranış şekli olduğu ortaya konulmakta; kimlik özerkliğinin ancak eleştirel uyuşmazlıklarda gelişebileceği kanıtlanmaktadır.

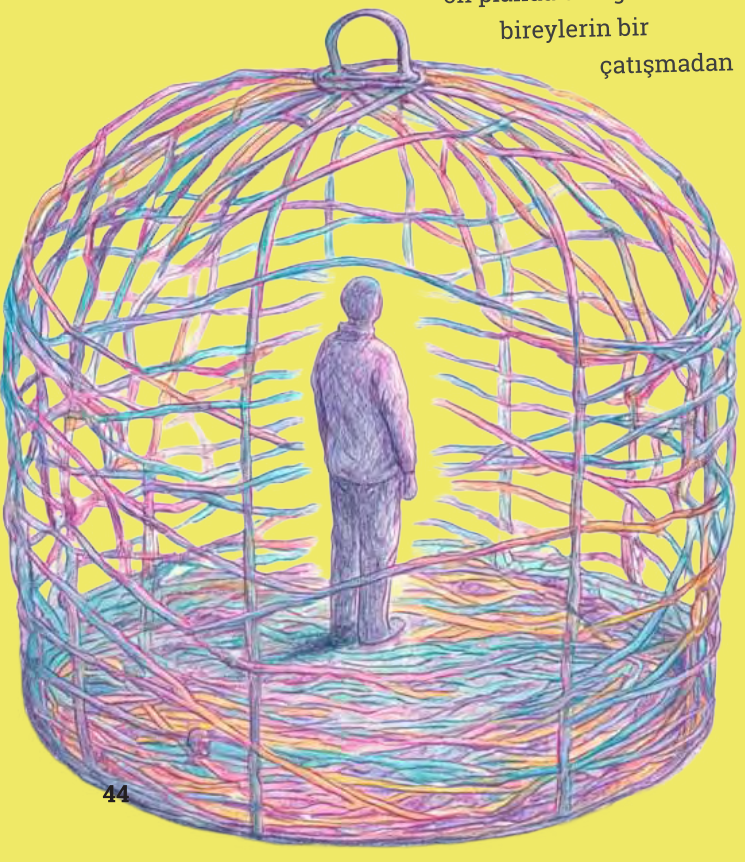
Deneme metninde karşıtlık içeren "uyuşma ve uyuşmazlık" ve "anlaşma ve anlaşmazlık" ifadeleri yinelenmekte; böylelikle kimlik tartışmasının merkezi oluşturulmaktadır. Bu karşıtlıklar aracılığı ile bireyin düşünce ve fikir akışının, kabul görme ve doğrulanma arzusu doğrultusunda nasıl yapılandığı ortaya konulmaktadır. "Uyuşma ihtiyacı gerçekliğe hükmeder. Kendimizi güvende hissetme uğruna mutabık kalırız ve gerçeği feda ederiz." (Vassaf 176) ifadesi ile bireye dayatılmış olan bu hükümlerin, bireyin benlik sınırlarını kısa vadeli güvende hissetme ve kabul görme arzusu lehine geri çektiği anlaşılabilmektedir. Böylelikle birey kısa vadeli bir huzura erişmek amacıyla kendi doğrularından vazgeçmekte, kendi benliğini şekillendirmek ve özgün fikirlerini yansıtmak yerine; toplum veya çoğunluk tarafından kabul gören yaşantılara uyum sağlamayı uygun görmektedir. Bireyin içerisinde bulunduğu durum "uyuşma" olarak nitelendirilmekte; bu kavram bireyin kendini doğrulandığı sürece rahat ve uygun hissetmesi ile tanımlanmaktadır. Birey kendi yaşantısını toplumsal kabullere göre şekillendirmekte, böylece kendi gerçekliğinden uzaklaşmaktadır. "Anlaşma, totaliterdir." (Vassaf 176) ifadesi ile denemenin temel tezi ortaya konulmaktadır. Bu ifadede bulunan "totaliter" nitelemesi, uyuşmanın yalnızca çoğunluk eğilimi olmadığını, tüm farklılık alanlarını kapsama ve bakılama

eğiliminde olan bir denetim şekli olarak yer aldığını kanıtlamaktadır. Böylelikle uyuşma eğiliminin, hakikat alanını daraltan, toplum tarafından kabullenilmiş ve içselleştirilmiş bir iktidar söylemi olduğu belirtilmektedir. "Sırf günü huzurlu geçirmek için sık sık 'evet' der ama aslında 'hayır'ı kastederiz. Uyuşma suretiyle başkalarıyla aramızda bir bağ kurarız." (Vassaf 176) ifadesi ile totaliter mantığın bireye kısa vadeli bir huzur vadettiği ve bu huzur karşılığında eleştirel yargı ve farklılıkları askıya almayı hedeflediği aktarılmaktadır. Bu doğrultuda bu yaklaşımın farklılıklar ve aykırılıklara yönelik toplum bakış açısını da etkilediği ve bireyi kendi çıkarları doğrultusunda belirli bir kalıp içerisine soktuğu anlaşılabilmektedir. Toplum içerisinde uyum sağlamıyor olmak, yani uyuşmamak, bir eksiklik ve hata olarak görülmekte; kabul gören kalıplara uyum sağlamayan bireyler, toplum tarafından hoş karşılanmayacak olan köklü değişikliklerin oluşmasına neden olmaktadır. Oluşacak köklü değişiklikler alışılagelmiş yaşam tarzlarının ve kabullenişlerin yıkımı veya hasarı ile sonuçlanmakta ve bu durum uyuşmayan bireylerin toplumdan ötekileştirilmesine neden olmaktadır. Bu nedenle bireyden beklenilen uyum sağlaması olmaktadır. "Oysa anlaşmanın getirdiği yalancı uyum duygusu bizi felakete götüren rayları sağlamlaştırır." (Vassaf 177) ifadesi ile kısa vadeli huzur adına kurulan mutabakatın, eleştirel denetimi askıya alarak sorun üretme kapasitesini artırdığı anlaşılmaktadır. Bu ifadede yer alan "yalancı uyum" ifadesi, farklılıkların tartışılmadığı ve olumsuz geri bildirimin bastırıldığı uyuşma iklimini tasvir etmektedir. "Rayların sağlamlaştırılması" ifadesi ise tekrar eden onay davranışlarının ve kabullenişlerin, kalıpları kalıcı hale getirdiğini ve devam eden uyuşma çabasının uyuşmazlıkla değil bir kargaşa ile sonuçlanabileceğini aktarmaktadır. Böyle bir durum içerisinde uyuşmazlık meşru katılım biçimi olmaktan çıkarılmakta ve kimlik özerkliği onay gören kalıplara uyarlanarak daraltılmaktadır. "Kendi kurduğumuz hapishanelerde kendi kendimizin sansürcüsü oluruz." (Vassaf 177) ifadesi ile uyum baskısının dışsal yaptırıma gerek kalmaksızın özdenetim olarak içselleştirildiği aktarılmaktadır. Bu durumda birey, kabul görme ve sorun çıkarmama hedefi ile düşünce, ifade ve eylem alanlarını kendisi daraltmakta ve eleştirel yaklaşımlardan uzaklaşmaktadır. İçselleştirilmiş sansür, kısa vadede toplum içerisinde oluşabilecek bir gerilimi görünmez kılmakta fakat uzun vadede tartışmayı, değişmeyi ve öğrenmeyi sağlayan durumların engellenmesine yol açmakta; daha büyük hataların ve kargaşaların oluşmasına olanak sağlamaktadır. Açıklık, eleştiri ve itiraz eylemleri engellendiği sürece küçük sorunlar zamanında saptanıp çözülememekte; bu nedenle ertelenmiş çelişkiler tek seferde ve kontrolsüz bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Denemede toplum tarafından kabullenilmiş yargılar ve hükümler aracılığı ile toplumsallaşma sürecinin kimlik kaybına olan etkisi aktarılmaktadır. "Uyuşma, hiyerarşik totaliter toplumda bize zaten verilmiş olan düzeni takip edip içselleştirdiğimiz bir süreçtir." (Vassaf 177) ifadesi ile uyumun doğal bir eğilim olmadığı, önceden kurulmuş bir iktidar düzeninin ürünü olduğu ve zamanla içselleştirildiği ortaya konulmaktadır. Bireyin taklit edip içselleştirme durumu, uyum arayışının örnek alma yolu ile başladığını, ardından benlik düzeyinde kalıcı bir kabule dönüştüğünü doğrulamaktadır. Uyumun bir süreç olarak ele alınması bu arayışın tek seferli bir durum olmadığını, tekrarlı ve aşamalı bir öğrenme sürecini kapsadığını aktarmaktadır. Bu ifade kimlik bağlamında değerlendirildiğinde, bireylerin benlik sınırlarını toplumsal normlar doğrultusunda sınırlandırdığı anlaşılabilmektedir. Taklit aşamasında birey, beklenen rol ve kalıpları davranış düzeyinde tekrar etmekte, içselleştirme aşamasında ise bu kalıpları kendi değer ve inanç sisteminin bir parçası haline getirmektedir. Böylece bireysel kimlik, bireysel muhakemenin ürünü olmaktan uzaklaşmakta ve toplumsal normlara uyumlu hale gelmektedir. Birey aile içerisinde, okulda, dinde ya da hükümette uyuşmazlık içerisinde bulunduğu takdirde bir bütünlüğün parçası olarak yer alamamaktadır. Uyuşmazlık çıkarmak tehlikeli ve nezaketsiz bir eylem olarak ele alınmakta, böylelikle birey değerli ve saygıdeğer olma doğrultusunda uyum

sağlamaya zorunlu bırakılmaktadır. Bu bağlamda birey gerçeklik üzerinde bir uyuşmaya varılıp varılamayacağı konusunda bir sorgulamaya itilmektedir. Bu retorik soru sorma biçimi ile okur bir ikilem içerisinde bırakılmaktadır. "Sorgulamaktan ve yanıt aramaktan gelen o 'tanıdık bakış'ı birbirimizin gözünde görebiliriz. Ne var ki o bakışla paylaştığımız ortaklık duygusu arayış deneyiminden ağır bastığı anda, erişilmezin peşinde koşmak için gerekli olan tüm özgürlüğü de yitirmiş oluruz." (Vassaf 178) ifadesi ile ortak sorgulama deneyiminin ait olma duygusuna dönüşmesi ile özgürlüğün kaybedildiği belirtilerek bu durumun bireysel kimlik oluşumun olumsuz etkilediği vurgulanmaktadır. Bu vurgu ile kimliğin çeşitlilik yerine tek tip olma doğrultusunda biçimlendirildiğini ve düşünsel üretimin bireyselleşmekten ziyade kalıplaşmaya evrildiği aktarılmaktadır. Bireyin bu sorgulama sürecine karşı bir aitlik beslemesi onun mutabık olmasına ve fikir birliği arayışı ile tekrar uyuşma içerisinde bulunmasına neden olmaktadır. Kutsal kitaplar, ders kitapları, anayasalar ve evrensel bildirgelerin sorgulanmaz hale gelmesi, bilgi rejiminin dokunulmazlık atfıyla kapandığını belirtmekte; bu kodlanmış yapılara yönelik ilave soru ve sorgulamaların bireylerin deli veya cahil olarak damgalanmasına neden olmaktadır. Böylelikle kabul görmüş durumlara karşı yapılan itirazlar kriminalize edilmektedir. "Çoğu zaman anlaşma, bir yalandan, bir güvensizlik gösterisinden ibarettir." (Vassaf 178) ifadesi ile iletişimde uzlaşma yerine onaylamanın ön planda olduğu ve bireylerin bir çatışmadan kaçınmak için karşısındakini onaylayarak geçiştirdiği aktarılmaktadır. Bu durum ise bireyler arasında karşılıklı samimiyet, güvenin ve iletişimsel verimliliğin azaldığını göstermektedir. Denemede bu durum güç dengesi arasındaki iletişim üzerinden de ele alınmaktadır. "Böyle durumlarda anlaşma, çoğunlukla güçlülerin görüş ve şartlarını zayıfların kabul etmesi anlamına gelir aslında." (Vassaf 179) ifadesi ile mutabakatın çoğu durumda güç dengesizliğini pekiştiren bir yapıda olduğunu kanıtlamaktadır. Bu dengesizlik ise güçlü ve zayıf arasındaki ayrımın artmasına neden olmakta; güçlü olanın giderek daha fazla güçlenmesi ve zayıf olanın da güçlü olanın himayesi altında bulunması ile sonuçlanmaktadır. Retorik soruların kullanımı ile toplum tarafından kabullenilmiş olan uyuşma ideolojisi eleştirilmekte ve retorik soru kullanımı ile okur sorgulamaya itilmektedir. "Görüş ayrılıkları neden karşındakini reddetme anlamına gelsin?" (Vassaf 179) ifadesi ile bireylerin uyuşma arzusu eleştirilmekte ve ancak farklılıkların bir araya gelmesi ile bireysel kimlik oluşumunun tamamlanacağına vurgu yapılmaktadır.

Gündüz Vassaf'ın "Cehenneme Övgü" adlı deneme türündeki eserinden bulunan "Yaşasın Anlaşmazlık" adlı deneme yazısında, bireylere dayatılan uyuşma arzusunun bireysel kimlik oluşumunu sınırlandırdığı anlatılmaktadır. Denemede yineleme, karşıtlık ve retorik soru gibi tekniklerin kullanımı ile okur sorgulamaya itilmekte ve toplum üzerine bir eleştiri yapılmaktadır. Denemede zıtlığı tasvir eden ifadeler yinelenerek uyuşma ve uyuşmazlık arasındaki farklılık ortaya konulmakta ve böylece uyuşmanın bireyler üzerindeki uzun vadeli sonuçlarına vurgu yapılmaktadır. Karşıtlık kullanımı ile bireylerin alışılagelmiş kalıplar kapsamında, onlara biçilmiş rollere dayanan bir yaşam sürdürmelerinin ve kendilerine topluma uyum sağlama derecelerine göre değer biçmelerinin, bireysel kimlik oluşumuna yönelik olumsuz etkisi aktarılmaktadır. Böylelikle kimlik özerkliğinin ve bireyselliğin, tekrarla içselleştirilen uyum normlarına karşı eleştirel uyuşmazlığın sürdürülmesi ile gerçekleşebileceği ve metinde kullanılan dil ve anlatım özelliklerinin, okurun bu sonuca ulaşması için gereken sorgulama sürecinin gerçekleştirilmesine katkı sunduğuna ulaşılmaktadır.

Asya Naz Telci
12 IB

Kaynakça
Vassaf, Gündüz. Cehenneme Övgü. İstanbul: İletişim Yayınları , 2023.

BOŞ VE KARANLIK BİR KARNIN İÇİNDEN TOPLUMSAL ELEŞTİRİ: DOSTOYEVSKİ'NİN ABSÜRT ÖYKÜSÜ "TİMSAH"

Fyodor Dostoyevski'nin 1865'te halka duyurduğu "Timsah" öyküsü 19. yüzyıl Rus bürokrasisinin ekonomik, sosyal, siyasi ve benzeri etkilerini; yaşanan olağanüstü olayları kullanarak ironik ve alaycı bir dille eleştiren Rus bürokrasisinin çarpık yapısını absürd kurgu ve toplumsal hiciv aracılığıyla eleştiren önemli bir metindir.

Öyküde bir memur olan Ivan Matveyiç'in bir timsah tarafından yutulması gibi olağanüstü bir olay; yazarın toplumdaki çürüme, bürokratik kayıtsızlık, çıkar ilişkileri ve yüzeysel Batılılaşma hevesi üzerine yaptığı eleştirilerin merkezine yerleştirilir. Yani öykü bir komedi metni değil, içinde bulunduğu toplumun zorluklarını ve acizliklerini okuyucuya sunan satirik bir eserdir. Bu alegori, Rus toplumunun karanlık ve acımasız taraflarını gözler önüne serer. Hikâyede bürokrasinin sevgi, saygı ve insanlık gibi değerler yerine prosedürler, çıkarlar, para ve kurallara öncelik veren yozlaşmış ve duyarsız yapısı hicvedilir. Örneğin, Ivan Matyeviç timsahın karnındayken timsahın sahibi, "Aman zarar görmesin, turistler gelir!" diye düşünür; bu durum toplumun insan canından çok şahsi çıkarları önemsediğini gösterir.

Dostoyevski, öyküde aydınların kendilerini dünyadan soyutlayarak krizleri ve insani durumları göz ardı ettiklerini ve kendilerini teorik, yüzeysel düşüncelere kaptırdıklarını da eleştirir. Ivan Matveyiç, timsahın karnında olmasına rağmen hâlâ ekonomik teoriler ve fikirler üretmeye çalışır. Sanki böylesi olağanüstü bir durumda değilmiş gibi kendini büyük bir düşünür ve bilge olarak görür. Semyon, Ivan'a durumun ciddiyetini anlattığında, Ivan onu tersler ve aç olmanın şu anki durumdan daha önemsiz olduğunu savunur. Bu kurgu, dönemin kendini aydın zanneden bireylerinin entel görüntülü ve sahte Batılılaşma hevesi olan dar zihniyetliler olduğunu en iyi şekilde gösterir. Bunun yanı sıra öykü, bireylerin gerçeklikten kopuk şekilde kendi teorilerini ve hayallerini ön planda tutmalarını eleştirir.

Tüm bu örnekler göz önünde bulundurulduğunda "Timsah" öyküsünün 19. yüzyıl Rus bürokrasisini, bürokrasideki kayıtsızlığı, çarpıklığı, yozlaşmışlığı ve bencilliği hicveden bir eser olduğu söylenebilir. Eser; bu aksaklıkların günümüz dünyasının sosyal, ekonomik ve medya dinamiklerini anlaşılması için bir ayna niteliğindedir. Sonuçta bu sorunlarla birlikte yaşamanın bir timsahın içi kadar bomboş ve karanlık karnında yaşamaktan bir farkı olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu absürt benzetme, ironik olmasının yanı sıra acı bir gerçektir. "Timsah"ın hala edebiyat dünyasında önemli bir yerinin olmasının sebebi, üzerinden yıllar geçmesine rağmen günümüzdeki problemleri mizah yoluyla görünür kılmasıdır.

Metin tarih açısından incelenecek olunursa oldukça önemli sonuçlara ulaşmak mümkündür. 19. yüzyıl Rusya'sı; toplumsal eşitsizliklerin, bürokratik yapının ve bireyin devlet karşısındaki konumunun yoğun biçimde tartışıldığı bir dönemdir. Serflik düzeni, sınıflar arasındaki keskin ayrımlar ve reform girişimleri, yalnızca siyasal ve toplumsal hayatı değil dönemin edebiyatını da derinden etkilemiştir. Bu ortamda yazılan edebî eserler, bireyin yaşadığı sıkışmışlığı ve sistemin absürtlüğünü yansıtan önemli metinler hâline gelmiştir.

Dostoyevski'nin "Timsah" öyküsü; olay örgüsü ve karakterlerinin davranışları aracılığıyla reformların yüzeyselliğini ve ucuz Batılılaşma hevesinin pratikte reformlar tam anlamıyla uygulanmadıkça hep sözde bir rekabet ve hayal olarak kalacağını okuyucuya absürt bir kurgu aracılığıyla göstermektedir.

Eser yalnızca 19. yüzyıl Rusya'sını değil reform süreçlerinin etraflıca planlanması ve doğru uygulanmasının önemini günümüz toplumuna da hatırlatmaktadır. "Timsah" geçmişteki stratejik bozukluklara ayna tutarak yapılan hataların ne denli önemli olduğunu göstermiştir.

Zeynep Yaşar
HZ FEN B

DURAĞAN HAYATLAR, SESSİZ KABULLENİŞLER: SABİTÂLEM MAHALLESİ ÜZERİNE

Eyüp Aygün Tayşir'in Sabitâlem Mahallesi adlı eseri, birbirinden bağımsız 11 öyküden oluşan bir öykü kitabıdır. Kitap, tek bir olay örgüsü ya da ortak bir karakter etrafında ilerlemez, bunun yerine gündelik hayatın içinden seçilmiş insan manzaraları aracılığıyla çağdaş toplumun farklı yüzlerini görünür kılar. Yazar, büyük ve iddialı anlatılar kurmak yerine sıradan görünen hayat kesitlerinden hareketle bireyin toplumla, geçmişle ve kendisiyle kurduğu ilişkiyi sorgular.

Kitaba adını veren "Sabitâlem Mahallesi" öyküsü, mekânın insan üzerindeki belirleyici etkisini merkeze alır. Bu öyküde mahalle yalnızca bir mekân olarak değil insan hayatını belirleyen ve sınırlandıran bir yapı olarak sunulur. Mahallenin "sabit"liği, fiziksel bir değişmezlikten çok, insanların alışkanlıklarını, kabullenişlerini ve hayata bakışlarını simgeler. Tayşir, bu öyküde yoksulluğu sadece ekonomik bir yetersizlik olarak değil estetik ve duyusal bir kuşatılmışlık olarak betimler. Musluklardan akan "Fransız kolası" rengindeki sular, rutubetli balkonlar ve saksı niyetine kullanılan yoğurt kapları, buradaki hayatın nasıl bir darlık ve zorunluluk kıskacında şekillendiğini somut birer kanıtı olarak karşımıza çıkar. Burada yaşayan bireyler, çoğu zaman içinde bulundukları koşulları sorgulamaz, hayat olduğu hâliyle kabul edilir. Bu durağanlık hissi kitabın diğer öykülerinde de farklı biçimlerde karşımıza çıkar ve eserin genel atmosferini belirler. "Anadolu Kaplanı", başarı, yükselme ve güç söylemlerini ironik bir bakışla ele alır. Modern hayatın birey üzerindeki beklentileri, karakterlerin iç dünyası üzerinden sorgulanır. Benzer biçimde "İntikam" öyküsü, büyük olaylara değil bireyin içsel çatışmalarına odaklanarak intikam duygusunun insanı nasıl yıprattığını gösterir. Kitapta adı açıkça belirtilen nadir karakterlerden biri olan Zeki, "Nakliyeci Zeki 1" ve "Nakliyeci Zeki 2" öykülerinde karşımıza çıkar. Zeki, sıradan bir emekçi figürü olarak anlatılır ve bu iki öykü aracılığıyla insanın hayata tutunma çabası ile değişimi sorgulanır. Diğer öykülerde ise karakterler çoğunlukla isimlendirilmez; bu tercih, anlatılan hikâyelerin bireysel olmaktan çıkıp daha genel insan hâllerini temsil etmesini sağlar. "ÖKKG", bürokratik dil ve sistem eleştirisi üzerinden bireyin yabancılaşmasını ortaya koyarken "Hatırlayamazken", bellek ve unutma teması etrafında geçmişle kopukluk duygusunu işler. "Fiskobirlik'ten Emekliyim" öyküsü, bireyin kimliğinin meslek ve geçmiş üzerinden tanımlanmasını sorgular. Kitabın en kapsamlı öykülerinden biri olan "Kahraman Şirketler Topluluğu" kurumsal yapıların, iktidar ilişkilerinin ve güç dengelerinin ardındaki insan gerçekliğini eleştirel bir bakışla ele alır. "Beklerken" öyküsünde ise zaman, belirsizlik ve toplumsal tabular gibi temaları sade ama düşündürücü bir anlatımla işlenir.

Sabitâlem Mahallesi, büyük olaylardan çok küçük hayat kesitlerine odaklanan; karakterlerin isimlerinden ziyade insan hâllerini merkeze alan bir öykü kitabıdır. Eyüp Aygün Tayşir sade dili, güçlü gözlemleri ve ironik anlatımıyla modern insanın sıkışmışlığını, alışkanlıklarını ve sessiz kabullenişlerini başarıyla yansıtır. Kitap, tek bir mahallenin ya da hikâyenin ötesine geçerek çağdaş toplumun ortak ruh hâline dair bütünlüklü ve etkileyici bir edebî tablo sunar.

Aslı Zeynep Sevinç
10 FEN A

SAHTE CENNETLER VE BUZ GİBİ BİR GERÇEK: MEURSAULT'UN MASKESİZ DÜNYASI

Edebiyat bir ayna gibi kendi doğrularımızı toplumun doğruları ile kıyaslamayı sağlayan bir araçtır. Öyle zamanlar olur ki insan sadece kendini derinlikle görmekle kalmaz, hayatının diğer insanlara olan bağlantısını da görmeye başlar. Albert Camus'un, 20. yüzyılın en sarsıcı yapıtlarından biri olan "Yabancı" adlı eseri tam olarak böyledir. Eserin giriş cümlesi, okuru daha ilk saniyede adeta bir uçurumun kenarına bırakır: "Bugün annem öldü. Belki de dündü, bilmiyorum." Bu, sıradan bir başlangıç değildir. Bu başlangıç ile yazar, günümüze kadar oluşan tüm toplumsal ve ahlaki değerleri çiğneyip monotonlaştırmıştır. Mekanik bir soğukluk hissederiz bu cümleyi okuduğumuz anda, içimizi tarif edilemez ve tuhaf bir yabancılık kaplar. Normalde bir evladın annesinin ölüm haberi karşısında feryat etmesini, derin bir yas tutmasını bekleriz. Ancak eserde bu trajik durumu sıradan bir mesele gibi ele alan hatta bu durumun yaşandığı zamandan bile emin olmayan mekanik bir karakter söz konusudur. Etrafında yaşanan her şey gerçekliğini yitirmişken tek gerçeğin kendisinin olması gibi bu cümlede de Meursault, toplumun "yas tutma" kurgusuna dahil olmayı reddeden "gerçek" tek adamdır. Ton, duygusallıktan tamamen arınmış, donuk ve rahatsız edici bir nesnelliğe sahiptir .

Camus, bu başlangıç cümlesinde "beyaz yazı" tekniğini kullanarak dilin tüm süslerini söküp atmıştır yani cümleler kısa, kurallı ve kesiktir. Hiçbir sıfatın, "acı çekiyorum" veya "çok üzgünüm" gibi bir duygu belirtisi taşımaması eserin yoruma açık hale gelmesini sağlayan ve bu yönüyle derinliği artıran bir tercihtir.

Yazar, bu kesik üslubuyla karakterin zihninin parçalanmışlığını değil tam aksine dünyaya karşı olan mutlak kayıtsızlığını ve uzaklığını yansıtır. Camus'un bu düz ve duygusuz dili de karakterin karakteristiğini okuyucunun gözünün önüne getirir.

Bu başlangıç, bireyin topluma yabancılaştığını tüm açıklığıyla gözler önüne serer ve romanın ana karakteri Meursault'un tüm trajedisini özetler. Meursault; kendini güvenli, küçük bir çevreye saklayan birisi değildir, tam tersine o hayatın tam ortasında, nabza göre şeker vermeyen birisidir. Bu, eserin temel çatışması olan "bireyin toplumsal değerlere yabancılaşması" temasının özüdür. Romanın devamında Meursault, annesinin cenazesinde ağlamadığı için yargılanacaktır. Bu, karakterin sonunu hazırlayan o büyük dürüstlüğün ancak topluma göre büyük suçun ilk adımıdır. Okurda şu merak uyanır: "Bir insan nasıl olur da en temel kutsalı olan anne sevgisini bile bu kadar sıradan bir olguya indirger?"

Camus'un eserine neden böyle bir giriş yaptığı aslında çok açıktır. Yazar, okuru sarsmak ve onu kendi içindeki sahtelikle yüzleştirmek için böylesine bir yol izlemiştir. Camus, Meursault aracılığıyla okura dürüstlüğün bazen "yabancılık" olarak adlandırıldığını ve hatta yadırgandığını gösterir. Bu, edebiyatın en karanlık anlarda bile nasıl bir doğruluk ışığı olabileceğinin; huzurlu ama sahte bir yaşam sürmektense yargılanarak dürüst bir yaşam sürmenin daha onurlu olduğunu gösterdiğinin kanıtıdır.

Doruk Toprak Gülbayrak
9 FEN A

"KIRMIZI PAZARTESİ": BİR TOPLUM GÜNAHI

Gabriel Garcia Marquez tarafından yazılmış, daha ilk cümleden okuyucuya bir cinayetin bildirisini yapan "Kırmızı Pazartesi" adlı novellayı inceleyen bu yazıda, "Açıkça ilan edilen bir günah, onu duyan herkesi ya tanık ya da suç ortağı yapar; tarafsızlık imkânsızdır." tezinin kitabın olay örgüsünün temelini oluşturduğu savunulacaktır.

Kitabın ilk cümlesinden itibaren okuyucu Santiago Nasar'ın bir cinayete kurban gideceğini, sayfalar ilerledikçe de bu cinayet ağından kasabadaki herkesin haberi olduğunu öğrenir. Bu bilgiye rağmen kasaba halkı gerçekleşmesi beklenen bu suç üzerinde hiçbir eylemde bulunmaz. Bu sessiz hareket birliği okur kitlesine aslında kasaba halkının ahlaki açıdan kendi inançları karşısında yozlaşmış olduğunun ilk işaretidir. Kasabaya düzenli olarak gelen ancak hiçbir zaman karayı adım atmaya bile layık görmeyen piskopos bu konu hakkında bırakılan en büyük ipucudur. Eğer bir topluluk veya insan kötülüğe ve günaha karışmışsa kilise onları bu karanlıktan çekip çıkaran ve onları doğru yola iten bir güç yani insanların inandıkları Tanrı'nın yeryüzündeki bir temsilcisi olarak halka yansır. İronik olarak, kasaba halkı inandıkları kutsallığın temsilcisi olan adama saygı duyarlar ve onu karşılamak için gerekli her türlü zahmete girerler ancak onun öğretilerini görmezden gelip rutin hayatlarına devam ederler. Buz dağının görünen yüzünde bu insanlar dini sorumluluk kapsamını doldururlar ancak toplumca kabul ettikleri doğruları veya kendilerini sorgulama bir kenara, Tanrılaştırdıkları figürü bile kendi karşılarında sembolik olarak kurban ederler. Aralarında konuştukları, "Bu kasabadan nefret eder o." (Marquez 15) gibi sözler bile okura sanki halk arasında yüce ahlakın dahi kendi normları karşısında öldürüldüğünün kanıtıdır.

Bu şekilde kendi kabul ettikleri karşısında ilâhi adaleti bile yok sayan kasaba halkının doğruları, eninde sonunda hayata yansır. Toplumca benimsenen bu çarpık doğruları yansıtan en somut örnek Santiago Nasar'ın ölümüdür.

"Ne olursa olsun, sen onu artık öldü bil." (Marquez 91) bakış açısı, aslında kitap boyunca geçiştirilen bahanelerin altında yatan bahsedilmeyen gerçeği nesnelleştirir. Aynı şekilde kendisi de aynı "doğruların" kurbanı olan Angela Vicario'nun ağzından "Santiago Nasar" ismi çıktığından beri, bütün olaylar sanki en başından beri bu kadere bağlanmış gibi pürüzsüz şekilde ilerler. Ancak her doğrunun çekirdeğinde kalıplaşmış bir inanç yatar ve bu davada ise bu çekirdek "onur" kavramıdır. Santiago Nasar'ın cinayetine karar verildiği zaman Angela bir müzede cam kap içinde

sergilenen bir çiçek gibidir. Bütün gözler onun üstündedir ve aynı gece o güne kadar üzerinde büyüdüğü köklerin kurutulduğu ortaya çıkar. Bunun sonucunda ise Angela'yı altında ezen bu kavram Santiago'nun da ölümüne yol açan bir silaha dönüşür. Vicario kardeşler katil değil, toplumsal bir doğrunun uygulayıcısı; dönmesi gereken bir dişlinin çarkları haline gelmişlerdir. Bu noktada ise Marquez'in kurgusu genel ahlaki anlayışları çarpıtır ve çoğunluğun dileğinin evrenin dişlileriyle oynayıp doğanın kanunlarını bile kusursuz bir makineye çevirebileceğini gösterir.

Kitabın sonuna gelindiğinde ise kaçınılmaz sona ulaşılır ve Santiago Nasar vahşice, domuz kesmek için kullanılan kör bıçaklarla öldürülür. Santiago Nasar ölür ancak belirlenen kader bununla ibarettir ve varılan sonuç mutlu bir sondan çok uzaktır çünkü toplumsal ve ahlaki normlar doğanın kanunlarına karşı durabilir ancak insan doğasının gerçeklerini değiştiremez. Cinayet işlendikten sonra düzenlenen duruşmalarda Santiago Nasar aleyhinde hiçbir delil bulunamaz. Üstüne üstlük tanıklar tarafından verilen ifadelere bakıldığında ikisinin asla beraber görülmediğinden de bahsedilir.

"Bana bir önyargı verin, dünyayı yerinden oynatayım" (Marquez 90) cümlesi alınır raporlara bu duruşmalardan sonra. Toplumun benimsediği gerçeklere karşı bir olay sonucunda ilk olarak verilen "günah keçisi" arama refleksidir burada bahsedilen. Santiago Nasar'ın otopsi raporlarında avuç içindeki yarasına, "Çarmıha gerilen İsa'nın yara izini andırıyordu." (Marquez 70) denilmiştir. Kendi kontrolü dışında çarmıha gerilen İsa misali Santiago Nasar, bu döngünün sonunda içinde yaşadığı toplumun kendi elleriyle işlediği bir cinayetin neticesindeki küllere dönüşmüştür.

Yıllar sonra, her tanık o sabahın havasını farklı hatırlar çünkü bellek, vicdanın üzerini örten en eski araçtır. Buna rağmen Santiago Nasar'ın kokusu öldüğü gün bütün halkın üzerine ayrım yapmadan kaderin basmayı reddettiği bir damga gibi sinmiştir. Her ne kadar tanıklar farklı dallara sapsa da kökleri aynı toprağa dayanır. Ortak kökleri tarafından "günah" olarak filizlendirilen bir kavramın herkesçe bilinmesi onu ifşa etmez, meşrulaştırır. Çünkü düşüncelerin nadiren çeliştiği bir ortamda sessizlik tarafsızlık değil, onay demektir.

Sonuçta, tıpkı Santiago Nasar davasında yaşandığı gibi bir eylemin gerçekleşmesi için doğru olması gerekmez; yeterli sayıda insanın ona inanması yeterlidir.

Marquez, Gabriel Garcia. İstanbul: Can Yayınları, 2023

Duru Kurnaz
9 FEN A

GEZİ YAZISI

Bozcaada: Doğanın ve Ekonominin Kesişim Noktası

Ege Denizi'nin kuzeyinde yer alan Bozcaada; doğal güzellikleri, tarihi dokusu ve sakin yaşamıyla Türkiye'nin en özel köşelerinden biridir. Adanın tertemiz koyları, rüzgârla bütünleşen bağları ve korunmuş mimarisi, burayı yalnızca bir turizm merkez olmaktan çıkarmış aynı zamanda bir yaşam kültürünün simgesi haline getirmiştir. Bozcaada, Türkiye'nin "sakin şehir" anlayışına en çok yakışan yerlerden biridir çünkü burada zaman yavaşlar, doğa ve insan bir uyum içinde varlığını sürdürür.

Adanın en büyük zenginliklerinden biri bağcılık geleneğidir. Üzüm bağları, hem manzaraya ayrı bir güzellik katar hem de şarap üretimiyle ekonomik değer yaratır. Yerel halkın yüzyıllardır sürdürdüğü bu gelenek, Bozcaada'yı Türkiye'deki en önemli şarap merkezlerinden biri haline getirmiştir. Aynı zamanda rüzgâr santralleriyle üretilen temiz enerji, adanın doğayla uyumlu gelişiminin somut örneklerinden biridir.

Ancak tüm bu güzelliklerin yanında Bozcaada'nın en önemli sorunlarından biri yaz aylarındaki su yetersizliğidir. Yaz aylarında artan turist sayısı ve tarımsal sulama ihtiyacı, adanın sınırlı su kaynakları üzerinde baskı yaratmaktadır. 2022 yılında yapılan ölçümlere göre yaz aylarında adanın nüfusu 3.000'den 15.000'in üzerine çıkmakta, bu durum içme ve kullanma suyu ihtiyacında ciddi sıkıntılara yol açmaktadır. Yerel yönetimlerin son yıllarda deniz suyunu arıtma projelerine yönelmesi bu soruna sürdürülebilir çözümler üretme çabasını göstermektedir.

Ekonomik açıdan bakıldığında Bozcaada'da turizm ve tarım başat sektörlerdir. TÜİK verilerine göre 2023 yaz sezonunda adayı yaklaşık 500.000 turist ziyaret etmiştir. Konaklama ve yeme-içme sektöründen elde edilen gelir, yerel ekonominin %60'ını oluştururken bağcılık ve tarım ürünlerinden sağlanan gelir yaklaşık %25'lik bir paya sahiptir. Geriye kalan kısmı ise enerji üretimi ve küçük ölçekli ticari faaliyetler tamamlamaktadır. Bu rakamlar, adanın ekonomisinin hem doğaya hem de turizme dayalı çift yönlü bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak Bozcaada, doğal güzellikleriyle büyüleyen ve ekonomik yapısıyla dikkat çeken bir ada olmakla beraber bu güzelliklerin sürdürülebilmesi için hem su kaynaklarının dikkatli yönetilmesi hem de turizm faaliyetlerinin kontrollü büyümesi gerekmektedir. Coğrafi açıdan Bozcaada, doğa ve ekonomi arasındaki hassas ilişkinin canlı bir laboratuvarı gibidir.

Alp Doruk Işık
10 FEN A

KALİFORNİYA'NIN BÜYÜSÜNE DOĞRU YOLCULUK: İNANILMAZ BİR DENEYİM

Ara tatilden birkaç gün önce annemler tatile Kaliforniya'ya gideceğimizi söylediler. Bu habere çok sevindim çünkü Kaliforniya'ya daha önce iki kez daha gitmiştim ve orayı çok seviyordum. Ancak bu, diğer gezilerimizden farklı olacaktı çünkü normalde bir şehre gidip orayı gezerdik ancak bu sefer oradaki terimiyle "road trip" yapacaktık. Yani en kuzeyden, San Francisco'dan, en güneye; SanDiego'ya, her yeri gezerek ilerleyecektik. Heyecanla valizimi hazırlamaya başladım. İki gün sonra havalimanına doğru yola koyulduk. Uçak yolculuğu uzundu ancak oldukça güzel geçti. 14 saat sonra San Francisco'ya indik. Hava çok güzeldi, hemen şehri keşfetmeye başladık. Öncelikle Golden Gate Bridge'yi, sonrasında ise şehirdeki turistik yerleri gezdik. Uçak yolculuğunun ve saat farkının yarattığı yorgunlukla o gece otelde çok güzel bir uyku çektik, iyice dinlendik. İkinci gün orada kiraladığımız arabamızla güneye doğru yolculuğumuza başladık. "17 Mile Drive" denen sahilde çok güzel manzaralarda sahip bir yoldan geçtik. Yol boyunca çoğunlukla okyanus sol tarafımızda kalıyordu, çok zevkli bir yolculuktu. Günü ise sahilde müthiş bir günbatımı izleyerek batırdık. Gün batımından sonra güneye doğru yola devam ederken bir saatlik yolculuğun ardından heyelandan dolayı yolun kapandığını öğrendik. Mecburen bu yolu geri dönüp otobandan gitmek zorunda kaldık. Bu da yolculuğumuzda yaşadığımız ilginç bir olaydı. Üçüncü gün Malibu ve Santa Monica'yı gezdik, yol üstünde yemek ve alışveriş molaları verdik. Dördüncü gün Newport Beach'i gezerek güne başladık. Sahilde yürüyüş yaptık, oradaki meşhur bir alışveriş merkezinde, Fashion Island'da, vakit geçirdik. Öğlene doğru bir şeyler yiyip güneye doğru yolculuğumuza devam ettik. Akşam Laguna Beach'e vardık ve gün batımını izledik. Sahildeki voleybol sahaları çok güzeldi, kardeşimle beraber voleybol oynamaya karar verdik. Yanımızda voleybol topu yoktu ama oradaki yerlilerin çoğu da sahilde spor yapmayı sevdiğinden voleybol oynayan birilerinden toplarını bir süre ödünç alıp alamayacağımızı sorduk ve hemen kabul ettiler. Normalde de voleybolu çok seven biri olarak okyanusun kenarında ve gün batımında voleybol oynamak gerçekten çok zevkliydi. Hava karardıktan hemen sonra yemek yemek için Irvine Spectrum Center'a gittik. Işıklar, kocaman yılbaşı ağaçları ve buz pateni pistiyle çok etkileyiciydi ve yılbaşı ruhunu çok güzel hissettiriyordu. Çok eğlenceli ama yorucu bir gün daha bitmişti. Otele gidip güzelce dinlendik.

Ertesi gün Disneyland'daydık. Hız trenleri, gösteriler derken gün çabucak geçti ve ailecek çok eğlenceli anılar biriktirdik. Son gün en güneye, San Diego'ya vardık. Annem yüksek lisansını San Diego State University'de yaptığı için bu şehirde çok fazla eski arkadaşı vardı. Oradaki son akşamımızda ise annemin eski arkadaşlarıyla vakit geçirdik. O gece, çok nadir yaşanan bir doğa olayı, biyolüminesans, vardı. Biyolüminesans, gece okyanusta dalgaların arasında oluşan ışıkların muhteşem bir ışık gösterisi oluşturması demekmiş. Annemin arkadaşı bu doğa olayının o gece yaşanacağını duyup bizi yakınlardaki en iyi gözlemlenebilecek sahile götürdü. Ama maalesef sahil çok karanlık olmasına rağmen o gece dolunay olduğu için okyanus yeterince karanlık değildi ve bu nedenle bu ışık gösterisini izleyemedik. Sonrasında annemin arkadaşları bizi evlerinde ağırladılar ve bol sohbetli, çok güzel bir akşam geçirdik. Sonraki sabah erkenden uyandık ve valizlerimizi toparlayıp havalimanına doğru yola çıktık.

İstanbul'a uzun bir yolculuğun sonunda vardık. Saat farkına alışmamız birkaç gün sürdü ve geldiğimizde oldukça yorgunduk ama o kadar eğlenceli bir geziydi ki bundan hiç gocunmadık. Kaliforniya'da geçirdiğimiz bu tatil gerçekten unutulmaz anılarla doluydu. San Francisco'dan San Diego'ya kadar her durakta farklı güzellikler keşfettik. Okyanus manzaraları, harika sahiller ve eğlenceli aktivitelerle dolu bu gezi, Kaliforniya'ya olan sevgimi bir kat daha artırdı. Tatil öncesi yaptığımız planların hepsini gerçekleştirmiş olmamız bizi çok mutlu etti. Başka ülkeleri de bu şekilde planlı gezmeyi çok isterim. Bu tarz seyahatler insana ömür boyu hatırlayacağı anılar armağan ediyor. Şehri gezip görmek, doğayla iç içe olmak ve farklı kültürleri keşfetmek isteyen herkese şiddetle tavsiye ederim. Özellikle San Francisco'dan San Diego'ya uzanan yolculuk, her kilometresiyle benzersizdir. Eğer bir gün yolunuz düşerse, bu rotayı mutlaka deneyimleyin!

Yasemin Şahin
9 AND A

Bir Adada Umudu ve Huzuru Bulmak: Midilli

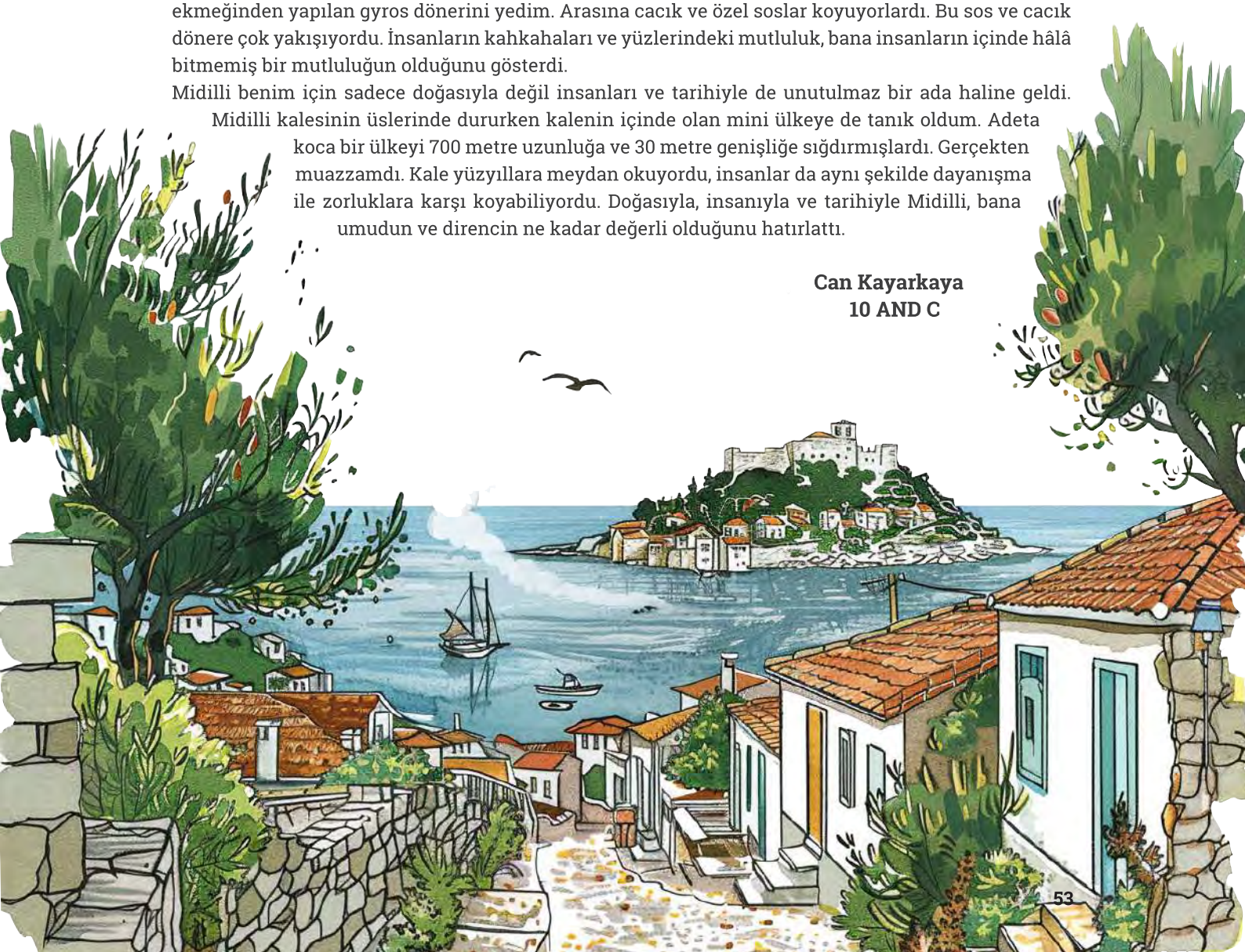
Bu yaz tatil amacıyla gittiğim Midilli'ye ayak bastığım ilk anda beni denizin güzel ve serin kokusu ile müthiş bir huzur karşıladı. Zeytin ağaçlarının yeşilliği ve insana kattığı o huzur benzersizdi. Adanın sakinliği, gündelik telaşlardan uzak bir hayatın güzel olduğunu ve stres olmayan bir ortamın insanlarda nasıl huzur etkisi kattığını ve nasıl rahatlattığını gösteriyordu. Ayrıca sokaklarda yürüyen balıkçıların günlük telaşını, küçük dükkanlarda satılan yöresel ürünleri ve halkın sıcak sohbetini görmek beni çok etkiledi. Midilli'nin dar sokakları, doğal güzellikleri ve insanların yaşamı birbirini çok güzel tamamlıyordu.

Gezi sırasında asla unutamayacağım bir olaya tanık oldum. Adanın bir köşesinde çıkan yangın, çevredeki zeytinlikleri ve doğayı tehdit ediyordu. Alevler büyürken insanlar panik olmak yerine dayanışma içinde hareket ediyorlardı. Kadınlar su taşıyor, gençler kovaları dolduruyor, yaşlı insanlar bile yardım etmek için ellerinden geleni yapıyordu. O an oradaki halkın doğaya verdikleri önemi ve dayanışmanın gücüne verdiği kıymeti hissettim. Yangına elbette biz de sessiz kalmadık. Zulme sessiz kalan dilsiz şeytandır, zihniyeti ile yola çıkarak sorunu hepimizin sorunu haline getirdik. Arabadaki yangın söndürücü ile söndürmeye destek olduk fakat doğal olarak o küçük yangın tüpü o tür bir yangını söndürmek için yeterli değildi. Yunanlıların acil yardım hattına da haber vererek yangının söndürülmesine destek olduk.

O gün ekiplerin geldiğini teyit ettikten sonra Midilli'nin sembolü olan Midilli Kalesi'ne yani Molyvos Kalesi'ne gittim. Yüksek surlardan aşağıya baktığımda hem denizi hem de şehri güzel bir açıdan görebiliyordum. Yangının dumanı uzaktan hâlâ gözüküyordu fakat kalenin güçlü taşları adanın tarihini ve direncinin bir simgesi gibi dimdik ayakta duruyordu. O günden sonraki günde de arkadaşımın önerisi üzerine Lesvos'a gittim. Sahil kenarında çok güzel balıklar ve tavuk döner ve pita ekmeğinden yapılan gyros dönerini yedim. Arasına cacık ve özel soslar koyuyorlardı. Bu sos ve cacık dönere çok yakışıyordu. İnsanların kahkahaları ve yüzlerindeki mutluluk, bana insanların içinde hâlâ bitmemiş bir mutluluğun olduğunu gösterdi.

Midilli benim için sadece doğasıyla değil insanları ve tarihiyle de unutulmaz bir ada haline geldi. Midilli kalesinin üslerinde dururken kalenin içinde olan mini ülkeye de tanık oldum. Adeta koca bir ülkeyi 700 metre uzunluğa ve 30 metre genişliğe sığdırmışlardı. Gerçekten muazzamdı. Kale yüzyıllara meydan okuyordu, insanlar da aynı şekilde dayanışma ile zorluklara karşı koyabiliyordu. Doğasıyla, insanıyla ve tarihiyle Midilli, bana umudun ve direncin ne kadar değerli olduğunu hatırlattı.

Can Kayarkaya
10 AND C

KAYSERİ'DE YEMEK, EĞLENCE VE UNUTULMAZ ANILAR

Kayseri'ye yaptığım bu yolculuk hem kültürel hem de kişisel olarak çok özel bir anıydı. Anneannemlerin Kayseri'de yaşaması her ziyaretimi daha da anlamlı kılıyor. Kayseri'nin tarihi dokusu, geleneksel mutfağı ve sıcakkanlı insanları her zaman beni büyülemiştir. Kış mevsiminde gerçekleştirdiğimiz bu gezide, Kayseri'nin benzersiz lezzetlerini tatma fırsatı buldum ve anneannemle vakit geçirerek pek çok unutulmaz anı biriktirdim. Yolda geçirdiğimiz uzun saatler, Kayseri'ye varmamızla birlikte yerini unutulmaz bir deneyime bıraktı.

Yolculuğumuz arabayla uzun bir sürece yayıldı. Yol ortasında, Kayseri'ye giden yolda mecburen bir mola verdik. Bir restoranda durup Kayseri kebabı ve kuru fasulye gibi yöresel yemeklerden tattık. Kuru fasulye, Kayseri'nin vazgeçilmez yemeklerinden biridir ve tatları gerçekten damağımda kaldı. Yemekler fazlasıyla lezzetliydi ama yolculuğun en keyifli kısmı Kayseri'ye vardığımızda başlıyordu. Yanımda mont ve kazaklarımı almayı unutmadım çünkü Kayseri'nin kışları bir hayli soğuk olabiliyor. Yolculuk boyunca arabada keyifli sohbetler ettik, müzik dinledik ve birbirimize Kayseri'de yapacağımız planlardan bahsettik. Dondurucu soğuğa rağmen, Kayseri'nin sıcak misafirperverliği beni her zaman olduğu gibi içine çekiyordu. Gece geç saatte anneannemin evine vardık ve yorgunluktan hemen uykuya daldık. Kayseri'ye her gidişimde anneannemin evinin o sıcacık atmosferi beni hemen içine çeker.

Ertesi sabah, sabahın erken saatlerinde muazzam bir kahvaltı sofrası bizi bekliyordu. Anneannemin evindeki sofrada, Kayseri'nin en meşhur kahvaltı lezzetlerinden olan pastırma ve sucuk yer alıyordu.

Kayseri pastırması, ince dilimleriyle sofrada adeta bir sanat eseri gibiydi. Sucuklar ise Kayseri'nin özgün baharatlarıyla hazırlanmış, damakta eşsiz bir lezzet bırakıyordu. Pastırmanın kokusu, sabah kahvaltısını daha da çekici hale getiriyordu. Anneannemin yaptığı sıcak sucuklu yumurta, o soğuk sabahı ısıtan en güzel lezzetti. Ayrıca, simit, peynir ve zeytin gibi klasik kahvaltılıkların yanı sıra, sıcak çay da sofranın vazgeçilmeziydi. Kahvaltı boyunca kuzenlerimle keyifli sohbetler yaptık, Kayseri'nin tarihi hakkında konuşarak bu şehirle bağlarımızı daha da derinleştirdik.

Çaylarımızı yudumlarken, Kayseri'nin geleneksel mutfağını daha yakından keşfetmeye karar verdik. Kahvaltı sırasında anneannem, her zaman olduğu gibi Kayseri'nin geleneksel yemeklerinin nasıl yapıldığını anlatıyor ve bize pişirme sırlarını veriyordu. O an, yemeklerin ardındaki kültürel mirası daha çok takdir ettim.

Bir öğleden sonra, anneannem ve arkadaşları "gün" yapıyorlardı. Kayseri'de kadınlar birbirlerine ziyarette bulunur, bolca yemek yapar ve keyifli sohbetler ederdi. Biz de kuzenlerimle birlikte onlara katıldık. Kadınların yaptığı yemeklerden her birinden tıka basa yedik. Anneannemin komşularının yaptığı Kayseri böreği, yağlama ve içli köfte gibilerinden her biri farklı bir lezzet sunuyordu. Ancak en çok sevdiğim yemek anneannemin arkadaşının yaptığı yağlamaydı. Yağlama, Kayseri mutfağının en özel yemeklerinden biri ve o kadar lezzetliydi ki kuzenlerimle birlikte neredeyse yemeğin yarısını bitirdik. Yağlama, yufka, et ve tereyağının birleşimiyle hazırlanmış hem doyurucu hem de inanılmaz lezzetli bir yemekti. Anneannemin arkadaşının elinden çıkan bu yemek, Kayseri mutfağının en güzel örneklerinden biriydi. Yemeklerin ardından kadınlar sohbet etmeye devam ederken biz de kuzenlerimle birlikte mutfakta ne varsa hepsini tıka basa yemiş olduk. Kayseri'nin mutfak kültürü, her zaman bana çok zengin ve özel gelmiştir.

Bir akşam, kuzenlerimle birlikte sabahlayacağımız için, anneannemin yakınındaki küçük marketten bolca abur cubur aldık. Çikolatalı atıştırmalıklardan cipslere kadar her şey vardı. Sabahlayacak olmanın heyecanı, bizi bir hayli coşturmuştu. Birbirimizle oyunlar oynayıp eğlendik, sonra da gece yarısı sıcacık çaylarımızla sohbet ettik. O kadar çok eğlendik ki saat üçe gelmeden uyuyakaldık. Ertesi sabah, bir an önce uyandık ve sabahın ilk ışıklarıyla birlikte kahvaltıya yöneldik. Biraz daha fazla uyuyamamıştık çünkü Kayseri'nin sabah kahvaltılarının ne kadar doyurucu ve lezzetli olduğunu çok iyi biliyorduk.

Sabah kahvaltısında Kayseri'ye özgü sucuklu yumurta, pastırma ve Kayseri böreği tekrar sofrada yerini almıştı. Anneannem, o kadar güzel bir kahvaltı sofrası hazırlamıştı ki uzun bir süre Kayseri'deki bu lezzetlere veda etmek istemedim. Güne keyifli bir başlangıç yaptıktan sonra anneannemlerle birlikte Kayseri'nin tarihi yerlerini gezmeye çıktık. Kayseri Kalesi, Erciyes Dağı ve geçmişten gelen pek çok iz bu şehirde beni büyülemişti. Yürüyüş yaparken Kayseri'nin tarihi dokusuna bir kez daha hayran kaldım. Sonrasında, hep birlikte Erciyes Dağı'na tırmandık. Kuzenlerimle bol bol eğlendik, karla kaplı dağların keyfini çıkardık.

Doğanın bu kadar muazzam olduğu bir yerde bulunmak, Kayseri'nin güzelliklerini daha da derinlemesine hissetmemi sağladı. Erciyes'teki manzarayı izlerken doğanın bize sunduğu güzellikler karşısında hayranlıkla durakladık. Kayseri'nin bu doğal zenginlikleri, gezimin bir başka unutulmaz anıydı.

Kayseri'deki son günümüzde, valizlerimizi hazırlayıp yola çıktık. Dönüş yolunda, Kayseri'de geçirdiğimiz anıları kafamızda tekrar canlandırarak evimize döndük.

Kayseri'deki lezzetler, eğlenceli anlar ve samimi sohbetler, bu gezinin en özel anılarıydı. Herkese bir dahaki sefere tekrar buluşacağımız sözünü verdik. Uzun bir tatilin ardından evimize döndüğümüzde içten bir oh çektik. Kayseri'ye her gidişimde yeniden keşfettiğim güzellikler ve anneannemle geçirdiğim vakitler, benim için paha biçilmez anılara dönüştü.

Hazal Ayvaz
9 AND B

KARADENİZ'İN GÜZELİ ORDU

Ordu'ya yaptığım yolculuk, bana Karadeniz'in güzelliklerini yakından görme fırsatı sundu. Şehre ilk vardığımda gördüğüm kıyıya paralel uzanan dağların denizle buluştuğu manzara büyüleyiciydi. Havanın serinliği, yeşilin binbir tonuyla kaplı ormanlar ve dalgaların kıyıya vuruşu bana burada doğanın hâlâ ne kadar canlı ve güçlü olduğunu hissettirdi. Sahil boyunca yürürken denizin tuzlu kokusunu içime çektim ve Ordu'nun insanın ruhuna işleyen sakinliğini fark ettim.

Gezimin ilk durağı Boztepe oldu. Teleferikle yukarı çıkarken şehrin nasıl kıyıya sıkıştığını, evlerin denize doğru yayıldığını görmek çok etkileyiciydi. Tepeye vardığımda ise karşıma çıkan manzara, Karadeniz'in uçsuz bucaksız maviliğiyle birleşen yemyeşil dağların kusursuz bir tablosu gibiydi. Daha sonra rotamı Perşembe Yaylası'na çevirdim. Burada sislerin arasından beliren tahta evler, yaylaların doğal düzenini ve insanların çevreye uyumlu yaşam biçimini bana gösterdi. Yaylanın temiz havası, çayırlarında otlayan hayvanlar ve suyun sesi insana tarifsiz bir huzur veriyordu. Bir diğer durak olan Ulugöl Tabiat Parkı sanki doğanın insan için özel olarak sakladığı bir köşe gibiydi. Gölün etrafında yürürken ağaçların suya yansıyan görüntüsü beni büyüledi. Ayrıca Ohtamış Şelalesi'nin serin suyunun sesi kulaklarımda hâlâ çınlıyor; bu doğal güzellikler Ordu'nun neden "yeşilin başkenti" olarak anıldığını bir kez daha kanıtlar nitelikteydi.

Ordu sadece doğasıyla değil tarihiyle de oldukça zengin bir şehir. Kurul Kalesi, bu topraklarda çok eski uygarlıkların yaşadığının bir göstergesi. Arkeolojik kazılardan çıkan buluntular, buranın tarih boyunca önemli bir yerleşim alanı olduğunu gösteriyor. Kalenin yüksek noktasından baktığımda geçmişle bugünün bir arada yaşadığı bir coğrafyada olduğumun farkındaydım. Şehir merkezinde gezdiğim Taşbaşı Kilisesi, mimarisi ve taş işçiliğiyle beni etkiledi; bugün kültürel bir mekân olarak kullanılması ise tarihin şehre nasıl yeni anlamlar kattığını gösterdi. Kıyıya doğru gittiğimde Yason Burnu'na uğradım. Efsanelere konu olan bu yarımada, hem Karadeniz'in hırçın dalgalarını izleyebileceğim bir seyir noktasıydı hem de tarihi Yason Kilisesi ile geçmişin izlerini taşıyordu. Ordu'nun tarihî güzellikleri, şehri sadece doğal yönüyle değil kültürel mirasıyla da değerli kılıyor.

Şehrin beni en çok içine çeken ögelerinden biri biri de fındık oldu. Nereye gitsem fındık bahçeleri ile karşılaştım. Ordu için fındık, sadece bir ürün değil hayatın her alanında yer alan bir kültür haline gelmiş durumda. Yıllardır ailelerin temel geçim kaynağı olmuş, ekonominin merkezinde yer almış. İnsanların emeğiyle birleşen bu ürün, şehre hem ekonomik hem de sosyal bir değer katıyor. Hatta yürürken konuştuğum birkaç kişi, çocukluklarından itibaren her yaz fındık bahçelerinde çalıştıklarını ve bunun onlar için bir yaşam biçimi olduğunu anlattı. Bu yönüyle fındık, Ordu'nun sadece ekonomisini değil insanlarının kültürünü ve yaşamını da şekillendirmiş.

Peki ya doğanın cömertliğine ne demeli? Bol yağış ve ılıman iklim sayesinde şehrin büyük bölümü gür ormanlarla kaplanmış. Kayın, kestane ve gürgen ağaçlarının oluşturduğu bu zengin bitki örtüsü bana şehrin neden bu kadar yeşil göründüğünü açıkça gösterdi. Bu doğal şartlar, manzarayı güzelleştirmekle kalmayıp aynı zamanda tarımı da şekillendirmiş. Özellikle fındık Ordu için sadece bir ürün değil adeta bir yaşam biçimi olmuş. Köylerden şehre kadar her yerde fındık bahçeleri ile karşılaşmak mümkün. Yıllardır ailelerin geçim kaynağı olan bu ürün, Ordu'nun ekonomisinin kalbinde yer alıyor.

Ordu bana hem doğanın cömertliğini hem de tarihin derin izlerini bir arada hissettiren harika bir şehir manzarası sundu. Yaylalarındaki huzur, göllerindeki dinginlik, sahilindeki canlılık ve tarihî yapılarındaki geçmişin sesi hafızama yer etti. Burada doğa ve insan birbirine sıkıca bağlanmış durumda.

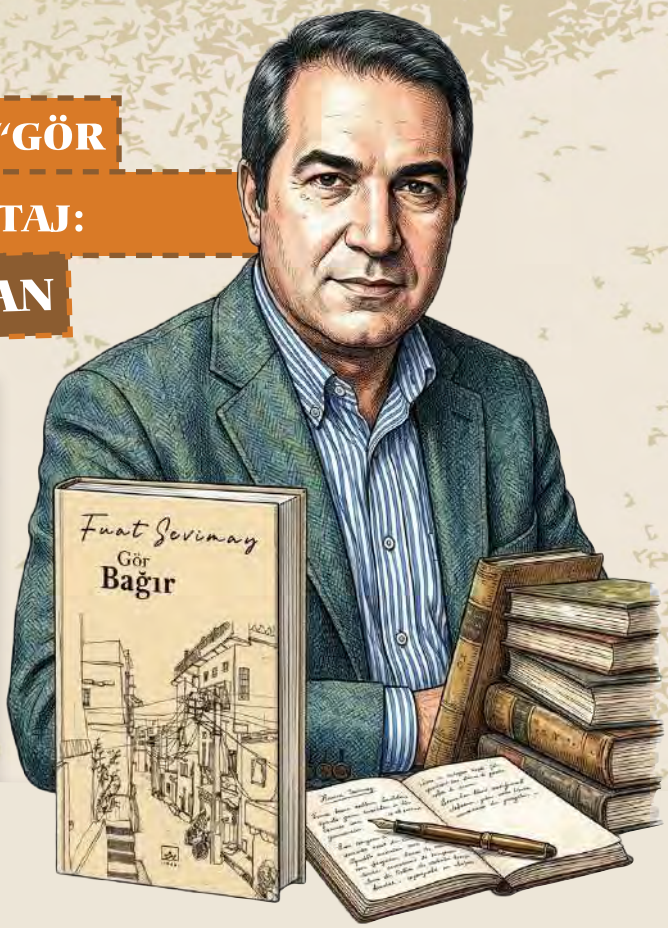
Ordu, sadece fındığıyla değil yaylaları, ormanları, kaleleri, şelaleleri ve sahilleriyle unutulmaz bir şehir. Benim için bu yolculuk, Karadeniz'in en güzel hazinelerinden birini keşfetmek oldu.

Aslı Zeynep Sevinç
10 FEN A

RÖPORTAJ

YAZAR FUAT SEVİMAY İLE "GÖR BAĞIR" ÜZERİNE RÖPORTAJ: SESSİZLİĞİN KIRILDIĞI AN

Toplumsal yaralara cesur bir kalemle dokunan "Gör Bağır" kitabının yazarı sevgili Fuat Sevimay, okulumuzu ziyaret ederek bizlerle buluştu. Hayatın içinde çoğu zaman görmezden gelinen detayları, dert edindiği meseleleri ve karakterlerinin derinliğini bizlerle paylaşan Sevimay "görmenin" ve "bağırmanın" sadece fiziksel bir eylem olmadığını; yazmanın, okumanın ve tartışmanın da güçlü birer haykırış olduğunu vurguladı. İşte, edebiyatın iyileştirici gücünü ve bir yazarın ilham kaynaklarını kendi ağzından dinlediğimiz o samimi ve ufuk açıcı söyleşimiz:

Yağmur: Fuat Bey, hoş geldiniz. "Gör Bağır" gibi toplumsal bir yaraya dokunan oldukça cesur bir eser yazma fikri nasıl doğdu? Size bu hikâyeyi yazdıran ilham neydi?

F.S: Bir öykü yazmaya başladığınızda aslında şu olmuyor: "Şöyle bir karakter anlatayım veya şöyle bir hikâye yazayım." değil. Bir film izlediğimizde, dizi izlediğimizde arkadaşımıza filmde etkilendiğimiz yönleri ve karakterleri anlatırız.

Aslında bunların hepsinden önce bir yazmak eylemi dertten çıkıyor. Hayatta dert edindiğiniz, mesele olarak gördüğünüz olguları yazarız. Örneğin bir haber yazısı görüyorum ve "Dolap Beygiri"ni yazıyorum. Edebiyat hep kasvetli, acıklı gelir mi size? Bir yazarın da okurun da derdi olmalı ancak dramatik anlatım dışında ironik bir biçimde bile dert anlatılabilir. Ben edebiyatımı bu yönde yürütmeyi seviyorum.

Doruk: Kitaptaki karakterleriniz çok gerçekçi, özellikle ana karakterlerin yaşadığı içsel çatışmaları ve sessizliği bu kadar güçlü anlatmanızın arkasında nasıl bir hazırlık süreci var?

F.S: Daha önce bana bu konuda gençlere tavsiyem olup olmadığı sorulmuştu. Söyleyebileceğim tek bir şey var: Karakterlerin derinleşme sebebi hayata bakmaktan ve hayata olan bakış açısından geliyor. "Hayata bakmıyor muyuz?" gibi sorular geliyor, hayata bakmak biraz daha şöyle bir şey: Çoğu zaman ana odak noktalarından dolayı fark edemediğimiz hayatın parçalarını fark etmek, bu farkındalığa erişmek. Örneğin restorana gittiğimizde bize servis veren garson, okul çıkışındaki güvenlik... Hayata baktığınız zaman kendinizden farklı olan hayatların da ince detaylarını açıklamaya, onlara hikâyelerinizde yer vermeye başlıyorsunuz. Böylelikle hikayemdeki karakterler ortaya çıkıyor.

Yağmur: Kitabın adı "Gör Bağır". Bu iki güçlü ve emir kipiyle kullanılmış fiil aslında kitabın tüm mesajını özetliyor. Bu ismi seçerken neyi hedeflediniz? Görmek ama bağıramamak ya da görüp de haykırmak hakkında ne düşünüyorsunuz?

F.S: Şöyle anlatayım, örneğin haberlerde şunları görüyoruz: Amerika'da kıyamet, Hollanda'da sorunlar... Her memlekette sorunlar var ki bizim memleketimizde de var: emek sömürüsü, kadının çektiği çile, şehirlerin artık betona boğulması gibi... Hepimiz bu sorunları görüyoruz ama öyle bir iklim var ki gizli gizli bu sorunlar konuşuluyor. Bu sebeple bağırmamız lazım fakat sadece fiziksel bir haykırıştan bahsetmiyorum, bir öykü yazmak ve o öyküyü

okumak da bağırmaktır. Görüp bağırmak; sohbetle tartışarak, kitapla üstüne düşünüp taşınarak da yapılıyor. O yüzden "Gör Bağır" adını kullanmak istedim. Aklımdaki ilk kitap adı "Kör Bağır"dı, "bağır" ifadesiyle hem bağırma anlamını hem de yürek anlamındaki bağırın yani yüreğin körleştiğini anlatmak istedim. Sağ olsun yayınevindeki arkadaşım, "Neden kör yapıyoruz abi?" diye sordu, o anda aklıma geldi evet neden kör olalım, kör mör değiliz, görüyoruz o yüzden evet gör bağır olsun şeklinde anlattığım hikayelerle örtüşecek bir şekilde kitabın adı "Gör Bağır" olarak kaldı.

Doruk: Siz aynı zamanda bir çevirmensiniz, zorlu yazarları çevirmenin kendi kurgunuzu ve dilinizi oluştururken size nasıl bir katkısı oldu?

F.S: Örneğin James Joyce vardır, dünyanın en zor romanı olan "Finnegans Wake" adlı eserini çevirdim. Genelde yayın dünyasında zor metinlerin çevirmeni olarak tanınıyorum, böyle bir metin olduğunda bana gönderiyorlar. Bütün bu değerli yazarların zihninde dolaşınca da haklı olarak senin sorduğun soru gibi akıllara şu geliyor: "Bu yazarlar senin edebiyatını besliyor." Ben yıllardır şunu söylemeye çalışıyorum, ukalalık gibi anlaşılmasın lütfen, "Hayır, Joyce benden besleniyor." Biz şöyle düşünüyoruz: "Bu çok zor metinleri çevirdin, o zaman ana dilin gibi İngilizce biliyorsun, değil mi?" Ben de yıllardır şunu söylerim: "Annem ve babam Kayserili, niye ana dilim gibi İngilizce bileyim, ana dilim gibi Türkçe biliyorum.". Olağanüstü güzel bir dilimiz var arkadaşlar, tabii her dil kendi içinde güzeldir fakat Türkçe dünyanın en güzel dillerinden birisi, Türkçe müthiş bir matematiğe sahiptir ve bize çok fazla imkân sağlar. Bu nedenle ben kendi öykülerimde dile hâkim olmayı, dile deyimleriyle sıfatlarıyla at koşturmayı öncelik aldığım için çevirilerde de bunu kullanırım. Çeviriler beni tabii ki besliyor ama illaki kıyaslarsanız, kendi metinlerimden oraya etki çok daha fazladır.

Yağmur: Öykülerinizde bulunan olaylardan herhangi biri sizin hayatınızda size yakın olan bir durum mudur?

F.S: "E" öyküsünün ilk yarısında bir grup genç sahilde vakit geçiriyor, ikinci yarısında ise karakterlerden biri nezarethaneye giriyor ve ardından ev hapsine tabii tutuluyor. Hikâyenin ikinci yarısı benimle ilgili. 20 yıl önce bir akrabamız bize bir hikâye anlatmıştı: O zamanlar henüz sevgililer; enişte de aşkından ne yapacağını şaşırmış, aklı bir karış havada bir hâlde, "Sevgimi göstermek için ne yapabilirim?" gibi şeyler düşünüyor fakat cepte para pul yok. Kadının adı da Enise, malum olarak "E" harfi ile başlıyor. Tam Emlak Bankasının önünden geçerlerken "E" harfi gözüne çarpıyor, söküp Enise'ye götürüyor. Enise ise evet güzel hoş fakat, "Napacağım bunu?" gibi bir tepki veriyor.

Sonra ben öyküyü yazmaya başladığımda dedim ki öykümü bununla birleştireyim. Bazen evet, kendi hayatımızdan besleniyoruz, bazen bir yakınımızın hikayesinden bahsediyoruz, bazen bir haber izliyoruz film izliyoruz etkileniyoruz ama asıl olay şu ki hepsini harmanlıyoruz ve özgün bir hikâye, özgün bir karakter ortaya koyuyoruz.

Doruk: Söyleşimizin sonuna gelirken "Gör Bağır" diyerek hepimizi cesaretlendirdiniz. Peki, bu söyleşiyi okuyanlara, yani sizin okurlarınıza son olarak ne iletmek istersiniz? Kelimelerinizle dert edindiğiniz dünyayı okuyanlara mesajınız nedir?

F.S: Okura mesaj vermek haddime değil çünkü okur zaten bu eylemin bir parçası. Ben yazarak bağırıyorum, o da okuyarak bu sese ses katıyor. Benim tek ricam ya da temennim şu olabilir: Hayata bakmaktan vazgeçmeyin. Sadece kendi penceremizden değil o hiç fark etmediğimiz garsonun, yanından hızla geçtiğimiz işçinin, susturulmuş bir kadının penceresinden de bakmayı deneyin. Edebiyat; bize başka hayatları yaşama, başka dertleri anlama imkânı sunan sihirli bir anahtardır. O anahtarı kullanmaktan çekinmeyin. Okuyun, okuduklarınızı konuşun, tartışın. Çünkü bir sorunu gizli gizli fısıldamak onu büyütür ama üzerine konuşmak, yazmak, okumak o sorunu çözmenin ilk adımıdır. Unutmayın, her birimiz gördüğümüzü haykırdığımızda, en büyük sessizlikler bile kırılır.

"Gördüklerimizi haykırmanın" sadece bir eylem değil aynı zamanda bir sorumluluk olduğunu bize bir kez daha hatırlatan, kelimeleriyle bize ilham ve cesaret veren değerli yazar Fuat Sevimay'a bu samimi ve ufuk açıcı sohbeti için tüm arkadaşlarımız adına sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Yağmur Karaman (9 AND A)
Doruk Çiğdem (9 FEN A)

ŞİİR

KARANLIK, YANKI VE ÇIĞLIK

Gözlerin önü karanlık, sesler yankılı ve çığlıklar...
Bir avuç yerin ortasında, yaşam çabaları
Etrafı çevrili ve de yerin bin kat altında
Yapayalnız umutsuzluğun ortasında
Bir dal umuda tutunup çıkarılmak,
Kurtarılmak ister ıssızlığın ortasından

Gözlerin önü karanlık, sesler yankılı ve çığlıklar...
Taştan duvarlı kuyunun dibinde, yaşam çabaları
Yaslamak ister sırtını, güvende olmak ve güvenmek
Dendi ise, "Düştüğünde uzatılır bir ip." diye
Korkmaz ki insan enkaz bir harabeden

Gözler önü bu sefer tam karanlık, sesler sarsıcı ve çığlıklar...
Avuç içi kadar o yer revaydı faniye
Çok görmüş olsa gerek "kader", onu da yıkıp hapsetti nefessizliğe
Taştan duvarlar mıydı çöken ve nefesini boğan,
Yoksa adalet miydi harabeye dönüşen?

Gözler önü hâlâ karanlık, sesler sessizleşiyor ama hâlâ var çığlıklar...
Bir avuç yerin ortasında, yaşam çabaları
Etrafı çevrili ve de yerin bin kat altında
Aydınlıktan uzak kuyusu, olacaktı mezarı yakında
Bir ipe tutunup çıkarılmak,
Kurtarılmak ister ışıksızlığın ortasından

Akan en ufak delikten, ip de umut da değil,
Kandı.
İp uzatılacaktı halbuki, dünün bin misli olmasaydı ederi.

Gözlerin önü karanlık, sesler yankılı ve çığlıklar...
Ufak bir ışık demeti mi görünür oracıkta, tepede?
Ala çalan bir renk, yürekler sancılı ve kıvılcımlar
Yukarıyı görüyor, uzak da değildi ki yıldızlar ışığına
İnci inci yıldızlar, her biri birer umut huzmesi

Gözlerin önü kapkaranlık, sesler boğuluyor ve çığlıklar...
"Birdenbire ateş ve duman" ve de yükselen feryatlar
Karaya bulanmış her bir huzme, köşe başı is, köşe başı pus
Tepeden derinlere uzatılmış bir merdiven
Acemi işi ve de derme çatma
Gözükmez olur ve de ulaşılamaz; duman altı, avuç içinden hallice kuyuda

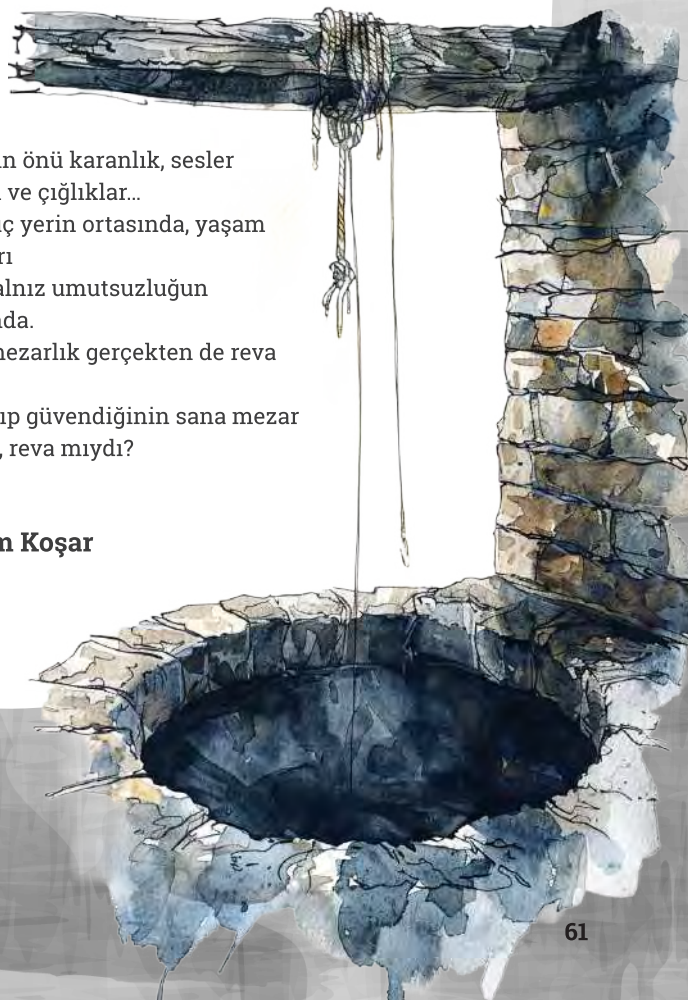
Akan en ufak delikten, merdiven de su da değil,
Kandı.
Su akıtılacaktı halbuki, dünün bin misli olmasaydı ederi.
Merdiven uzatılacaktı halbuki, canlarla yanmasa idi üzeri.

Gözlerin önü aydınlığa yakınsar, sesler boğulmaya devam eder ve çığlıklar...
Bir avuç yerin ortasında, yaşam çabaları
Etrafı dumanlı ve de yerin bin kat altında
Yapayalnız umutsuzluğun ortasında
Bir dal umuda tutunup çıkarılmak,
Kurtarılmak ister soluksuzluğun ortasından
Ancak bilir miydi ki tek umudu birkaç parça çaputtu yalnızca?

Huzurla uyumak ister, güvende olmak, ve güvenmek
Dendi ise "Düştüğünde uzatılır bir el." diye
Korkmaz ki insan tutuşan birkaç tahtadan.

Gözlerin önü hırs, seslere sağır kulaklar ve hırsızlar
Bir avuç yerin uzağında, zevküsefa içinde
Etrafı çevrili ve de yerin bin kat üstünde
Kuyunun dibi gibi dipsiz hırslarda
Ederi katlanan çerçöpken, ucuz olansa insanın adı
Yükselmek ister olduğundan da yukarıya

Çöken değildi kuyunun taştan duvarları,
Yanan değildi uzatılan ahşap merdiven,
Adalet ki adeta bir enkaz
Vicdan ki külleri bile kalmadı

Gözlerin önü karanlık, sesler yankılı ve çığlıklar...
Bir avuç yerin ortasında, yaşam çabaları
Yapayalnız umutsuzluğun ortasında.
Sahi, mezarlık gerçekten de reva mıydı?
Yaslanıp güvendiğinin sana mezar olması, reva mıydı?

Evrim Koşar
12 IB

UYKUSUZ 1

Aralığın on beşi saat gece yarısı,
İstanbul yine tatlı uykusundadır.
Soğuklar da geldi hani, hasta eden soğuklar,
Mesele yok doktor bey,
Allah'a şükür paltomuz var!
Karın yağışını özledim, beyazını özledim pamuğun,
Sıcak bir çorbanın içimi ısıtmasını,
Bahçemizi örten beyazı,
Kardan adam yapmayı, çocukluğumu özledim.
Neyse parası vereyim Affan Dedem!
Bana da sat çocukluğumu,
Adımı, sanımı, yaşımı al; bırak bana son umudumu.

Toprak Sezer
HZ FEN A

UYKUSUZ 2

Yine gece çöktü, karardı hava İstanbul'da,
Zaten İstanbul'da güneş çok erken batar.
Bir kuştu uçuşan, kalbimin semalarında;
Elbet fazla sürmez, bir gün o da kaçar.
Aralığın on dördü gece, penceremden dışarıyı seyretmekteyim,
Keyfim de biraz kaçık icabında.
Bilmem, bilemem; hatam, yanlışım nedir;
Belki de haklıyımdır hani, hata öbürlerindedir.
İşte ne oldu, nasıl olduysa kaçıktır keyfim aralığın on dördü gece,
Ve ay ışığında hayalim, belki daha parlaktır bu gece.
Galata kulesi hala usul usul sevgilisini bekler, bilirim,
Ve ben semadaki parlak yıldızların birine dalar giderim.

Toprak Sezer
HZ FEN A

DEVRANIN HÜKMÜ

Ne gamdır ki bu güzmüşçesine yerle yeksan olur devran;
Seyrân-ı cihân ol bana zindân, zevk u şevk uzak bir meydan.
Bahtım yalnız bir sikkedir, düşmüştür yağmalanmış bir sandan.
Hârab olan gerçek şampiyon için dönmez ki devr-i zaman.

İstintak et leyl-ü-nehâr, "Senin hakkın mıdır kazanman?"
Hiç mi şeref sahibi olmaz bir insan, keşke ber-dâr olsan.
Onun yere basması hak mıdır, o ki dünyaları yakan.
Odur gerçek şampiyonu katleden, şerri dünyaya salan.

Hain mi gelir galip, yürek mi dayanır görmeye heyhât?
Gözlerim arar nuru, görmek istemem bu ise hakikat.
Aşık Vettel der ki; kahpe felek, neyledim ki böyle bahtım?
Zafer şerbeti kelbe sunulur, bana düşer zehr-i hicvân.

Ayda Çetinkaya
10 FEN A

GELDİ OLAYI

Hayvan sevmeye doyum olmaz,
Köpek ne kadar yanaşsa,
Kedi o kadar yapar naz.
Kedi dediğin küstah,
Köpek seni bırakmaz.

36, Beşiktaş, iki katlı evimiz
Bir köpek yaklaştı, sanırsın var mazimiz.
Ev köpeği besbelli, yoldan çıkmış olmalı
Koklaşıp sırnaşadur, koruyup kollamalı.
Gideceği yok idi, alıverdim içeri,.

Yarın erken oluverdi, başladım okşamaya.
Ev halkına bakındı, alıştı manzaraya.
Sanırsın yıllardır burada, bizimle bir arada.
Gel zaman git zaman gönüllerde taht kurar da,
Mahallenin kalbinde her daim aklında.

Bir gün kayıp oldu, Beşiktaş'ta gören oldu.
Acıyla çıktım yola, bir baktım da bulundu.
Köpek koştu üstüme, adam bakakala,
Dedim köpek beni sevir, bırak gidelim kol kola
Adam dedi "o benim," bir yıl oldu kaybola

Dedim,"Ağa arada gelsem olmaz mı?"
Adam yüzünü buruşturdu, epey ters idi bakışı
Aldığım ders oldu, neşem hüzün oldu,
Başkasının malına "benim" diyen ben oldum
Kaptırınca haksız malı, boş el kalan ben oldum

Kerem Hancı
10 FEN B

"Bir an durursunuz beklemiyor gibi bunu
İçeriye girseniz
Şimdi değil sonra
Yaşamak telâşı çekip götürür sizi
Esen soğuk rüzgârda."

RÜZGARGÜLÜ

Birer rüzgârgülüydük hepimiz
Esen rüzgarın hızına ayak uydurmaya çalışan
Umutsuzca sonsuz bir döngünün içinde sıkışıp kalmış
Sürekli koşuşturmaktan yorulmuş

Hayallerimizi erteleyerek
Umudumuzu, mutluluğumuzu
Yalnızca bizi yönlendiren rüzgarın
Hızına yetişememe korkusunu yaşayarak

Her rüzgârgülü eşsiz renktedir
Hayalleridir bu renkler, yetenekleridir
Yakalaması gereken renklerdir bunlar
Rüzgarın esintisinde kaybetmemesi gereken

Peki ne olurdu bu renklere
Rüzgârgülü yetişmeye çalışırken
Telaşla esen rüzgarın hızına
Kaybolurdu, netliğini yitirirdi tüm renkler

Yok olurdu onu özgün yapan ne varsa
Kapana kısılmış, dönmeye şartlanmış
Herhangi birinden ne farkı kalırdı
Peşinden koşmaya çalışırken hayatın

Perihan Oya Şengül
12 IB

TANRILARLA ARAMIZDAKİ SIRLAR

Saklamaya çalıştığımız
Kefaretini ödediğimiz
Bir gerçek vardı hepimizin
Tanrılarla bizim aramızdaki bir sır

Ben Arakhne
Becerisinin cezasını çeken
Örümceğe dönüştürülen
Sonsuz dokumaya hapsedilen

Ben Galateia
Aslen bir heykel olan
Ardından bir kadına dönüştürülen
Heykeltraşının biçtiği hayata mahkum

Ben Herakles
Kıskanç tanrıçanın nefretiyle karşılaşan
On iki göreve tabi tutulan
Aklını kaçıran kahraman

Ben Kassandra
Ülkesinin sonunu gören
Anlatmaya çalışsa da başkasına
Kimsenin inanmadığı çaresiz

Ben Medusa
Bir tanrının suçu yüzünden
Başka tanrının cezalandırdığı
Yılan başlı kadın

Ben Prometheus
Aklın üstünlüğünü savuran
Ateşle düzene başkaldıran
Kartal tarafından parçalanan

Kimimizin sırrı yeteneğiydi
Bilgeliğiydi, aklıydı
Kimimizinki de bir başkasının yaptıkları
Farklı farklıydı sırlarımız

Bir ortak noktası varsa sırlarımızın, bizim
Hepimizin cezasını çekmesiydi
Hak etmediklerimizin
Tanrıların omuzlarımıza yüklediklerinin

Perihan Oya Şengül
12 IB

SIDDHARTHA
MASALI

IŞIĞIN YOLCUSU SİDDHARTHA

Bir varmış bir yokmuş. Zamanın durduğu, gecelerin ay ışığıyla aydınlandığı uzak bir ülkede gökyüzüyle suyun birbirine karıştığı bir şehir varmış. Bu şehrin ortasından gümüş gibi parlayan bir ırmak akarmış. Irmağın sesi bazen şarkı gibi yumuşak bazen de bilge bir öğretmen gibi derinmiş. Bu şehirde kalbi sorularla dolu Siddhartha adında bir genç yaşarmış. O, bilge bir Brahman'ın oğluymuş. Babası ona kutsal sözleri, duaları ve ritüelleri öğretmiş. Herkes onun gelecekte büyük bir bilge olacağını söylermiş. Fakat Siddhartha ne kadar öğrenirse öğrensin içinde hep bir boşluk hissedermiş. Her sabah güneş doğarken ırmağın kenarına gider, suya bakar, kendi yansımasını seyredermiş. Kendi kendine fısıldarmış: "Bilgelik sözcüklerde mi gizli yoksa sessizliğin içinde mi?" Bir akşam babası onun bu halini fark etmiş ve sormuş:

- Oğlum neden her gün bu ırmağın kenarına gidiyorsun?

Siddhartha usulca cevap vermiş:

- Çünkü baba, ırmak bana bir şey söylüyor ama ben hâlâ anlayamıyorum.

O gece Siddhartha derin bir rüya görmüş. Rüyasında ırmak dile gelmiş: "Ey arayış yolcusu, ışığı bulmak istiyorsan önce gölgelerle tanış." Sabah olduğunda Siddhartha artık kararını vermiş. Babasına demiş ki:

- Baba ben kendi yoluma gitmek istiyorum. Kendimi bulmadan yaşamak bana huzur vermiyor.

Babası sessizce oğlunun omzuna dokunmuş.

- Git öyleyse oğlum. Ama bil ki aradığın şey bazen uzaklarda değil kendi içinde gizlidir.

Siddhartha çocukluk arkadaşı Govinda'yla vedalaşmış:

- Govinda ben bilgelik yoluna gidiyorum

Govinda üzülmüş ama gülümsemiş:

- Dilerim aradığın seni bulur dostum.

Ve böylece Siddhartha ırmağın sesiyle başlayan yolculuğuna çıkmış.

Yolculuk uzun ve zorluklarla doluymuş. Siddhartha günlerce yürümüş; ormanlar, vadiler, köyler geçmiş. Derken bir sabah "Renkler Vadisi" denen büyülü bir yere gelmiş. Vadide ağaçların yaprakları her gün başka bir renge bürünür, taşlar gökyüzüyle birlikte ışıldarmış. Burada yaşayan yaşlı bir ressam ona demiş ki:

- Her renk bir duygudur. Kırmızı tutkudur, mavi sükûnettir, yeşil yaşamdır. Sen kendi rengini bulmadan dünyayı anlayamazsın.

Siddhartha vadide günlerce dolaşmış. Kırmızının ateşinde tutkuyu, mavinin gölgesinde huzuru, yeşilin kalbinde yaşamı hissetmiş ama kendi rengini bulamamış. Güneş batarken içinden bir ses yükselmiş: "Nedir bu murakebe? Neymiş bedenden çıkıp gitme? Neymiş nefesin tutulması?" (Hesse 26-27)) Bir sabah vadiden ayrılmış, uzaklarda büyük bir şehir görmüş. Şehrin kapısında bir kuş satıcısı oturuyormuş. Kafeslerin biri altınla süslenmiş. İçindeki kuş sessizce ağlıyormuş. Siddhartha merakla sormuş:

- Neden ağlıyorsun küçük kuş?

Kuş cevap vermiş:

- Parlak bir kafesin içinde donuk bir dünyada yaşıyorum.

Siddhartha bu sözü hiç unutmamış ve yoluna devam etmiş. Şehir parlaklığıyla göz kamaştırıyormuş. İnsanlar gürültüyle alışveriş yapıyor, altın paraları birbirine çarpıyormuş. O kalabalığın içinde Kamala isminde zarif bir kadın görmüş. Kamala gül bahçelerinde oturur, herkesle gülümseyerek konuşurmuş. Gözlerinde bilgelikle güzelliğin buluştuğu bir ışık varmış. Siddhartha onun yanına gitmiş. Kamala ona sevmeyi, sabrı ve zarafeti öğretmiş. Bir gün Kamala ona demiş ki:

- Sevgi insanın aynasıdır. Kendini sevmeden kimseyi anlayamazsın Siddhartha.

Siddhartha artık bu şehirde yaşamaya başlamış. Burada Kamaswami adında zengin bir tüccarla tanışmış. Kamaswami ona ticaretin sırlarını öğretmiş. İnsanların açgözlülüğünü, hırsını, korkusunu görmüş. Zamanla Siddhartha da altınlar kazanmış, güzel elbiseler giymiş, herkesin saygı duyduğu biri olmuş. Ama geceleri ırmağın sesi düşlerine girermiş. Kalbinde derin bir boşluk hissedermiş. Bir gece aynaya bakarken tanıyamadığı bir yüz görmüş. Gözleri yorgun, kalbi boşmuş. "... Kendimden korkuyordum çünkü kendimden kaçıyordum..." diye fısıldamış Siddhartha. Tam o sırada odanın duvarında bir ışık belirip insana dönüşmüş. Bu kişi tüm ülkede bilgelik ışığıyla tanınan Gotama'ymış. Halk arasında "Altın Gölge" olarak bilinir, yolunu kaybedenlere rehberlik edermiş. Gotama, Siddhartha'ya yaklaşmış:

- Oğlum, ışığı arıyorsan gölgeden korkma. Her ışık karanlığın içinden doğar.

Siddhartha diz çöküp sormuş:

- Bilgeliğe giden yolu nasıl bulurum efendim?
Gotama gülümsemiş:
- Yolu bulamazsın çünkü yol sensin. Git ırmağı dinle, o sana senin dilinde konuşur.
Siddhartha başını eğip teşekkür etmiş. Sabah olduğunda şehirden ayrılmış. Altınlarını, dostlarını hatta geçmişini geride bırakmış.
Kamala'ya veda ederken kadın gözyaşlarını tutamamış.
Günler, haftalar geçmiş. Siddhartha nihayet ırmağın kıyısına ulaşmış.
Irmak onu tanımış; sular şırıldamış, dalgalar birbirine fısıldamış. Irmağın kıyısında Vasudeva adında yaşlı bir kayıkçı oturuyormuş. Gözleri ırmak kadar derin, sesi rüzgâr kadar dinginmiş. "Hoş geldin evlat." demiş. "Irmak seni uzun zamandır çağırıyordu." diye ekemiş. Siddhartha eğilerek selam vermis:
- Evet onu hep duydum ama anlamını şimdiye dek hiç kavrayamadım.
Vasudeva gülümsemiş:
- Dinlemeyi öğren. Çünkü ırmak susanlara konuşur.
Siddhartha günlerce ırmağın yanında kalmış. Rüzgârla suların arasında bir müzik varmış, bazen Kamala'nın kahkahasını, bazen Govinda'nın sabrını, bazen Kamaswami'nin hırsını duyuyormuş. Hepsi tek bir sesin içinde birleşmiş. Bir gece dolunay doğduğunda ırmak aniden aydınlanmış. Dalgaların üzerinde Gotama'nın silüeti belirivermiş. "Artık gölgeden korkmuyorsun." demiş Gotama'nın sesi. "Çünkü gölgenin de ışığa ait olduğunu öğrendim." diye yanıtlamış Siddhartha. O anda ırmakta binlerce yansıma oluşmuş ve hepsi Siddhartha'nın yüzüne dönüşmüş. Her yansıma farklı bir duyguyu, farklı bir yaşamı temsil ediyormuş. Siddhartha gözlerini kapatıp mırıldanmış: "Her şey birdir. İyilik de kötülük de aynı ırmakta akar." (Hesse 133) O anda suyun sesi bir ezgiye dönüşmüş, rüzgâr yaprakları savurmuş. Siddhartha artık bilgelik yolculuğunun sonuna gelmiş. Çünkü anlamış ki bilgelik bir yer değil bir hâlmiş ve insanın içindeki sessizlikte saklıymış.
Bir gün Govinda tekrar gelmiş. Siddhartha'nın yüzündeki huzuru görünce sormuş:
- Ne buldun da bu kadar sakin oldun Siddhartha?
Siddhartha ırmaktan bir avuç su alıp Govinda'ya uzatmış:
- Bak dostum, suyu tutamazsın ama o hep akar. İnsan da böyledir. Geçmişine tutunamaz ama kendi kaderince yolunu bulmaya çalışır.
Govinda sessiz kalmış, ırmağın sesini dinlemiş. Irmak ikisine de aynı melodiyi fısıldamış: "Bilgelik, sessizliğin kalbinde yankılanır." Ve o günden sonra derler ki kim ırmağın kenarına oturup gözlerini kapatırsa Gotama'nın ışığını ve Siddhartha'nın sesini duyar. Irmak hala akar ama artık her damlasında bir hikâye taşır. Işığın yolcusunun hikâyesini.

Kayl Havlıcı
10 FEN A

Hesse, H. (2020). Siddhartha (K. Şipal, Çev.). Can Yayınları.

ALTIN NEHİR VE BİLGELİK PERİSİ

Bir varmış bir yokmuş... Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde develer tellal iken, pireler berber iken, ben dedemin beşiğini tıngır mıngır sallarken...

Uzak diyarların birinde, sabahları sisle, geceleri yıldızlarla süslenen bir köyde Siddhartha adında bir genç yaşarmış. Babası, köyün en bilge rahibiymiş. Herkes onun da babası gibi bilge biri olacağını söyler, Siddhartha'nın adını saygıyla anarmış.

Ama Siddhartha'nın içinde, kelimelerle anlatamadığı bir boşluk varmış. Her gece yıldızlara bakar, kendi kendine fısıldarmış:

— "Bilgeliği kelimelerde değil kendi içimde bulmam gerek." (Hesse 14)

Bir gün, göl kıyısında meditasyon yaparken suyun yüzeyinde bir ışık belirivermiş. Işık büyümüş, içinden parıltılı kanatlarıyla bir Bilgelik Perisi çıkmış. Perinin sesi, nehir gibi yumuşak ve derinmiş.

— "Siddhartha," demiş, "kalbin arayışla dolu. Gerçeği bulmak için bu köyü terk etmelisin. Ama unutma, gerçek bilgelik altınlarda değil, sessizliktedir. Yolun zorluklarla dolu olacak; devlerle, perilerle, kendi gölgenle bile karşılaşacaksın."

Siddhartha kararlıymış. Babasından izin almış, en yakın dostu Govinda ile birlikte yola çıkmış. Ormanlardan geçmişler, dağları aşmışlar. Bir gece ay ışığı altında dinlenirken, gök gürlemiş, yer sarsılmış. Karşılarına taş gibi sağlam bedenli, gözleri köz gibi yanan bir dağ devi çıkmış.

Dev, gökyüzünü titreten bir sesle kükremiş:

— "Ben Guruk! Bu dağların bekçisiyim! Bilgeliği arayan, kalbini tanımadan buradan geçemez!".

Govinda korkudan titremiş. Ama Siddhartha sakince öne çıkmış:

— "Ey Guruk, ben kalbimi tanımak için yoldayım. Ne seninle savaşmak isterim ne de senden korkarım. Ben sadece anlamak istiyorum."

Dev bir süre sessiz kalmış, Siddhartha'nın gözlerinin içine bakmış. Sonra yüzünde bir tebessüm belirip gökyüzüne karışan bir bulut gibi kaybolmuş.

— "Cesaretin bilgeliktendir. Geçebilirsin."

Siddhartha ve Govinda yollarına devam etmiş. Günler sonra, güneşin ışığıyla parlayan Altın Nehir'e varmışlar. Nehir öyle parlakmış ki sanki binlerce yıldız suya düşüp orada kalmış. Siddhartha suya eğilmiş, yüzünü görmek istemiş ama suyun içinde kendini değil geçmişini ve geleceğini görmüş.

Nehir birden konuşmuş:

— "Ben zamanı taşırım. Her şey bana gelir, bende birleşir. Her şeyin başlangıcı da sonu da benim."

Siddhartha suya bakarken fısıldamış:

— "Demek her şey bir bütüne ait... Her ses, her bilgi, her düşünce aynı kaynaktan geliyor." (Hesse 42)

Bu sözlerden sonra Govinda, farklı bir yoldan gitmek istemiş ve Siddhartha'dan ayrılmış.

Siddhartha yalnız başına yollara düşmüş. Günler sonra, dev kuleleriyle ışıldayan bir şehre ulaşmış.

Şehirde, güzelliğiyle herkesin büyülendiği Kamala adında bir kadın yaşarmış.
Fakat kimse bilmezmiş ki Kamala aslında rüya âleminin perilerinden biriymiş. Kalpleri sınamak için insan kılığına girmiş.
Kamala, Siddhartha'ya dünyanın zevklerini, sevgiyi ve tutkuyu öğretmiş. Siddhartha zamanla zenginleşmiş; ipek elbiseler giymiş, altınlar takmış. Ama her gece aynaya baktığında, gözlerindeki parıltı ve ışık biraz daha sönüyormuş.
Bir gün aynaya bakarken kendi kendine söylemiş:
— "Kendimi kaybettim. Artık ne bilge bir öğrenci ne de özgür bir gezginim." (Hesse 84)
Tam o anda Kamala odasında belirmiş, etrafını mor ışıklar sarmış.
— "Siddhartha," demiş, "gerçek bilgelik kaybolduktan sonra yeniden doğmaktır. Git, kendini yeniden bul."
Siddhartha ertesi sabah her şeyini ardında bırakmış. Günlerce yürümüş, sonunda bitkin düşüp bir ağacın altına uzanmış. Uykuya dalmış ve rüyasında Bilgelik Perisi'ni görmüş.
Peri gülümsemiş:
— "Senin yolculuğun bitmedi. Ne arıyorsan, hepsi içinde. Dinlemeyi öğren, çünkü sessizlik konuşur."
Uyandığında yine o Altın Nehir'in kenarındaymış. Nehir bu kez daha farklı akıyor, sanki onu çağırıyormuş. Kıyıda yaşlı bir kayıkçı oturuyormuş. Adı Vasudeva'ymış ama o da sıradan biri değilmiş, nehrin ruhunun beden bulmuş hâliymiş.
Vasudeva gülümseyerek demiş:
— "Bu nehir, tüm sesleri taşır. Her insanın acısı, sevinci, gülüşü bu suda yankılanır. Dinle, Siddhartha, dinle."
Siddhartha orada kalmış. Günler, aylar, yıllar geçmiş. Nehrin sesinde bebeklerin ağlayışını, yaşlıların dualarını, kuşların cıvıltısını duymaya başlamış. Her ses, bir bütüne dönüşüyormuş.
Yavaş yavaş Siddhartha'nın kalbi huzurla dolmuş. Artık aramayı bırakmış çünkü anlamış ki aradığı bilgelik hep kendi içindeymiş.
Yıllar sonra Govinda nehir kıyısına gelmiş. Karşısındaki bilgeyi tanıyamamış.
— "Ey bilge," demiş, "senin yüzünde bir ışık var. Söyle bana, bu huzuru nasıl buldun?"
Siddhartha gülümsemiş, parmağını nehre uzatmış:
— "Dinle Govinda. Nehir hep aynı kalır ama her damlası değişir. İnsan da böyledir. Her an yeniden doğar." (Hesse 93)
Tam o anda gökyüzü altın renge bürünmüş. Bulutların arasından Bilgelik Perisi ve dağların devi Guruk görünmüş. Nehrin üzerinde ışıklar dans etmiş.
Peri demiş ki:
— "Siddhartha, sen kalbinle görmeyi öğrendin. Artık sen de bilgelik ışığını taşıyanlardansın."
Nehir o an parlamış, içinden altın balıklar sıçramış. İnsanlar o günden sonra bu nehri "Bilgelik Nehri" diye anmış. Çünkü oraya gelen her yolcu, suyun sesinde kendi kalbini bulurmuş.
Ve gökten üç ışık damlası düşmüş:
Biri arayanlara,
Biri sabırla dinleyenlere,
Biri de kendi içindeki sesi bulanlara...
Ve efsanelere göre hâlâ bir gece rüzgâr Altın Nehir'in üzerini okşadığında, Siddhartha'nın sesi yankılanırmış:
— "Gerçek bilgi öğretilemez ancak yaşanır." (Hesse 93)

Ege Berk Gemici
10 FEN A

Kaynakça
Encyclopaedia Britannica. (2024). Hermann Hesse. In Britannica Online Encyclopedia. Retrieved September 20, 2025, from https://www.britannica.com/biography/Hermann-Hesse
Nobel Prize. (1946). Hermann Hesse – Biographical. NobelPrize.org. Retrieved September 20, 2025, from https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1946/hesse/biographical/
University of California, Santa Barbara. (n.d.). Hermann Hesse: Background, Childhood, and Youth. Hermann Hesse Projects. Retrieved September 20, 2025, from https://hesse.projects.gss.ucsb.edu/life/jennifer.html
Rockefeller, L. (2020, August 28). Biography of Hermann Hesse, German Poet and Novelist. ThoughtCo. Retrieved September 20, 2025, from https://www.thoughtco.com/biography-of-hermann-hesse-4775337
Kızıler Emer, F., & Batumoğlu, S. (2024). Hermann Hesse'nin Siddhartha ve Tezer Özlü'nün Yaşamın Ucuna Yolculuk Adlı Eserlerinde Varoluş Sorunsalı. Dil ve Edebiyat Araştırmaları, 29, 136-155. https://doi.org/10.30767/diledeara.1402693
Hesse, H. (2020). Siddhartha (K. Şipal, Çev.). Can Yayınları.

RESİMDEN EDEBİYATA KISA ÖYKÜLER

Eserin Adı: Soyut Kompozisyon
Sanatçı: Nejad Melih Devrim
Yılı: 1947-1949
Sergi: Yüzen Adalar

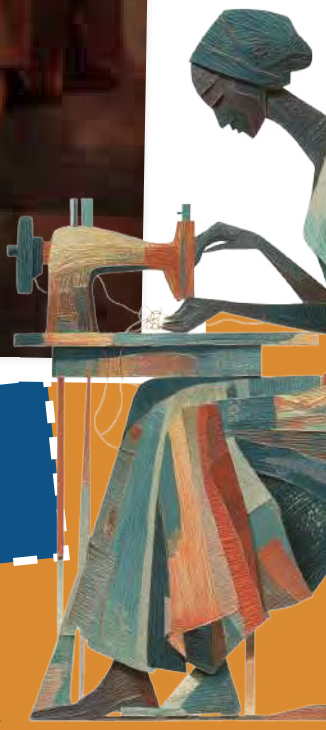
"BİZİM DÜNYAMIZ"

"Ben kimim?"
"Ben neyim?"
"Sen kimsin?"
"Bana bakar mısın?"
Diye sorduklarında onlara bakmamıştım.
Emin değilim ama önce bir nefes aldım ve sonra yola koyulmaya karar verdim. Hayatımı değiştirebilecek çok şey vardı... Bir anda hem hepsini istedim hem de hiçbirini istemedim.
Sorduklarında ise dürüst olmak gerekirse, diğerlerini dinlememiştim bile.
Ne anlama gelebilirdi ki? Zaten hep beraber kaybolmamış mıydık? Hep beraber onu beklemiyor muyduk?
Emin değildim ve bu beni ürkütüyordu.
Hayır. Önce ölmeliydim. Ancak o zaman tekrardan o saflığa, tekrardan ona ulaşabilirdim. İsteğim en başından beri buydu. Kendime söylediğim gerçek de buydu. Bunu dememe rağmen devam ediyordum. Devam edecektim. Ondan uzaklaşıyordum. Ve ondan uzaklaştığımı biliyordum. Ama bir o yandan bana ateşi vermişlerdi. Güvendeydim, huzurluydum, her şey normaldi. Kendimi annemin göğsünde gibi hissediyordum, yola devam ederken. Kimse de beni suçlamadı. Devam ettim. Beni ne kendim ne de onlar durdurabildi. Zaten beni durdurmak da istemiyorlardı. Bazıları kıskançtı, bazıları anksiyeteli, bazıları ise beni seviyordu. İstiyorlardı kurtulmamı.
Tenha bir yerde oturdum. Etrafıma bakındım. Kimse yoktu. Artık dünyamda ne yük ne de istek kalmıştı, özgürdüm. İsteğim buydu. Hep buydu.
Ya değilse? Ya "Bizim Dünyamız" bu değilse? Ya her şey sadece beynimizin ve düşüncelerimizin bir oyunuysa?
Ama artık çok geçti. Olan zaten olmuştu. Önce her şey çok renkliydi, sonra bembeyaz. Renkli, bembeyaz, renkli, bembeyaz, renkli, bembeyaz... Sonra durdu. Ay bana baktı. Birkaç kelime söyledi,
Senin dünyan?
Hoş geldin...

Deniz Sofuoğlu
11 IB

Eserin Adı: Konfeksiyon İşçisi
Sanatçı: Neş'e Erdok
Yılı: 1982
Sergi: Yüzen Adalar

KUMAŞ SÖKÜĞÜ

Atölyede makinelerin uğultusu hiç susmuyordu. Adam; başını eğmiş, atölyede çalışan işçileri süzüyordu. Parmakların arasından geçen her iplik ona kendi hayatını hatırlatıyordu. Çocukken annesinin köyde diktiği yelekleri düşündü, yamalı da olsalar onun bir parçasıydılar. Şimdi ise diktiği giysiler başkalarının bedenine ait olacak, kendisi yalnızca bir iz olarak kalacaktı. Yanındaki işçiyle kısa bir fısıldaşmadan sonra sessizleşti. Gözleri ellerine kaydı, nasırlarında geçmişi, kökleri ve belki de hiç göremeyeceği yarınları gördü.
Sonra...
Makinesinin başına geçti ve makineyi çalıştırdı çünkü anladı ki benliği de bir kumaş gibi söküldüğünde incelir ama yeniden dikildiğinde varlığına devam edecekti.

Efe Akduman
11 IB

Eserin Adı: Soyut
Sanatçı: Selim Turan
Yılı: 1915 - 1994
Sergi: Yüzen Adalar

YÜRÜYORUM

Gökyüzü o gün tek bir renge karar vermiş gibiydi: gri. Bulutlar üst üste binmiş, sanki birazdan şehrin üzerine çökecekmiş gibi ağır ağır asılı duruyordu. Hava ne yağmurluydu ne açık... İnsanın içini sıkıştıran, nefesini daraltan bir aralıktaydı. Sokaklar ıslak olmasa da parlak değildi, her şey bulanık bir akışın içindeydi. İnsanlar, renkleri solmuş gölgeler gibi sağdan soldan geçiyor, sesler birbirine karışıyor, şehir kendi ritmini umursamazca sürdürüyordu. Böyle bir havada yürürken insan, hem kalabalığın içinde kayboluyor hem de kendisiyle baş başa kalıyordu.

Yürürken insanlara bakıyordum.

Yürürken insanlara bakmak çok ilginç oluyor.

Bir anda insanlar önünüzden geçiyor sonra tekrar gelip tekrar geçiyor. Durmadan bir şeyler yapıyorlar.

Bir amaçları var: Çocukları birbirlerine kum atarken anneler onlara bağırıyor, bir adam minibüse yetişmeye çalışıyor, siyah beyaz renkli smokin giymiş gibi gözüken kedi bile ilerideki restoranın güzel giyimli adamın etine sulanıyor. Ben ise beni takip eden düşünceler bulutu ile amaçsızca yürüyorum.

Etrafta öyle amaçsızca dolaşmak beni hep rahatsız eder. Sanki etrafımdaki her şey akıyormuş ve ben öylece duruyormuşum gibi hissediyorum.

Oysaki durmuyorum, yürüyorum...

Pembe bisikletli kız neden bisikletinin süslerini inatla söküyor? Belki onun da pek bir amacı yoktur. Kız üç yaşında; sen kaç yaşındasın? Sence de aranızda bir fark olması gerekmez mi? Biraz daha ilerliyorum. Bisiklet yolunu kullanmama rağmen dibimden bir scooter geçiyor. Üstünde de hem bisiklet yolunu hem de beni pek göremeyen biri vardı galiba. Hadi beni görmedin, koskoca yolu nasıl görmezsin? Çok takarım böyle küçük şeylere, neden olduğunu da asla anlamıyorum. Adamın yanından geçmesi beş saniye sürdü sürmedi, ben büyük bir ihtimal yarım saat boyunca 5 dakikalık aralıklar ile insanların neden bu kadar hiçbir şeyi görmediklerini düşüneceğim. Yürümek bu açıdan güzel bir şey, hem az önceki pembe bisikletli kızı hem de yolun icadından bir haber olan adamı sistematik olarak inceleyebiliyorum. Bu düşününce biraz anormal geliyor olabilir ama üstüne küçük olaylar daha büyük olaylar üzerine düşünmeni sağlayabiliyor. Mesela şuradaki kız, arkadaş grubunun hep arkasında kalıyor. Diğerleri de arkalarına bile bakmadan yürümeye devam ediyor. Scooter süren adamın biraz küçülmüş hallerine benziyorlar. Onlar kendileri için çok hızlı mı hareket ediyor yoksa diğerlerine göre sabit mi kalıyorlar, hiç anlamıyorum. İnsanları anlamak zor ama yürümek üzerine düşünmeyi kolaylaştırıyor.

Ayaklarımı ne rahatsız ediyor? Bağcıklarım çözülmüş. Tamam, fiyonk yaptım. Uçlarının ikisinin de uzunlukları yaklaşık olarak aynı, devam edebilirim. Keşke ayakkabım cırt cırtlı olsaydı, o zaman o kadar güzel gözükmezdi. Bağcıklı ayakkabılar her zaman daha güzel gözükür. Aynı zamanda daha olgun hissettirir bana bağcıklı ayakkabılar, ben artık bağcıklarımı kendi kendime bağlayabiliyorum. Bağımsızlığımı ilk kazandığım yer olabilir bağcıklı ve ışıklı ayakkabı giymek, yeter artık. Kendi kendime bir ayakkabıdan yine nerelere geldim.

Artık eve dönmem gerekiyor.

Yoruldum. Ayrıca geç de olacak.

Yine çok yürüdüm. Zihnim ayrı yerde, ben ayrı yerde yürüye yürüye nefes nefese kaldım. Düşünce bulutum yine takipte... Gidiş yolunda gördüğüm kız hâlâ bisikletinin püsküllerini söküyor.

Deniz Fıstıkcı
11 IB

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

ANAOKULU
İLKOKUL
ORTAOKUL
ANADOLU LİSESİ
FEN LİSESİ

ALKEV ÖZEL OKULLARI
Alkent 2000 Mahallesi
Mehmet Yeşilgül Caddesi No. 7
34500 Büyükçekmece / İstanbul
0 212 886 88 40
e-posta: info@alkev.k12.tr

www.alkev.k12.tr

ALKEV Özel Okulları

Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz